

**POWIATOWA STRATEGIA
ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW
SPOŁECZNYCH W POWIECIE
GIŻYCKIM
NA LATA 2019 - 2026**

Giżycko 2018

SPIS TREŚCI

1. CZĘŚĆ I. Wstępna.....	4
1.1. Zasady opracowania strategii.....	4
1.2. Tło i przyczyny.....	4
1.3. Wartości, zasady, definicje.....	5
1.4. Przesłanki wynikające z dokumentów strategicznych.....	8
1.4.1. Regionalny Program Operacyjny Województwa Warmińsko- Mazurskiego na lata 2014-2020.....	8
1.4.2. Strategia polityki społecznej Województwa Warmińsko-Mazurskiego do 2020 roku	9
2. CZĘŚĆ II. Charakterystyka Powiatu Giżyckiego.....	10
2.1 Położenie.....	10
2.2 Powierzchnia, podział administracyjny. Ludność.....	11
3. CZĘŚĆ III. Diagnoza Społeczna.....	13
3.1. Problemy społeczne.....	13
3.1.1. Główne przyczyny problemów społecznych.....	13
3.2. Przyczyny przyznawania świadczeń z pomocy społecznej.....	13
3.2.1. Liczba rodzin którym przyznano świadczenia społeczne w Powiecie Giżyckim w 2015,2016 i 2017 roku.....	14
3.3. Bezrobocie.....	28
3.4. Ubóstwo i wykluczenie społeczne.....	38
3.5. Bezdomność.....	51
3.6. Niepełnosprawność.....	52
3.7. Ośrodki Wsparcia w Powiecie Giżyckim.....	55
3.8. Fundacje i Stowarzyszenia.....	57
3.9. Dysfunkcjonalność Społeczna.....	58
3.9.1. Nadużywanie Alkoholu.....	58
3.9.2. Przemoc.....	60
3.9.3. Przestępczość nieletnich.....	61
3.9.4. Młodzieżowe Ośrodki Wychowawcze.....	62
3.9.5. Zakłady Poprawcze i Schroniska dla Nieletnich	62
3.9.6. Narkomania	62
3.10. Funkcjonujące powiatowe formy wsparcia	63
3.11. Placówki opiekuńczo – wychowawcze.....	63
3.12. Rodziny zastępcze.....	64
3.12.1. Usamodzielnienia z rodzin zastępczych	65
3.13. Rehabilitacja społeczna.....	65
3.14. Dom Pomocy Społecznej.....	67
3.15. Poradnictwo specjalistyczne.....	68
3.15.1. Pomoc psychologiczna.....	68
3.15.2. Pomoc terapeutyczna – lata 2015-2017.....	69
3.15.3. Konsultacje prawne.....	69
3.15.4. Nieodpłatna pomoc prawna	70
3.16. Projekty unijne.....	71

3.17. Stowarzyszenia działające w obszarze pomocy społecznej w Powiecie Giżyckim w 2017 roku.....	73
3.18. Dzieci objęte badaniami w Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej w Giżycku.....	85
4. CZĘŚĆ IV. Identyfikacja najważniejszych problemów społecznych Powiatu Giżyckiego..	86
4.1. Cele Strategii	88
4.1.1. Cel główny.....	88
4.1.2. Cele szczegółowe.....	88
5. CZĘŚĆ V. Harmonogram Strategii.....	90
5.1. Rozwój systemu wsparcia grup zagrożonych wykluczeniem lub wykluczonych społecznie.....	90
5.2. Aktywizacja i integracja grup szczególnego ryzyka w tym osób niepełnosprawnych	93
5.3. Rozwój form współpracy środowisk działających w sferze pomocy społecznej oraz ochrony zdrowia.....	94
5.4. Utrzymanie standardów placówek/jednostek infrastruktury socjalnej i zdrowotnej w Powiecie Giżyckim.....	96
6. CZĘŚĆ VI. Monitoring i ewaluacja.....	97
7. CZĘŚĆ VII. Wskaźniki i mierniki stopnia efektywności realizacji strategii.....	97
8. CZĘŚĆ VIII. Cechy programów i projektów.....	97
9. BIBLIOGRAFIA	99

1. Część I. Wstępna

1.1. Zasady opracowania strategii

Przy tworzeniu strategii kierowano się wymogami Unii Europejskiej i zasadą uspołeczniania procesu planowania strategicznego. Wiąże się on w praktyce z zastosowaniem w procesie planowania co najmniej dwóch z czterech, niżej wymienionych zasad:

- 1) programowanie – obowiązek tworzenia długookresowych strategii i planów rozwoju na poziomie narodowym, wojewódzkim i wszędzie tam, gdzie jest to uzasadnione potrzebami lokalnymi – także na poziomie gmin i powiatów,
- 2) subsydiarność – jasne określenie kompetencji władzy wykonawczej różnych szczebli i upoważnienie (na mocy stosownych aktów prawnych) samorządów do programowania i realizacji polityki społecznej regionu,
- 3) partnerstwo – obowiązek konsultowania polityki społecznej z partnerami społecznymi na każdym poziomie programowania polityki społecznej,
- 4) koncentracja – wybór i ustalenie hierarchii priorytetów w ramach programów operacyjnych i systematyczne zwiększanie zasobów i środków na te działania, w obszarach których koncentrują się problemy społeczne i ekonomiczne.

1.2. Tło i przyczyny

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych ma stanowić podstawę do realizacji względnie trwałych wzorów interwencji społecznych, podejmowanych w celu zmiany (poprawy) tych stanów rzeczy (zjawisk) występujących w obrębie danej społeczności, które oceniane są negatywnie. Dokument charakteryzuje w szczególności działania publicznych i prywatnych instytucji, rozwiązujących kwestie społeczne, podejmowane dla poprawy warunków zaspokojenia potrzeb przez wybrane kategorie osób i rodzin. Obowiązek opracowania Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych wynika wprost z art. 19 pkt 1 ustawy z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2018r., poz. 1508 z późn. zmianami). Różnorodność problemów społecznych występujących w powiecie powoduje konieczność wzięcia pod uwagę niżej wymienionych aktów prawnych, które mają istotny wpływ na konstrukcję dokumentu i rozwiązywanie zadań społecznych w przyszłości. Są to m.in.:

1. Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2018r., poz. 1508 z późniejszymi zmianami), określająca warunki prawne i organizację systemu pomocy społecznej, zadania i rodzaje świadczeń oraz zasady i tryb ich udzielania.

2. Ustawa z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym (Dz. U. z 2016r. poz. 1828 z późniejszymi zmianami) stwarzająca osobom i grupom podlegającym wykluczeniu społecznemu, nie posiadającym własnych dochodów, szansę na powrót do uczestnictwa w życiu zawodowym, społecznym i rodzinnym. Przepisy ustawy stosuje się przede wszystkim do osób bezdomnych, realizujących indywidualny program wychodzenia z bezdomności, w rozumieniu przepisów ustawy o pomocy społecznej, do osób uzależnionych od alkoholu,

narkotyków, chorych psychicznie, w rozumieniu przepisów o ochronie zdrowia, długotrwale bezrobotnych, zwalnianych z zakładów karnych, uchodźców realizujących indywidualny program integracji, osób niepełnosprawnych.

3. Ustawa z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego (Dz. U. z 2018 r., poz. 1878) - regulująca prawa osób z zaburzeniami psychicznymi i działania zapobiegawcze w zakresie ochrony zdrowia psychicznego uznając, że zdrowie psychiczne jest fundamentalnym dobrem osobistym człowieka, a ochrona praw osób z zaburzeniami psychicznymi należy do obowiązków państwa.

4. Ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz.U. z 2018r. poz. 511 ze zm.) - regulująca status prawny osób niepełnosprawnych, ich prawa i uprawnienia, wskazująca jednocześnie zespół działań organizacyjnych, leczniczych, psychologicznych, technicznych, szkoleniowych, edukacyjnych i społecznych, zmierzających do osiągnięcia przy aktywnym uczestnictwie tych osób, możliwie najwyższego poziomu ich funkcjonowania, jakości życia i integracji społecznej.

5. Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz.U z 2018r., poz. 2137) – która nakłada na organy administracji rządowej i samorząd terytorialny, obowiązek podejmowania działań zmierzających do ograniczenia spożycia napojów alkoholowych oraz zmiany struktury ich spożywania, inicjowania i wspierania przedsięwzięć mających na celu zmianę obyczajów w zakresie sposobu spożywania napojów alkoholowych na rzecz trzeźwości w miejscu pracy, przeciwdziałania powstawaniu i usuwania następstw nadużywania alkoholu, a także wspierania działalności w tym zakresie organizacji społecznych i zakładów pracy.

6. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomani (Dz. U. z 2018r., poz. 1030 z późn. zm.) - definiująca szereg zjawisk związanych z uzależnieniem od narkotyków, wskazująca na potrzebę rehabilitacji i readaptacji osób dotkniętych narkomanią.

7. Ustawa z dnia 24 kwietnia 2003r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U z 2018r., poz. 450 z późniejszymi zmianami) – regulująca zasady prowadzenia działalności pożytku publicznego przez organizacje pozarządowe i korzystania z tej działalności przez organy administracji publicznej w celu wykonywania zadań publicznych oraz warunki wykonywania świadczeń przez wolontariuszy.

8. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2015r., poz. 1390) – reguluje działania zmierzające do ochrony przed dalszym krzywdzeniem, przyznając formy pomocy rodzinie lub osobie krzywdzonej oraz określa działania wobec osób stosujących przemoc.

1.3. Wartości, zasady, definicje

Wartość w rozumieniu definicji wartości społecznej - to termin używany do określenia tego, co godne uznania i pożądania, cenne i dobre. „Przekonania społecznie podzielane i uznawane w systemach kulturowych ludzkich zbiorowości, dotyczące norm zachowania i hierarchii wartości, będące wytworem różnorodnych procesów doświadczeń zbiorowych”. (Słownik socjologiczny 2002, Krzysztof Olechnicki i Paweł Załęcki). Człowiek budujący swój system wartości pewne z nich odrzuca jako złe, czyli traktuje jako „antywartości”, inne pozostawia i hierarchizuje według przypisywanej im ważności. Wartość jest cechą względną, a to oznacza, że nie zawsze, nie w każdym miejscu, nie przez wszystkich i nie w każdych okolicznościach przypisywana jest przedmiotom podlegającym ocenie. Przedmiotami wartościowania w polityce społecznej są najczęściej stosunki społeczne, stan zaspokojenia potrzeb, instytucje społeczne, stosunki między człowiekiem a przyrodą. Polityka społeczna

oparta na określonych zasadach, normach i wartościach może być postrzegana jako przewodnik działania państwa i władz samorządowych różnych szczebli w celu:

- kształtowania warunków życia ludności oraz stosunków międzyludzkich, a także ogólnych warunków rozwoju;
- harmonizowania i godzenia rozbieżnych interesów różnych grup społecznych oraz tworzenia warunków dla pokoju społecznego między kapitałem a pracą.

Z wartości wynikają zarówno cele polityki społecznej, jak i zasady. Źródła, z których czerpie wartości polityka społeczna, są bardzo różnorodne. Są to m.in. ideologie, doktryny społeczne i gospodarcze, społeczne oczekiwania wyrażane za pośrednictwem różnych kanałów społecznej komunikacji, normy zwyczajowe, poglądy osób znaczących w społeczeństwie. W polityce społecznej, odwołującej się do wartości cenionych przez społeczeństwo, ważny jest podział na wartości odczuwane i uznawane. Wartości odczuwane wiążą się głównie ze sferą emocjonalną, zaś uznawane opierają się na przekonaniach, że pewne cechy powinny być odczuwane jako wartość.

Zasady to ogólne doktryny i normy działania, którymi powinny kierować się podmioty polityki społecznej w realizacji podstawowego celu, jakim jest zaspokajanie potrzeb. Niektóre zasady polityki społecznej są tożsame z wartościami. Zasady, które są najczęściej artykułowane bądź realizowane w polityce społecznej, a które stają się dla twórców strategii podstawowymi fundamentami budowania społeczności lokalnej, wolnej od zagrożeń i problemów społecznych, to:

1. Zasada samopomocy – przejawia się w istnieniu i rozwoju pomocy wzajemnej ludzi zmagających się z podobnymi problemami życiowymi oraz pomocy silniejszych dla słabszych; zazwyczaj w ramach niewielkich nieformalnych grup.

2. Zasada przeczności – oznacza, że bezpieczeństwo socjalne jednostki nie może być tylko efektem świadczeń ze strony społeczeństwa, ale przede wszystkim z odpowiedzialności człowieka za przyszłość własną i rodziny.

3. Zasada solidarności społecznej – najczęściej rozumiana jako przenoszenie konsekwencji, niekiedy utożsamiana z solidaryzmem społecznym, oznaczającym wyższość wspólnych interesów członków społeczeństwa nad interesami poszczególnych klas lub warstw.

4. Zasada pomocniczości – oznacza przyjęcie określonego porządku, w jakim różne instytucje społeczne dostarczają jednostce wsparcia, gdy samodzielnie nie jest w stanie zaspokoić swoich potrzeb; w pierwszej kolejności pomoc powinna pochodzić od rodziny, a następnie od społeczności lokalnej, a na końcu od państwa.

5. Zasada partycypacji – wyraża się w takiej organizacji życia społecznego, która poszczególnym ludziom zapewnia możliwość pełnej realizacji swoich ról społecznych, natomiast poszczególnym grupom pozwala zająć równoprawne z innymi miejsce w społeczeństwie.

6. Zasada samorządności – stanowi realizację takich wartości, jak wolność i podmiotowość człowieka, a wyraża się w takiej organizacji życia społecznego, która jednostkom i grupom gwarantuje prawo do aktywnego udziału w istniejących instytucjach społecznych oraz tworzenia nowych instytucji w celu skuteczniejszego zaspokajania potrzeb i realizacji interesów.

7. Zasada dobra wspólnego – przejawia się w takich działaniach władz publicznych, które uwzględniają korzyści i interesy wszystkich obywateli i polegają na poszukiwaniu kompromisów tam, gdzie interesy te są sprzeczne.

8. Zasada wielosektorowości – polega na równoczesnym funkcjonowaniu publicznych podmiotów polityki społecznej, organizacji pozarządowych i instytucji rynkowych, które dostarczają środków i usług służących zaspokajaniu potrzeb społeczeństwa.

Polityka społeczna, jako przewodnik czy też wskazówka działania oparta na zadeklarowanych wartościach i zasadach, określa i wyjaśnia misję, obejmuje możliwości i cele przedsięwzięć organizacyjnych, wymusza odpowiednie zachowania, nakreślając przydział odpowiedzialności i towarzysząc temu delegację kompetencji na wszystkie poziomy organizacyjne.

Z wymienionych powyżej zasad wynikają podstawowe cele, które powinny kształtować politykę społeczną w danym środowisku lokalnym. Są to przede wszystkim:

- dążenie do poprawy położenia materialnego i wyrównywanie szans życiowych grup społeczeństwa ekonomicznie i socjalnie najsłabszych;
- prowadzenie bieżących działań osłonowych;
- dostrzeganie zagrożeń społecznych z wyprzedzeniem;
- dorównywanie do standardów unijnych i międzynarodowych.

Polityka społeczna Unii Europejskiej opiera swoje założenia na działaniach związanych z polepszeniem warunków życia, pracy i kształcenia, zapewnieniem powszechności prawa do zatrudnienia i wykształcenia, a wreszcie stworzeniem systemu zabezpieczenia społecznego. Z uwagi na przystąpienie naszego kraju do tej struktury społeczno-gospodarczej jest rzeczą oczywistą i zrozumiałą, że właśnie te wartości i zasady stanowią fundament budowy dokumentu wskazującego lokalne problemy społeczne i metody ich rozwiązywania. W polityce społecznej terminem „problemy społeczne” oznacza się wszelkiego rodzaju dolegliwości, zakłócenia, niedogodności występujące w życiu zbiorowym. Natomiast problemy określenie mianem „kwestii społecznych” to te, które:

- odznaczają się szczególną dolegliwością dla potencjału osobowego społeczeństwa;
- są następstwem niedostosowania sposobu, w jaki funkcjonuje społeczeństwo do podstawowych potrzeb indywidualnych i zbiorowych;
- nie są możliwe do rozwiązania siłami pojedynczych grup ludzkich.

W węższym znaczeniu termin „kwestia społeczna” oznacza konkretny problem o szczególnie wysokim stopniu dotkliwości dla życia i współdziałania członków społeczności. W szerszym znaczeniu termin ten oznacza natomiast sprzeczność pomiędzy zasadami obowiązującymi w danym społeczeństwie, formacji ustrojowej czy nawet cywilizacji, a dążeniami jednostek i zbiorowości do godnego życia. Przyjmuje się, że źródła kwestii społecznych tkwią wewnątrz społeczeństwa, w mechanizmach życia zbiorowego i mogą być – jak każdy problem społeczny – ograniczane i rozwiązywane we wszystkich skalach współżycia: od rodziny poprzez środowiska lokalne i zawodowe po skalę ogólnopaństwową czy międzynarodową.

Mechanizmów powstawania problemów społecznych i kwestii społecznych upatrywać należy w funkcjonowaniu społeczeństwa. Są nimi przede wszystkim:

- dezorganizacja społeczeństwa;
- gwałtowna zmiana społeczna;

- opóźnienia kulturowe;
- przemiany gospodarcze wyprzedzające przemiany w sposobie myślenia i działania;
- złe funkcjonowanie instytucji politycznych czy administracyjnych;
- niekompetencja polityków czy urzędników państwowych;
- dysfunkcjonalność instytucji społecznych;
- dominacja grup społecznych, eksploatacja, wyzysk;
- nierówności społeczne, niesprawiedliwość społeczna;
- złe funkcjonowanie instytucji edukacyjnych;
- nieprzystosowanie do pełnienia określonych ról społecznych.

Funkcjonujące w środowisku lokalnym kwestie i problemy społeczne prowadzą do wykluczenia społecznego, czyli sytuacji uniemożliwiającej lub znacznie utrudniającej jednostce lub grupie zgodne z prawem pełnienie ról społecznych, korzystanie z dóbr publicznych i infrastruktury społecznej, gromadzenie zasobów i zdobywanie dochodów w godny sposób. Środkiem umożliwiającym przeciwdziałanie tej sytuacji jest integracja społeczna oparta na zasadach dialogu, wzajemności i równorzędności. Podejmowane, w tym celu działania wspólnotowe służą budowie społeczeństwa opartego na demokratycznym współuczestnictwie, rządach prawa i poszanowaniu różnorodności kulturowej. W społeczeństwie, tym obowiązują i są realizowane podstawowe prawa człowieka i obywatela oraz skutecznie wspomaga się jednostki i grupy w realizacji ich celów życiowych. Przygotowując dokument programowy, wskazujący kierunki działań samorządu w kształtowaniu i realizacji lokalnej polityki społecznej, nie można nie wspomnieć o wartości podstawowej, która posłużyła autorom za fundament przy jego opracowywaniu. Wartością tą jest **zasada wspierania rodziny jako najważniejszej komórki społecznej**. Jest ona głównym przesłaniem niniejszego dokumentu, gdyż od wspierania siły rodziny należy rozpoczynać każdy rodzaj oferowanej pomocy.

1.4. Przesłanki wynikające z dokumentów strategicznych

Konstruując strategię rozwiązywania problemów społecznych powiatu, należy pamiętać, że nie jest to jedyny dokument w obszarze polityki społecznej, którego skutki będą dotyczyły jej mieszkańców. Krytyczna analiza dokumentów programowych powstających na poziomie kraju, województwa czy powiatu pozwala na skuteczniejsze programowanie działań na poziomie lokalnym w taki sposób, by nie powielać pewnych działań, ale wpisywać się własnymi propozycjami programowymi w już funkcjonującą rzeczywistość formalno - prawną.

1.4.1. Regionalny Program Operacyjny Województwa Warmińsko – Mazurskiego na lata 2014-2020

RPO WiM 2014-2020 jest następcą Regionalnego Programu Operacyjnego Warmia i Mazury na lata 2007-2013 i w pewnej części spadkobiercą kierunków działań np. w sferze wypełniania różnych dyrektyw unijnych. Koncentruje się na: warmińsko-mazurskiej gospodarce i kształceniu dla niej kadr, zmianie sytuacji na rynku pracy, poprawie dostępu do usług publicznych, przełamaniu wykluczenia energetycznego regionu, środowisku przyrodniczym, wypełnianiu luk w systemie transportowym, rewitalizacji miast i ich ubogich społeczności oraz ograniczaniu ubóstwa w regionie.

Program składa się z dwunastu osi priorytetowych. Za sprawą Regionalnego Programu Województwa Warmińsko-Mazurskiego na lata 2014–2020 gospodarka regionu ma być bardziej

konkurencyjna. Dlatego najwięcej pieniędzy przeznaczono na wsparcie przedsiębiorczości, projekty innowacyjne, łączące sferę biznesu oraz nauki. Prawie połowa pieniędzy z programu kierowana jest do przedsiębiorstw, w szczególności tych małych i średnich. Do podziału z Regionalnego Programu Województwa Warmińsko-Mazurskiego na lata 2014–2020 jest ponad 1 miliard 700 milionów euro.

Przygotowanie RPO WiM 2014-2020 poprzedziła weryfikacja strategicznych celów rozwojowych województwa warmińsko-mazurskiego pod kątem ich zgodności z obranymi celami przez Polskę i celami Wspólnoty w Strategii Europa 2020, oraz Strategii Unii Europejskiej dla Regionu Morza Bałtyckiego. Podczas aktualizacji strategii rozwoju województwa oszacowano powtórnie jego zasoby, potrzeby i główne kierunki działań. Program wykorzystuje dorobek tego procesu.

Priorytety finansowania programu RPO:

1. Wzmacnianie rozwoju technologicznego i innowacji, podniesienie konkurencyjności przedsiębiorstw,
2. Ograniczenie emisji zanieczyszczeń powietrza, zwiększenie udziału energii odnawialnej oraz efektywność energetyczną,
3. Poprawa zewnętrznej dostępności i wewnętrznej spójności komunikacyjnej regionu
4. Zwiększenie zatrudnienia oraz aktywizacja społeczno - zawodowa

1.4.2. Strategia polityki społecznej Województwa Warmińsko-Mazurskiego do 2020 roku

Ze względu na swój dalekosiężny charakter, strategia budowana na poziomie lokalnym musi uwzględniać i brać pod uwagę przesłanki zawarte w dokumentach strategicznych podmiotów, z którymi powiat współpracuje na zasadzie partnerstwa. Jednym z nich jest samorząd województwa warmińsko-mazurskiego. „Strategia Polityki Społecznej Województwa Warmińsko-Mazurskiego do 2020 roku” pozwala zaplanować działania województwa z zakresu polityki społecznej w taki sposób, aby przeciwdziałać najistotniejszym zagrożeniom społecznym, takim jak negatywne skutki ubóstwa i zjawisko wykluczenia społecznego, przy aktywnym udziale samorządów lokalnych i organizacji pozarządowych. Strategia województwa to koncepcja planowania przyszłości, cele i zadania do wspólnego jej realizowania. Zadaniem samorządu województwa jest nie tylko rozwiązywanie problemów społecznych, ale również organizowanie wsparcia i pomocy osobom potrzebującym w miejscu ich zamieszkania, przy udziale jednostek organizacyjnych samorządów lokalnych. Strategia określa główne działania samorządu województwa, zgodnie z przypisanymi województwu zadaniami z zakresu pomocy społecznej. Podstawowym zadaniem w/w dokumentu jest pokazanie działań wobec oddziaływań negatywnych zjawisk społecznych, z analizą zjawisk społecznych za dane na lata, z perspektywą planowania i prognozowania problemów na przyszłe lata.

Wizja powyższej strategii jest: Pomoc społeczna regionu Warmii i Mazur podstawą bezpieczeństwa socjalnego i aktywności jego mieszkańców.

Natomiast główny cel strategii to: pomoc społeczna sprawnym i skutecznym elementem systemu wsparcia społecznego mieszkańców Warmii i Mazur. Osiągnięcie takiego stanu wymaga realizacji podstawowych założeń strategicznych, dotyczących sfery pomocy społecznej regionu, w tym:

- wypracowania stabilnych podstaw i zasad współpracy administracji publicznej z partnerami społecznymi i innymi podmiotami lokalnego życia publicznego;
- opracowania lokalnych i wojewódzkich programów rozwiązywania najistotniejszych kwestii i problemów społecznych regionu, przy szerokim udziale partnerów społecznych;

- zmian ustawowych w zakresie pomocy społecznej, m.in. w celu zmniejszenia rozbieżności między zadaniami wynikającymi z ustawy o pomocy społecznej a finansowymi możliwościami ich realizacji;
- podnoszenia społecznej i zawodowej aktywności mieszkańców Warmii i Mazur;
- zaspokajania potrzeb socjalnych wszystkich mieszkańców regionu, ze szczególnym uwzględnieniem grup społecznych narażonych na zjawiska marginalizacji;
- kształtowania postaw tolerancji i zrozumienia wobec sytuacji marginalizowanych grup społecznych;
- zmian w mentalności mieszkańców Warmii i Mazur co do roli i zadań pomocy społecznej oraz kształtowania świadomości w tej sferze.

Zadaniem samorządu województwa jest opracowanie strategii wojewódzkiej w zakresie polityki społecznej, opartej na konsultacji z powiatami. Strategia powinna przede wszystkim obejmować następujące problemy:

1. Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu
2. Wyrównywanie szans osób niepełnosprawnych
3. Pomoc społeczna
4. Profilaktykę i rozwiązywanie problemów alkoholowych
5. Współpracę z organizacjami pozarządowymi

CZĘŚĆ II Charakterystyka Powiatu Giżyckiego

2.1 Położenie

Powiat Giżycki leży w północno – wschodniej części Województwa Warmińsko-Mazurskiego i graniczy od wschodu z powiatem oleckim, od zachodu z powiatem kętrzyńskim, od południa z piskim, od południowego – wschodu z powiatem ełckim, od południowego zachodu z powiatem mrągowskim i od północy z powiatem gołdapskim i węgorzewskim. Ogólna powierzchnia powiatu wynosi 1118,21 km². Siedzibą władz powiatu jest miasto Giżycko. Od pierwszego stycznia 2002 roku w granicach powiatu działa 6 jednostek samorządu gminnego, w tym jedna miejska; jedna miejsko – gminna i cztery gminne.

2.2 Powierzchnia, podział administracyjny. Ludność

Według danych GUS w 2016 roku Powiat Giżycki liczył 57.141 mieszkańców, a więc w stosunku do 2015 roku odnotowuje się spadek o 145 osób. W podziale na płeć, liczba kobiet w powiecie giżyckim wynosi 29.182 co stanowi 51,07% ogółu ludności Powiatu, natomiast liczba mężczyzn wynosi 27.959, co stanowi 48,93% ogółu ludności Powiatu. Dane pozyskane z Ewidencji Ludności z poszczególnych gmin powiatu giżyckiego, różnią się, ponieważ gminy podały informację dot. zameldowanych osób na pobyt stały. Według tych danych, ludność powiatu giżyckiego w 2015 roku wynosiła **56.664 osoby, w 2016 roku – 56.235 osób, natomiast w 2017 roku - 55.761 osób.**

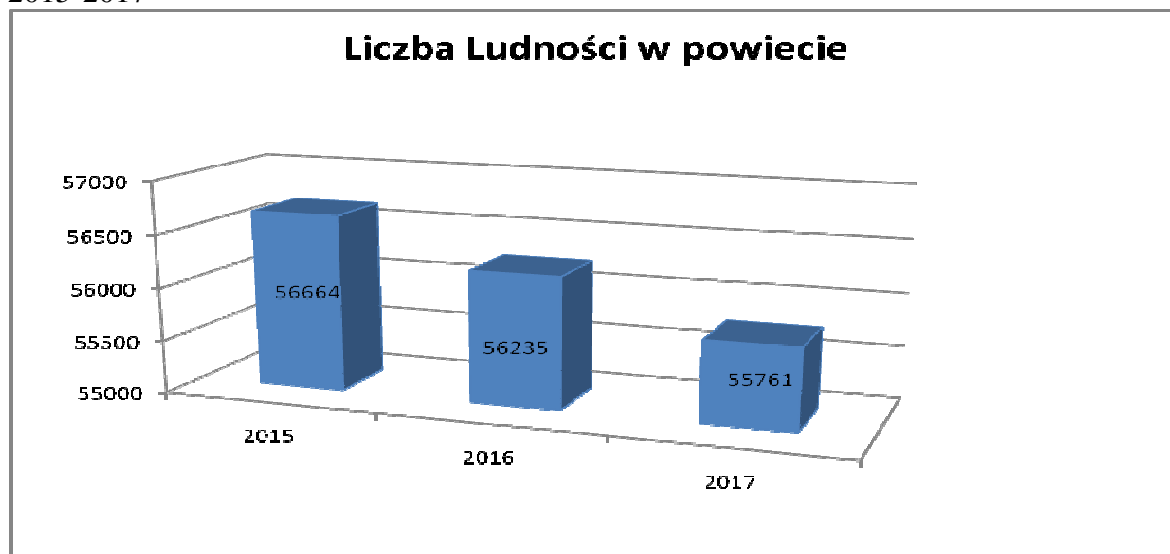
Z analizy danych za lata 2015 - 2017 oraz przewidywanej prognozy na lata 2018 - 2019 wynika, że zaznacza się spadek ludności w powiecie giżyckim. W opisywaniu sytuacji społecznej w powiecie giżyckim ważne jest monitorowanie zjawiska starzejącego się społeczeństwa i liczba osób starszych (kobiety 60 lat i więcej, mężczyźni 65 lat i więcej).

Tabela nr 1. Liczba mieszkańców w mieście Giżycko oraz w poszczególnych gminach, w latach 2015-2017

Gmina	2015	2016	2017
m. Giżycko	28788	28508	28211
g. Giżycko	8301	8295	8284
Miasto Ryn	2949	2919	2888
Gmina Ryn	2930	2882	2847
Wydminy	6517	6465	6409
Miłki	3940	3926	3874
Kruklanki	3239	3240	3248
Razem	56.664	56.235	55.761

Źródło: Dane podane przez Ewidencję ludności z poszczególnych gmin za lata 2015-2017

Wykres nr 1. Liczba mieszkańców w mieście Giżycko oraz w poszczególnych gminach w latach 2015-2017

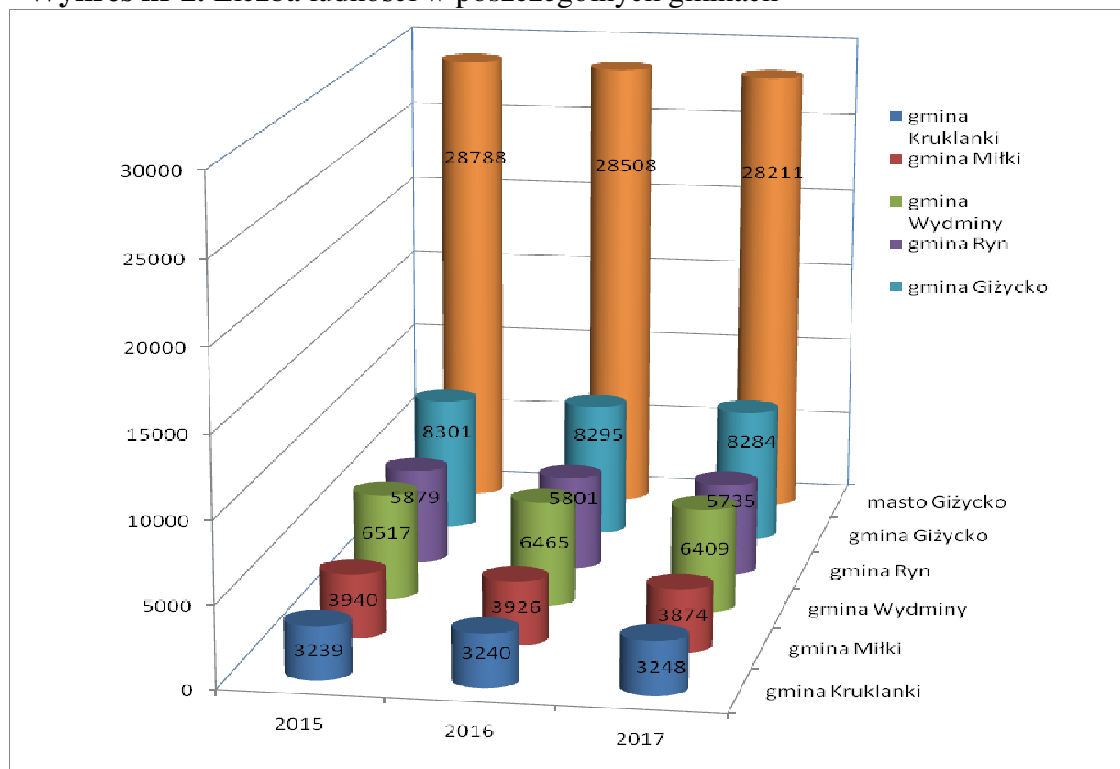
W Powiecie Giżyckim liczba mieszkańców zmniejsza się z roku na rok. Na przestrzeni 3 lat, tj. w latach 2015-2017, liczba mieszkańców powiatu giżyckiego zmniejszyła się o 903 osoby, liczba ludności zmniejszyła się również w poszczególnych gminach powiatu, oprócz gminy Kruklanki, w której zaznacza się nieznaczny wzrost liczby mieszkańców. Analizując liczbę ludności każdej gminy stwierdza się następujące zjawisko:

1. Miasto Giżycko - w każdym kolejnym roku, tj. od 2015 roku spadek ludności o 577 osób w porównaniu do roku 2017, gdzie liczba ludności w 2017 r. wyniosła 28.211 mieszkańców, a w roku 2015 – 28.788
2. Gmina Giżycko – w gminie Giżycko nastąpił spadek liczby ludności z 8.301 mieszkańców w 2015 roku do 8.284 mieszkańców w 2017 roku. Spadek o 17 osób.
3. Miasto Ryn – spadek liczby mieszkańców z 2.949 w 2015 roku do 2.888 mieszkańców w 2017 roku, spadek o 61 osób.
4. Gmina Ryn – liczba ludności w 2015 roku wynosiła 2.930 mieszkańców, natomiast już w 2017 roku liczba mieszkańców wyniosła 2.847 osób, spadek o 83 osoby.
4. Gmina Wydminy – ludność w 2017 roku wynosiła 6.409, natomiast w 2015 - 6.517, spadek liczby mieszkańców o 108 osób.
5. Gmina Miłki – ludność w 2017 roku wynosiła 3.874 mieszkańców, a w 2015 roku 3.940, a więc spadek o 66 osób.
6. Gmina Kruklanki – w 2017 roku ludność wyniosła 3.248 mieszkańców, natomiast w 2015 roku 3.293, a więc wzrost o 45 osób.

Przewiduje się, że w latach 2019-2026 mogą nastąpić migracje ludności z miasta do wsi, a więc liczba ludności wsi może wrosnąć, kosztem spadku ludności w mieście. Według danych GUS, przyczyną tego zjawiska, może być atrakcyjność miejsca zamieszkania, a spadek atrakcyjności życia w mieście, cisza, mniejszy pęd życia. Trend ten dalej się utrzymuje.

Ponadto według danych GUS z 2016 roku wynika, że w powiecie giżyckim jest ujemny przyrost naturalny (-126 osób), tak samo jak w całym województwie warmińsko – mazurskim (-35 osób).

Wykres nr 2. Liczba ludności w poszczególnych gminach

Część III Diagnoza Społeczna

3.1. Problemy społeczne

Mianem problemu społecznego określa się zjawisko niekorzystne dla społeczności, w której występuje, oceniane przez tą zbiorowość jako zagrażające, niebezpieczne, konieczne do wyeliminowania.

3.1.1. Główne przyczyny problemów społecznych:

- wzrost rozpiętości między aspiracjami a możliwościami ich realizacji,
- ukształtowanie się w pewnych grupach i środowiskach norm obyczajowych sprzecznych ze społecznie akceptowanym systemem wartości,
- osłabienie więzi społecznych i związanego z nimi mechanizmu kontroli społecznej,
- ekskluzja i marginalizacja społeczna.

3.2 Przyczyny przyznawania świadczeń z pomocy społecznej:

- ubóstwo,
- sieroctwo,
- bezdomność
- niepełnosprawność
- długotrwała lub ciężka choroba,
- przemoc w rodzinie,

- potrzeba ochrony macierzyństwa lub wielodzietności,
- bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, brak umiejętności w przystosowaniu do życia młodzieży, opuszczającej placówki opiekuńczo-wychowawczej,
- trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego,
- alkoholizm lub narkomania
- klęski żywiołowe lub ekologiczne
- trudności w integracji uchodźców
- zdarzenia losowe i sytuacje kryzysowe.

3.2.1 Liczba rodzin którym przyznano świadczenia społeczne w Powiecie Giżyckim w 2015, 2016, 2017 roku. Analiza zjawisk w poszczególnych gminach

Tabela nr 2. Miasto i Gmina Ryn

lp	Powody przyznania świadczeń	LICZBA RODZIN w 2015		LICZBA RODZIN w 2016		LICZBA RODZIN w 2017	
		Ogółem	W tym na wsi	Ogółem	W tym na wsi	Ogółem	W tym na wsi
1	Ubóstwo	93	48	93	48	89	51
2	Sieroctwo	2	2	2	2	0	0
3	Bezdomność	3	2	5	4	3	3
4	Potrzeba ochrony macierzyństwa lub wielodzietności	21	9	24	9	20	8
5	bezrobocie	242	125	223	116	199	96
6	niepełnosprawność	90	33	88	35	87	34
7	Długotrwała lub ciężka choroba	-	-	95	35	89	28
8	Bezr. w spr. Opiek. – wych i prowadzenia gospodarstwa domowego zwłaszcza w rodzinach niepełnych lub wielodzietnych	49	24	46	26	38	20
9	Trudności w integracji cudzoziemców, którzy uzyskali w Rzeczypospolitej Polskiej status uchodźcy, ochronę uzupełniającą lub zezwolenie na pobyt czasowy udzielone w związku z okolicznością, o której mowa w art. 159 ust. 1 pkt 1	0	0	0	0	0	0
10	potrzeby ochrony	0	0	0	0	0	0

	ofiar handlu ludźmi;						
11	Alkoholizmu lub narkomanii	8	2	10	4	7	2
12	Trudności w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zak. Karn.	4	2	5	1	6	2
13	Kłęski żywiołowej lub ekol.	0	0	0	0	0	0
14	Zdarzenia losowe sytuacja kryzysowa	2	1	5	2	2	2
15	Przemoc w rodzinie	0	0	2	1	0	0

1. Miasto i Gmina Ryn –

- a) Ubóstwo – liczba rodzin, którym przyznano świadczenia z pomocy społecznej ogółem w 2015 roku wyniosła 93, podobnie jak w 2016 roku, natomiast w 2017 - 89, a więc spadek liczby rodzin, którym przyznano świadczenie o 2. Z kolei 48 rodzinom ze wsi w 2015 roku przyznano świadczenie, podobnie jak w 2016 roku, natomiast w 2017 – 51 rodzinom, a więc wzrost o 3 rodziny uprawnione do świadczeń.
- b) Sieroctwo - Miasto i Gmina Ryn w 2015 roku i w 2016 roku przyznano 2 rodzinom świadczenie z tytułu sieroctwa, natomiast w 2017 roku żadnej rodzinie nie przyznano świadczenia z tego tytułu.
- c) Bezdomność – Miasto i Gmina Ryn w 2015 roku przyznała 3 rodzinom świadczenie z tego tytułu, w 2016 roku 5 rodzinom tj. o 2 rodziny więcej niż w 2015 roku. Z kolei w 2017 roku, podobnie jak w 2015 roku, przyznano 3 rodzinom świadczenie z tego tytułu.
- d) Potrzeba ochrony macierzyństwa lub wielodzietności – liczba rodzin, którym przyznano świadczenie ogółem w 2015 roku wynosiła 21, w tym rodzinom ze wsi - 9, takiej samej liczbie rodzin przyznano świadczenie w 2016 roku, natomiast w 2017 ogółem 20 rodzinom przyznano świadczenie z tego tytułu, w tym rodzinom ze wsi - 8. W każdym kolejnym analizowanym roku zauważa się spadek w liczbie rodzin, którym przyznano pomoc z tego tytułu.
- e) Bezrobocie – w 2015 roku liczba rodzin uprawnionych do świadczeń z tyt. bezrobocia ogółem wynosiła 242, w tym rodzinom ze wsi - 125, w 2016 roku 223 rodzinom przyznano świadczenie z tego tytułu, w tym rodzinom ze wsi - 116, spadek liczby rodzin uprawnionych do świadczeń ogółem o 19, w porównaniu z rokiem 2015. Z kolei w 2017 roku przyznano 199 rodzinom świadczenie z tego tytułu, w tym rodzinom ze wsi - 96, spadek o 24 rodziny uprawnione do tego rodzaju świadczenia, w porównaniu z rokiem 2016 i o 43 rodziny mniej w porównaniu z rokiem 2015.
- f) Niepełnosprawność – w 2015 roku Miasto i Gmina Ryn przyznała ogółem 90 rodzinom świadczenie z tego tytułu, w tym 33 rodzinom ze wsi. W 2016 roku ogółem przyznano 88 rodzinom tego typu świadczenie, w tym 35 rodzinom ze wsi, wzrost rodzin, którym przyznano świadczenie o 2. W 2017 roku przyznano ogółem 87 rodzinom świadczenie z tyt. bezrobocia, 34 rodzinom ze wsi. W porównaniu do lat 2015-2016 zauważa się spadek w ogólnej liczbie rodzin, którym przyznano świadczenie z tego tytułu.
- g) Długotrwała lub ciężka choroba - w 2015 roku Miasto i Gmina Ryn nie wykazała danych za w/w rok. Natomiast w 2016 roku przyznano 95 rodzinom świadczenie z tego tytułu, rodzinom ze wsi 35, w 2017 roku przyznano 89 rodzinom świadczenie, tj. mniej o 6 rodzin w porównaniu z ogólną liczbą przyznanych świadczeń w 2016 roku. Rodzinom ze wsi w 2017 roku przyznano 28 świadczeń z tego tytułu, tj. mniej o 7 w porównaniu z rokiem 2016.

- h) Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego, brak umiejętności w przystosowaniu do życia młodzieży, opuszczającej placówki opiekuńczo-wychowawcze – Miasto i Gmina Ryn w 2015 roku przyznała ogółem 49 rodzinom świadczenie z tego tytułu, w tym 24 rodzinom ze wsi, w 2016 roku świadczenie z tyt. bezradności przyznano 46 rodzinom ogółem, w tym 26 rodzinom ze wsi tj. wzrost o 2 rodziny w porównaniu z rokiem 2015, ale tylko w przypadku rodzin ze wsi, natomiast w ogólnej liczbie rodzin spadek o 3 rodziny. W 2017 roku liczba rodzin, którym przyznano świadczenie ogółem wyniosła 38, w tym rodzinom ze wsi 20, spadek o 11 rodzin w ogólnej liczbie w porównaniu z rokiem 2015 i o 8 rodzin w ogólnej liczbie, w porównaniu z 2016 rokiem.
- i) Trudności w integracji cudzoziemców – Miasto i Gmina Ryn w latach 2015 – 2017 nie przyznała żadnej rodzinie świadczeń z tego tytułu, podobnie jak w przypadku potrzeby ochrony handlu ludźmi.
- j) Alkoholizm/narkomania - Miasto i Gmina Ryn w 2015 roku przyznała ogółem 8 rodzinom świadczenie z tego tytułu, w tym 2 rodzinom ze wsi, w 2016 roku przyznano ogółem 10 rodzinom świadczenie, w tym 4 rodzinom ze wsi a więc wzrost o 2 rodziny uprawnione do świadczeń. W 2017 roku przyznano ogółem 7 rodzinom świadczenie, w tym 2 rodzinom ze wsi, wobec tego zaznacza się spadek o 1 rodzinę w porównaniu z rokiem 2015 - w ogólnej liczbie rodzin i mniej o 3 rodziny w porównaniu z 2016 rokiem.
- k) Trudności w przystosowaniu do życia po opuszczeniu z zakładu karnego – w 2015 roku Miasto i Gmina Ryn przyznała ogółem 4 rodzinom świadczenie, w tym 2 rodzinom ze wsi, w 2016 roku 5 rodzinom, w tym 1 rodzinie ze wsi, wzrost o 1 rodzinę w ogólnej liczbie rodzin w porównaniu do 2015 roku. W 2017 roku przyznano ogółem 6 rodzinom świadczenie, w tym 2 rodzinom ze wsi, wzrost o 2 rodziny w porównaniu z rokiem 2015 - w ogólnej liczbie rodzin, i wzrost o 1 rodzinę w porównaniu z 2016 rokiem.
- l) Klęska żywiołowa lub ekologiczna – Miasto i Gmina Ryn w analizowanych latach nie przyznała żadnej rodzinie świadczeń z tego tytułu.
- m) Zdarzenia losowe sytuacja i sytuacja kryzysowa – w 2015 roku Miasto i Gmina Ryn przyznała ogółem 2 rodzinom świadczenie z tego tytułu, w tym 1 rodzinie ze wsi, w 2016 roku przyznano ogółem 5 rodzinom świadczenie z tego tytułu, w tym 2 rodzinom ze wsi, tj. wzrost o 3 rodziny w porównaniu z 2015 rokiem. W 2017 roku przyznano 2 rodzinom świadczenia, w tym 2 rodzinom ze wsi tj. mniej o 3 rodziny w porównaniu z 2016 rokiem, natomiast w porównaniu do 2015 roku liczba rodzin ogółem, którym przyznano świadczenie utrzymała się na tym samym poziomie.
- n) Przemoc w rodzinie – w 2015 roku i w 2017 roku Miasto i Gmina Ryn nie przyznała żadnej rodzinie świadczeń z tego tytułu. Z kolei w 2016 roku przyznano ogółem 2 rodzinom świadczenia, w tym 1 rodzinie ze wsi.

Tabela nr 3. Gmina Miłki

lp	Powody przyznania świadczeń	LICZBA RODZIN w 2015		LICZBA RODZIN w 2016		LICZBA RODZIN w 2017	
		Ogółem	W tym na wsi	Ogółem	W tym na wsi	Ogółem	W tym na wsi
1	Ubóstwo	141	138	130	129	130	128
2	Sieroctwo	2	2	1	1	1	1
3	Bezdomność	4	4	2	2	1	1
4	Potrzeba ochrony macierzyństwa lub wielodzietności	38	38	34	34	31	31
5	bezrobocie	141	138	122	121	117	115
6	niepełnosprawność	36	36	40	40	40	39
7	Długotrwała lub ciężka choroba	40	39	41	40	35	34
8	Bezr. w spr. Opiek. – wych i prowadzenia gospodarstwa domowego zwłaszcza w rodzinach niepełnych lub wielodzietnych	11	11	10	10	9	9
9	Trudności w integracji cudzoziemców, którzy uzyskali w Rzeczypospolitej Polskiej status uchodźcy, ochronę uzupełniającą lub zezwolenie na pobyt czasowy udzielone w związku z okolicznością, o której mowa w art. 159 ust. 1 pkt 1	0	0	0	0	0	0
10	potrzeby ochrony ofiar handlu ludźmi;	0	0	0	0	0	0
11	Alkoholizmu lub narkomanii	13	13	11	11	6	6
12	Trudności w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zak. Karn.	0	0	1	1	0	0
13	Kłęski żywiołowej lub ekol.	0	0	0	0	0	0
14	Zdarzenia losowe sytuacja kryzysowa	0	0	1	1	2	2
15	Przemoc w rodzinie	1	1	1	1	0	0

2. Gmina Miłki –

- a) Z tyt. ubóstwa – liczba rodzin, którym przyznano świadczenie ogółem w 2015 roku wynosiła 141, w 2016 roku - 130, w 2017 - 130, a więc zauważa się spadek liczby rodzin o 11 w porównaniu z rokiem 2015. Liczba rodzin ze wsi w 2015 roku, którym przyznano świadczenie wyniosła 138, w 2016 roku - 129, natomiast w 2017 – 128, a więc spadek o 1 rodzinę w porównaniu z rokiem 2016 i spadek o 11 rodzin w porównaniu z rokiem 2015.
- b) Sieroctwo – w 2015 roku Gmina Miłki przyznała 2 rodzinom świadczenie (w tym rodzinom ze wsi – 2), z tytułu sieroctwa, w 2016 roku przyznano 1 rodzinie świadczenie (w tym wieś – 1), spadek o 1 rodzinę uprawnioną do świadczeń w porównaniu z 2015 rokiem. Z kolei w 2017 roku podobnie jak w 2016 roku przyznano 1 rodzinie świadczenie (w tym wieś – 1), a zatem spadek o 1 rodzinę w porównaniu z rokiem 2015.
- c) Bezdomność – Gmina Miłki w 2015 roku przyznała 4 rodzinom świadczenia z tego tytułu, w tym 4 rodzinom ze wsi, w 2016 roku przyznano 2 rodzinom świadczenie, w tym 2 rodzinom ze wsi, w 2017 roku 1 rodzinie przyznano świadczenie z tego tytułu. Spadek w liczbie rodzin o 1, porównując rok 2017 do 2016 roku, natomiast w porównaniu z rokiem 2015, spadek w liczbie rodzin o 3.
- d) Potrzeba ochrony macierzyństwa lub wielodzietności – liczba rodzin, którym przyznano świadczenie ogółem w 2015 roku wynosiła 38, rodziny ze wsi 38, liczba rodzin w 2016 roku – 34 (w tym rodziny ze wsi – 34), natomiast w 2017 ogółem 31 (w tym wieś – 31 rodzin). W każdym kolejnym analizowanym roku zauważa się spadek w liczbie rodzin, którym przyznano świadczenie z tego tytułu, tj. porównując rok 2017 do 2015- mniej o 7 rodzin, porównując rok 2017 do 2016 – spadek o 3 rodziny.
- e) Bezrobocie – w 2015 roku liczba rodzin uprawnionych do świadczeń ogółem wynosiła 141, w 2016 roku 122, spadek liczby rodzin ogółem o 19 w porównaniu z rokiem 2015. Z kolei w 2017 roku liczba rodzin, którym, przyznano świadczenie wynosiła 117, tj. mniej o 4 rodziny w porównaniu z rokiem 2016 i o 24 rodziny mniej niż w 2015 roku.
- f) Niepełnosprawność – w 2015 roku Gmina Miłki przyznała ogółem 36 rodzinom świadczenie z tego tytułu, w 2016 roku ogółem przyznano 40 rodzinom świadczenie, wzrost liczby rodzin o 4. W 2017 roku przyznano ogółem 40 rodzinom pomoc z tego tytułu, w porównaniu do 2015 roku wzrost o 4 rodziny, a w porównaniu z 2016 rokiem liczba rodzin uprawnionych do świadczeń utrzymuje się na tym samym poziomie.
- g) Długotrwała lub ciężka choroba - w 2015 roku Gmina Miłki przyznała 40 rodzinom pomoc z tego tytułu, w 2016 roku 41 rodzinom, wzrost o 1, a w 2017 roku 35 rodzinom. Wobec tego, porównując rok 2017 do lat 2015-2016, zauważa się spadek liczby rodzin uprawnionych do świadczeń o 5.
- h) Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, brak umiejętności w przystosowaniu do życia młodzieży, opuszczającej placówki opiekuńczo-wychowawczej – Gmina Miłki w 2015 roku przyznała 11 rodzinom pomoc, w 2016 roku 10 rodzinom, a więc spadek o 1, w 2017 roku liczba rodzin, którym przyznano świadczenie z tego tytułu wyniosła 9, wobec tego spadek o 1 w porównaniu z rokiem 2016 i spadek liczby rodzin o 2, w porównaniu z rokiem 2015.
- i) Trudności w integracji cudzoziemców – Gmina Miłki w latach 2015 – 2017 nie przyznała żadnej rodzinie świadczeń z tego tytułu. Podobnie jak w przypadku potrzeby ochrony handlu ludźmi.
- j) Alkoholizm/narkomania - Gmina Miłki w 2015 roku przyznała ogółem 13 rodzinom świadczenie, w tym rodzinom ze wsi 13, w 2016 roku przyznano ogółem 11 rodzinom świadczenie, w tym rodzinom ze wsi 11, a więc mniej o 2 rodziny uprawnione do tego typu świadczenia. W 2017 roku przyznano ogółem 6 rodzinom pomoc, w tym rodzinom ze wsi 6, wobec tego zaznacza się spadek

o 7 rodzin w porównaniu z rokiem 2015 - w ogólnej liczbie rodzin uprawnionych do świadczeń. W porównaniu z rokiem 2016 mniej o 5 rodzin ogólne ich liczbie.

k) Trudności w przystosowaniu do życia po opuszczeniu z zakładu karnego – w 2015 roku oraz w 2017 roku Gmina Miłki nie przyznała żadnej rodzinie świadczeń z tego tytułu. Jedynie w 2016 roku przyznano 1 rodzinie świadczenie z powodu trudności w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego.

l) Klęska żywiołowa lub ekologiczna – Gmina Miłki w analizowanych latach nie przyznała żadnych świadczeń z tego tytułu.

m) Zdarzenia losowe sytuacja i sytuacja kryzysowa – w 2015 roku Gmina Miłki nie przyznała żadnej rodzinie świadczeń z tego tytułu, z kolei w 2016 przyznano świadczenie 1 rodzinie, a w 2017 roku 2 rodzinom uprawnionym do tego typu świadczenia.

n) Przemoc w rodzinie – w 2015 roku i w 2016 roku Gmina Miłki przyznała 1 rodzinie świadczenie w każdym w/w roku, z kolei w 2017 roku nie przyznano żadnej rodzinie świadczeń z tego tytułu.

Tabela nr 4. Gmina Wydminy

lp	Powody przyznania świadczeń	LICZBA RODZIN w 2015		LICZBA RODZIN w 2016		LICZBA RODZIN w 2017	
		Ogółem	W tym na wsi	Ogółem	W tym na wsi	Ogółem	W tym na wsi
1	Ubóstwo	341	341	245	245	316	316
2	Sieroctwo	0	0	0	0	0	0
3	Bezdomność	4	4	4	4	3	3
4	Potrzeba ochrony macierzyństwa lub wielodzietności	15	15	14	14	0	0
5	bezrobocie	214	214	219	219	190	190
6	niepełnosprawność	182	182	101	101	102	102
7	Długotrwała lub ciężka choroba	18	18	26	26	25	25
8	Bezr. w spr. Opiek. – wych i prowadzenia gospodarstwa domowego zwłaszcza w rodzinach niepełnych lub wielodzietnych	0	0	0	0	0	0
9	Trudności w integracji cudzoziemców, którzy uzyskali w Rzeczypospolitej Polskiej status uchodźcy, ochronę uzupełniającą lub zezwolenie na pobyt czasowy udzielone w związku z okolicznością, o której mowa w art. 159 ust. 1 pkt 1	0	0	0	0	0	0

10	potrzeby ochrony ofiar handlu ludźmi;	0	0	0	0	0	0
11	Alkoholizmu lub narkomanii	6	6	4	4	6	6
12	Trudności w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zak. Karn.	1	1	1	1	3	3
13	Kłęski żywiołowej lub ekol.	0	0	0	0	0	0
14	Zdarzenia losowe sytuacja kryzysowa	2	2	0	0	0	0
15	Przemoc w rodzinie	29	29	21	21	29	29

3. Gmina Wydminy -

a) Z tyt. ubóstwa – liczba rodzin uprawnionych do świadczeń ogółem w 2015 roku wynosiła 341, w 2016 roku - 245, w 2017 - 316, a więc w 2017 roku spadek liczby rodzin o 25 w porównaniu z rokiem 2015, ale wzrost o 71 rodzin w porównaniu do 2016 roku. Liczba rodzin ze wsi, uprawnionych do świadczeń jest równa liczbie rodzin, którym przyznano świadczenie ogółem w każdym kolejnym analizowanym roku.

b) Sieroctwo – w okresie od 2015 roku do 2017 roku Gmina Wydminy nie przyznała żadnej rodzinie świadczeń z tego tytułu.

c) Bezdomność – Gmina Wydminy w 2015 roku przyznała 4 rodzinom świadczenia z tego tytułu, podobnie jak w 2016 roku, natomiast w 2017 roku 3 rodzinom, a więc mniej o 1 w porównaniu do lat 2015-2016. Liczba rodzin ze wsi, uprawnionych do świadczeń jest równa liczbie rodzin, którym przyznano świadczenie ogółem w każdym kolejnym analizowanym roku.

d) Potrzeba ochrony macierzyństwa lub wielodzietności – liczba rodzin uprawnionych do świadczeń z tego tytułu ogółem w 2015 roku wynosiła 15, liczba rodzin w 2016 roku – 14, mniej o 1, natomiast w 2017 Gmina Wydminy nie przyznała żadnej rodzinie świadczeń z tego tytułu. Liczba rodzin ze wsi, uprawnionych do świadczeń jest równa liczbie rodzin, którym przyznano świadczenie ogółem w każdym kolejnym analizowanym roku.

e) Bezrobocie – w 2015 roku liczba rodzin, którym przyznano świadczenie ogółem wynosiła 214, w 2016 roku 219, wzrost liczby rodzin o 5 w porównaniu z rokiem 2015. Z kolei w 2017 roku ogółem 190 rodzinom przyznano pomoc z tego tytułu, spadek o 29 rodzin w porównaniu z rokiem 2016 i o 24 rodziny mniej niż w 2015 roku. Liczba rodzin ze wsi, uprawnionych do świadczeń jest równa liczbie rodzin, którym przyznano świadczenie ogółem w każdym kolejnym analizowanym roku.

f) Niepełnosprawność – w 2015 roku Gmina Wydminy przyznała ogółem 182 rodzinom świadczenia z tego tytułu, w 2016 roku ogółem przyznano 101 rodzinom, mniej o 81. W 2017 roku przyznano ogółem 190 rodzinom świadczenie, w porównaniu do 2015 roku wzrost o 8 rodzin, a w porównaniu z 2016 rokiem wzrost o 89 rodzin, którym przyznano świadczenie. Liczba rodzin ze wsi, uprawnionych do świadczeń jest równa liczbie rodzin, którym przyznano świadczenie ogółem w każdym kolejnym analizowanym roku.

g) Długotrwała lub ciężka choroba - w 2015 roku Gmina Wydminy przyznała 18 rodzinom świadczenie z tego tytułu, w 2016 roku 26 rodzinom, wzrost o 8, a w 2017 roku 25 rodzinom. Wobec tego porównując rok 2017 do roku 2015, zaznacza się wzrost o 7 rodzin uprawnionych do świadczeń, a w porównaniu do 2016 roku spadek o 1 rodzinę. Należy dodać, że liczba rodzin ze wsi jest równa liczbie rodzin, którym przyznano świadczenie ogółem.

h) Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, brak umiejętności w przystosowaniu do życia młodzieży, opuszczającej placówki opiekuńczo-wychowawczej – Gmina Wydminy w analizowanych latach, tj. 2015-2017, nie przyznała żadnej rodzinie świadczeń z tego tytułu.

i) Trudności w integracji cudzoziemców – Gmina Wydminy w latach 2015 – 2017 nie przyznała żadnej rodzinie świadczeń z tego tytułu. Podobnie jak w przypadku potrzeby ochrony handlu ludźmi.

j) Alkoholizm/narkomania – Gmina Wydminy w 2015 roku przyznała ogółem 6 rodzinom świadczenie, w 2016 roku przyznano ogółem 4 rodzinom świadczenie, tj. o 2 rodziny mniej w porównaniu z rokiem 2015. W 2017 roku przyznano ogółem 6 rodzinom świadczenie, czyli więcej o 2 rodziny niż w 2016 roku, a porównaniu z rokiem 2015 liczba rodzin utrzymuje się na tym samym poziomie.

k) Trudności w przystosowaniu do życia po opuszczeniu z zakładu karnego – w 2015 roku oraz w 2016 roku Gmina Wydminy przyznała świadczeniu dla 1 rodziny w każdym z w/w okresów. W 2017 roku przyznano 3 rodzinom świadczenia z tego tytułu, a więc o 2 rodziny więcej niż w latach ubiegłych.

l) Klęska żywiołowa lub ekologiczna – Gmina Wydminy w analizowanych latach żadnej rodzinie nie przyznała świadczeń z tego tytułu.

m) Zdarzenia losowe sytuacja i sytuacja kryzysowa – w 2015 roku Gmina Wydminy przyznała 2 rodzinom świadczenia z tego tytułu, nie przyznano pomocy z tego tytułu żadnej rodzinie w latach 2016-2017.

n) Przemoc w rodzinie – w 2015 roku Gmina Wydminy przyznała 29 rodzinom świadczenie z tego tytułu, (wieś – 29), w 2016 roku 21 rodzinom (wieś – 21), a więc spadek o 8 rodzin w porównaniu do 2015 roku. W 2017 roku przyznano 29 rodzinom świadczenie, tj. tyle samo jak w 2015 roku, a w porównaniu do 2016 roku więcej o 8 świadczeń.

Tabela nr 5. Gmina Giżycko

lp	Powody przyznania świadczeń	LICZBA RODZIN w 2015		LICZBA RODZIN w 2016		LICZBA RODZIN w 2017	
		Ogółem	W tym na wsi	Ogółem	W tym na wsi	Ogółem	W tym na wsi
1	Ubóstwo	246	246	255	250	227	225
2	Sieroctwo	0	0	0	0	0	0
3	Bezdomność	11	11	9	6	13	12
4	Potrzeba ochrony macierzyństwa lub wielodzietności	80	80	37	37	59	59
5	bezrobocie	230	230	192	188	166	165
6	niepełnosprawność	174	174	182	180	178	175
7	Długotrwała lub ciężka choroba	197	187	177	174	188	187
8	Bezr. w spr. Opiek. – wych i prowadzenia gospodarstwa domowego zwłaszcza w rodzinach niepełnych lub wielodzietnych	71	71	92	91	78	77
9	Trudności w integracji	0	0	0	0	0	0

	cudzoziemców, którzy uzyskali w Rzeczypospolitej Polskiej status uchodźcy, ochronę uzupełniającą lub zezwolenie na pobyt czasowy udzielone w związku z okolicznością, o której mowa w art. 159 ust. 1 pkt 1						
10	potrzeby ochrony ofiar handlu ludźmi;	0	0	0	0	0	0
11	Alkoholizmu lub narkomanii	64	64	54	52	52	52
12	Trudności w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zak. Karn.	10	10	8	8	11	11
13	Kłeski żywiołowej lub ekol.	0	0	0	0	0	0
14	Zdarzenia losowe sytuacja kryzysowa	5	5	3	3	1	1
15	Przemoc w rodzinie	11	11	8	8	10	10

4. Gmina Giżycko -

- a) Z tyt. ubóstwa – liczba rodzin, którym przyznano świadczenie ogółem w 2015 roku wynosiła 246, w 2016 roku - 255, w 2017 - 227, a więc w 2017 roku spadek liczby rodzin o 19 w porównaniu z rokiem 2015, a w porównaniu z rokiem 2016 spadek o 28 rodzin.
- b) Sieroctwo – w okresie od 2015 roku do 2017 roku Gmina Giżycko nie przyznała żadnej rodzinie świadczeń z tego tytułu.
- c) Bezdomność – Gmina Giżycko w 2015 roku przyznała 11 rodzinom świadczenie z tego tytułu, w 2016 roku – 9 rodzinom, natomiast w 2017 roku 13 rodzinom. Analizując każdy w/w rok, zauważa się spadek liczby rodzin o 2 w porównaniu do 2015 roku i o 4 rodziny mniej, w porównaniu do 2016 roku.
- d) Potrzeba ochrony macierzyństwa lub wielodzietności – liczba rodzin uprawnionych do świadczeń w Gminie Giżycko ogółem w 2015 roku wynosiła 80, liczba w 2016 roku – 37, tj. mniej o 43 rodziny w porównaniu do 2015 roku, natomiast w 2017 Gmina Giżycko przyznała 59 rodzinom świadczenie z tego tytułu. Wobec tego w porównaniu do 2015 zauważa się spadek liczby rodzin uprawnionych do świadczeń o 21, a porównaniu do 2016 roku wzrost liczby rodzin o 22.
- e) Bezrobocie – w 2015 roku liczba rodzin uprawnionych do świadczeń ogółem wynosiła 230, w 2016 roku 192, spadek liczby rodzin o 38 w porównaniu z rokiem 2015. Z kolei w 2017 roku przyznano ogółem 166 rodzinom świadczenie, tj. mniej o 26 rodzin w stosunku do 2016 roku i o 64 rodziny mniej w porównaniu do 2015 roku.
- f) Niepełnosprawność – w 2015 roku Gmina Giżycko przyznała ogółem 174 rodzinom świadczenia z tego tytułu, w 2016 roku ogółem przyznano 182 rodzinom, wzrost liczby rodzin o 8. W 2017 roku przyznano ogółem 178 rodzinom pomoc i w porównaniu do 2015 roku wzrost o 4 rodziny, a w porównaniu z 2016 rokiem mniej o 4 uprawnione rodziny.

g) Długotrwała lub ciężka choroba - w 2015 roku Gmina Giżycko przyznała 197 rodzinom świadczenie z tego tytułu, w 2016 roku 177 rodzinom, czyli mniej o 20. W 2017 roku Gmina Giżycko przyznała 188 rodzinom pomoc z tego tytułu, wobec tego w porównaniu do 2016 roku zauważa się wzrost o 11 rodzin uprawnionych do świadczeń, z kolei w porównaniu do 2015 roku mniej o 9 rodzin.

h) Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, brak umiejętności w przystosowaniu do życia młodzieży, opuszczającej placówki opiekuńczo-wychowawczej – Gmina Giżycko w 2015 roku przyznała 71 rodzinom świadczenie z tego tytułu, w 2016 roku przyznano 92 rodzinom, a w 2017 roku - 78. Wobec tego liczba rodzin, którym przyznano świadczenie znacząco wzrosła w 2016 roku, tj. o 21 rodzin w porównaniu z rokiem 2015, z kolei w 2017 roku, liczba rodzin zmniejszyła się o 13 w porównaniu do 2016 roku, ale liczba rodzin wzrosła o 7 w porównaniu do 2015 roku.

i) Trudności w integracji cudzoziemców – Gmina Giżycko w latach 2015 – 2017 nie przyznała żadnej rodzinie świadczeń z tego tytułu. Podobnie jak w przypadku **potrzeby ochrony handlu ludźmi**.

j) Alkoholizm/narkomania – Gmina Giżycko w 2015 roku przyznała ogółem 64 rodzinom świadczenie, w 2016 roku przyznano ogółem 54 rodzinom, tj. mniej o 10 w porównaniu z rokiem 2015. W 2017 roku przyznano ogółem 52 rodzinom pomoc z tego tytułu, czyli mniej o 2 rodziny niż w 2016 roku i mniej o 12 rodzin w porównaniu z rokiem 2015.

k) Trudności w przystosowaniu do życia po opuszczeniu z zakładu karnego – w 2015 roku Gmina Giżycko przyznała 10 rodzinom świadczenie z tego tytułu, w 2016 roku 8 rodzinom, tj. mniej o 2 w porównaniu do 2015 roku. W 2017 roku Gmina Giżycko przyznała 11 rodzinom świadczenie z tego tytułu, tj. o 3 rodziny więcej niż w 2016 roku i o 1 rodzinę więcej niż w 2015 roku.

l) Klęska żywiołowa lub ekologiczna – Gmina Giżycko w analizowanych latach nie przyznała żadnej rodzinie świadczeń z tego tytułu.

m) Zdarzenia losowe sytuacja i sytuacja kryzysowa – w 2015 roku Gmina Giżycko przyznała 5 rodzinom świadczenie z tego tytułu, w 2016 roku 3 rodzinom tj. mniej o 2 niż w 2015 roku. Z kolei w 2017 roku Gmina Giżycko przyznała 1 rodzinie świadczenie, tj. mniej o 2 rodziny w porównaniu z rokiem 2016 i mniej o 4 rodziny w porównaniu z rokiem 2015.

n) Przemoc w rodzinie – w 2015 roku Gmina Giżycko przyznała 11 rodzinom świadczenie z tego tytułu, w 2016 roku 8 rodzinom, a więc mniej o 3 w porównaniu do 2015 roku. W 2017 roku przyznano 10 rodzinom świadczenie, tj. o 2 rodziny więcej niż w 2016 roku ale o 1 rodzinę mniej w porównaniu do 2015 roku.

Tabela nr 6. Gmina Kruklanki

lp	Powody przyznania świadczeń	LICZBA RODZIN w 2015		LICZBA RODZIN w 2016		LICZBA RODZIN w 2017	
		Ogółem	W tym na wsi	Ogółem	W tym na wsi	Ogółem	W tym na wsi
1	Ubóstwo	121	121	109	109	99	99
2	Sieroctwo	0	0	0	0	0	0
3	Bezdomność	0	0	0	0	0	0
4	Potrzeba ochrony macierzyństwa lub wielodzietności	10	10	14	14	20	20
5	bezrobocie	156	156	134	134	112	112
6	niepełnosprawność	2	2	48	48	47	47

7	Długotrwała lub ciężka choroba	13	13	11	11	10	10
8	Bezr. w spr. Opiek. – wych i prowadzenia gospodarstwa domowego zwłaszcza w rodzinach niepełnych lub wielodzietnych	11	11	11	11	12	12
9	Trudności w integracji cudzoziemców, którzy uzyskali w Rzeczypospolitej Polskiej status uchodźcy, ochronę uzupełniającą lub zezwolenie na pobyt czasowy udzielone w związku z okolicznością, o której mowa w art. 159 ust. 1 pkt 1	0	0	0	0	0	0
10	potrzeby ochrony ofiar handlu ludźmi;	0	0	0	0	0	0
11	Alkoholizmu lub narkomanii	32	32	36	36	31	31
12	Trudności w przystosowaniu do życia po opuszc. zak. Karn.	2	2	1	1	2	2
13	Kłęski żywiołowej lub ekol.	0	0	0	0	0	0
14	Zdarzenia losowe sytuacja kryzysowa	5	5	2	2	1	1
15	Przemoc w rodzinie	11	11	14	14	10	10

5. Gmina Kruklanki -

a) Z tyt. ubóstwa – liczba rodzin, którym przyznano świadczenie ogółem w 2015 roku wynosiła 121, w 2016 roku - 109, w 2017 - 99, a więc w 2017 roku spadek liczby rodzin uprawnionych do świadczeń o 22 w porównaniu z rokiem 2015, a w porównaniu z rokiem 2016 spadek o 10 rodzin.

b) Sieroctwo – w okresie od 2015 roku do 2017 roku Gmina Kruklanki nie przyznała żadnej rodzinie świadczeń z tego tytułu.

c) Bezdomność – w okresie od 2015 roku do 2017 roku Gmina Kruklanki nie przyznała żadnej rodzinie świadczeń z tego tytułu.

d) Potrzeba ochrony macierzyństwa lub wielodzietności – liczba rodzin, którym przyznano świadczenie w Gminie Kruklanki ogółem w 2015 roku wynosiła 10, liczba rodzin w 2016 roku – 14, tj. więcej o 4 rodziny w porównaniu do 2015 roku, natomiast w 2017 Gmina Kruklanki przyznała 20 rodzinom świadczenie z tego tytułu. Wobec tego

w porównaniu do 2015 zauważa się wzrost liczby rodzin, którym przyznano świadczenie o 10, a porównaniu do 2016 roku wzrost rodzin o 4.

e) Bezrobocie – w 2015 roku liczba rodzin, którym przyznano świadczenie ogółem wynosiła 156, w 2016 roku 134, spadek liczby rodzin o 22 w porównaniu z rokiem 2015. Z kolei w 2017 roku przyznano ogółem 112 rodzinom świadczenie tj. mniej o 22 rodziny w porównaniu z rokiem 2016 i o 44 rodziny mniej w porównaniu do 2015 roku.

f) Niepełnosprawność – w 2015 roku Gmina Kruklanki przyznała ogółem 2 rodzinom świadczenia z tego tytułu, w 2016 roku ogółem przyznano 48 rodzinom świadczenie, wzrost liczby rodzin o 46. W 2017 roku przyznano ogółem 47 rodzinom pomoc z tego tytułu i w porównaniu do 2015 roku wzrost liczby rodzin o 45, a w porównaniu z 2016 rokiem spadek o 1 rodzinę.

g) Długotrwała lub ciężka choroba - w 2015 roku Gmina Kruklanki przyznała 13 rodzinom świadczenie z tego tytułu, w 2016 roku 11 rodzinom, czyli mniej o 2 rodziny. W 2017 roku Gmina Kruklanki przyznała 10 rodzinom świadczenie z tego tytułu, wobec tego w porównaniu do 2016 roku zauważa się spadek liczby rodzin o 1, z kolei w porównaniu do 2015 roku spadek liczby rodzin o 3.

h) Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, brak umiejętności w przystosowaniu do życia młodzieży, opuszczającej placówki opiekuńczo-wychowawczej – Gmina Kruklanki w 2015 roku przyznała 11 rodzinom świadczenie z tego tytułu, podobnie jak w 2016 roku – 11, natomiast w 2017 roku przyznano 12 rodzinom świadczenie, tj. 1 rodzinie więcej niż w latach 2015-2016.

i) Trudności w integracji cudzoziemców – Gmina Kruklanki w latach 2015 – 2017 nie przyznała żadnej rodzinie świadczeń z tego tytułu. Podobnie jak w przypadku potrzeby ochrony handlu ludźmi.

j) Alkoholizm/narkomania – Gmina Kruklanki w 2015 roku przyznała ogółem 32 rodzinom świadczenia, w 2016 roku przyznano ogółem 36 rodzinom, tj. więcej o 2 rodziny w porównaniu z rokiem 2015. W 2017 roku przyznano ogółem 31 rodzinom świadczenie, czyli mniej o 5 rodzin niż w 2016 roku i mniej o 1 rodzinę w porównaniu z rokiem 2015.

k) Trudności w przystosowaniu do życia po opuszczeniu z zakładu karnego – w 2015 roku Gmina Kruklanki przyznała 2 rodzinom świadczenia z tego tytułu, w 2016 roku 1 tj. mniej o 1 rodzinę w porównaniu do 2015 roku. W 2017 roku Gmina Kruklanki przyznała 2 rodzinom świadczenia z tego tytułu, tj. o 1 więcej niż w 2016 roku, a w porównaniu do 2015 roku liczba ta utrzymuje się na tym samym poziomie.

l) Klęska żywiołowa lub ekologiczna – Gmina Kruklanki w analizowanych latach nie przyznała żadnej rodzinie świadczeń z tego tytułu.

m) Zdarzenia losowe sytuacja i sytuacja kryzysowa – w 2015 roku Gmina Kruklanki nie przyznała żadnej rodzinie świadczeń tego tytułu. Z kolei w 2016 roku przyznano pomoc 2 rodzinom, a w 2017 roku 1, wzrost o 1.

n) Przemoc w rodzinie – w 2015 roku Gmina Kruklanki przyznała 11 rodzinom świadczenie z tego tytułu, w 2016 roku - 14 rodzin uprawnionych do świadczeń, tj. więcej o 3 w porównaniu do 2015 roku. W 2017 roku przyznano 10 rodzinom pomoc z tego tytułu, tj. o 4 rodziny mniej niż w 2016 roku i o 1 rodzinę mniej niż w 2015 roku.

Tabela nr 7. Miasto Giżycko

lp	Powody przyznania świadczeń	LICZBA RODZIN w 2015		LICZBA RODZIN w 2016		LICZBA RODZIN w 2017	
		Ogółem	W tym na wsi	Ogółem	W tym na wsi	Ogółem	W tym na wsi
1	Ubóstwo	463		467		480	
2	Sieroctwo	1		0		0	
3	Bezdomność	52		63		60	
4	Potrzeba ochrony macierzyństwa lub wielodzietności	54		51		52	
5	bezrobocie	771		700		603	
6	niepełnosprawność	318		324		311	
7	Długotrwała lub ciężka choroba	347		372		386	
8	Bezr. w spr. Opiek. – wych i prowadzenia gospodarstwa domowego zwłaszcza w rodzinach niepełnych lub wielodzietnych	196		191		160	
9	Trudności w integracji cudzoziemców, którzy uzyskali w Rzeczypospolitej Polskiej status uchodźcy, ochronę uzupełniającą lub zezwolenie na pobyt czasowy udzielone w związku z okolicznością, o której mowa w art. 159 ust. 1 pkt 1	0		0		0	
10	potrzeby ochrony ofiar handlu ludźmi;	0		0		0	
11	Alkoholizmu lub narkomanii	79		38		87	
12	Trudności w przystosowaniu do życia po opuszc. zak. Karn.	32		0		17	
13	Kłęski żywiołowej lub ekol.	0		0		0	
14	Zdarzenia losowe sytuacja kryzysowa	10		8		7	
15	Przemoc w rodzinie	0		1		2	

6. Miasto Giżycko

- a) Z tyt. ubóstwa – liczba rodzin, którym przyznano świadczenie ogółem w 2015 roku wynosiła 467, w 2016 roku - 463, w 2017 - 480, a więc w 2017 roku spadek liczby rodzin o 13 w porównaniu z rokiem 2015, a w porównaniu z rokiem 2016 spadek o 17 rodzin. Z każdym kolejnym rokiem wzrost liczby rodzin, którym przyznano świadczenie.
- b) Sieroctwo – w 2015 roku i w 2017 roku Miasto Giżycko nie przyznało żadnej rodzinie świadczeń z tego tytułu, jedynie w 2016 roku przyznano 1 rodzinie świadczenie z tego tytułu.
- c) Bezdomność – Miasto Giżycko w 2015 roku przyznała 52 rodzinom świadczenie z tego tytułu, w 2016 roku – 63 rodzinom, natomiast w 2017 roku 60 rodzinom . Analizując lata 2015 – 2017 zauważa się spadek w liczbie rodzin, którym przyznano świadczenie o 8.
- d) Potrzeba ochrony macierzyństwa lub wielodzietności – liczba rodzin uprawnionych do świadczeń w Mieście Giżycko ogółem w 2015 roku wynosiła 54, liczba w 2016 roku – 51, tj. mniej o 3 rodziny w porównaniu do 2015 roku, natomiast w 2017 Gmina Giżycko przyznała 52 rodzinom świadczenie z tego tytułu. Wobec tego w porównaniu do 2015 zauważa się spadek liczby rodzin uprawnionych do świadczeń o 2, a porównaniu do 2016 roku spadek o 1.
- e) Bezrobocie – w 2015 roku liczba rodzin uprawnionych do świadczeń ogółem wynosiła 771, w 2016 roku 700, spadek liczby rodzin o 71 w porównaniu z rokiem 2015. Z kolei w 2017 roku przyznano ogółem 603 rodzinom świadczenie, tj. mniej o 97 rodzin w stosunku do 2016 roku i o 168 rodzin mniej w porównaniu do 2015 roku.
- f) Niepełnosprawność – w 2015 roku Miasto Giżycko przyznało ogółem 318 rodzinom świadczenia z tego tytułu, w 2016 roku ogółem przyznano 324 rodzinom, wzrost liczby rodzin o 6. W 2017 roku przyznano ogółem 311 rodzinom pomoc i w porównaniu do 2015 roku mniej o 6 rodzin, a w porównaniu z 2016 rokiem mniej o 13 rodzin.
- g) Długotrwała lub ciężka choroba - w 2015 roku Miasto Giżycko przyznało 347 rodzinom świadczenie z tego tytułu, w 2016 roku 372 rodzinom, czyli więcej o 25. W 2017 roku Miasto Giżycko przyznała 386 rodzinom pomoc z tego tytułu, wobec tego w porównaniu do 2016 roku zauważa się wzrost o 14 rodzin uprawnionych do świadczeń, z kolei w porównaniu do 2015 roku więcej o 39 rodzin.
- h) Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, brak umiejętności w przystosowaniu do życia młodzieży, opuszczającej placówki opiekuńczo-wychowawczej – Miasto Giżycko w 2015 roku przyznała 196 rodzinom świadczenie z tego tytułu, w 2016 roku przyznano 191 rodzinom, a w 2017 roku - 160. Wobec tego w latach 2015-2017 liczba rodzin, którym przyznano świadczenie spadła ogółem o 36.
- i) Trudności w integracji cudzoziemców – Miasto Giżycko w latach 2015 – 2017 nie przyznało żadnej rodzinie świadczeń z tego tytułu. Podobnie jak w przypadku potrzeby ochrony handlu ludźmi.
- j) Alkoholizm/narkomania – Miasto Giżycko w 2015 roku przyznało ogółem 79 rodzinom świadczenie, w 2016 roku przyznano ogółem 38 rodzinom, tj. mniej o 41 w porównaniu z rokiem 2015. W 2017 roku przyznano ogółem 87 rodzinom pomoc z tego tytułu, tj. więcej o 8 rodzin w porównaniu do 2015 roku i o 49 rodzin więcej w stosunku do 2016 roku.
- k) Trudności w przystosowaniu do życia po opuszczeniu z zakładu karnego – w 2015 roku Miasto Giżycko przyznało 32 rodzinom świadczenie z tego tytułu, w 2016 roku nie przyznano żadnej rodzinie świadczenia z tego tytułu, natomiast w 2017 roku Miasto Giżycko przyznało 17 rodzinom świadczenie z tego tytułu, tj. o 15 rodzin więcej niż w 2015 roku.
- l) Klęska żywiołowa lub ekologiczna – Miasto Giżycko w analizowanych latach nie przyznało żadnej rodzinie świadczeń z tego tytułu.

m) Zdarzenia losowe sytuacja i sytuacja kryzysowa – w 2015 roku Miasto Giżycko przyznało 10 rodzinom świadczenie z tego tytułu, w 2016 roku 8 rodzinom tj. mniej o 2 rodziny niż w 2015 roku. Z kolei w 2017 roku Miasto Giżycko przyznało 7 rodzinom świadczenie, tj. mniej o 1 rodzinę w porównaniu z rokiem 2016 i mniej o 3 rodziny w porównaniu z rokiem 2015.

n) Przemoc w rodzinie – w 2015 roku Miasto Giżycko nie przyznało żadnej rodzinie świadczenia z tego tytułu, w 2016 roku 1 rodzinie, a w 2017 roku 2 rodzinom.

Reasumując:

Analizując każdą gminę oddzielnie, można zauważyć, że najwięcej rodzin korzysta ze świadczeń z tytułu bezrobocia, następnie z tytułu ubóstwa oraz niepełnosprawności. Przyczyną powyższego faktu jest niestabilność rynku pracy oraz położenie powiatu giżyckiego w regionie słabo rozwiniętym. Bezrobocie warunkuje ubóstwo, ponieważ niewystarczająca ilość środków pieniężnych warunkuje zubożenie społeczeństwa. Możliwą przyczyną wzrostu rodzin, którym przyznano świadczenia z tytułu niepełnosprawności jest przyczyną starzejącego się społeczeństwa, a także wzrostu zachorowalności na różnego rodzaju schorzenia, przyczyniających się do ograniczeń w życiu społecznym i zawodowym.

W latach 2015-2017 w żadnej gminie nie przyznano świadczeń z tytułu trudności w integracji cudzoziemców, którzy uzyskali w RP status uchodźcy, nie przyznano również świadczeń z tytułu potrzeby ochrony handlu ludźmi. Pomocy takiej nie udzielano, ponieważ w gminach nie odnotowano takich potrzeb.

Jednocześnie daje się zauważyć zmniejszenie liczby rodzin, korzystających z pomocy z tytułu ubóstwa i bezrobocia, spadek ten odnotowuje się porównując rok 2017 do 2015.

3.3. Bezrobocie

Bezrobocie to sytuacja społeczna, w której **podaż** osób chcących pracować przewyższa **popyt** na pracowników oraz rzeczywiste zapotrzebowanie gospodarki (przyp. Słownik socjologiczny K. Olechnik, P. Załęcki, 2002).

Poziom popytu jest poddany stałym wahaniom cyklu koniunkturalnego, jakim podlega gospodarka. W fazach wysokiej koniunktury popyt rozszerza się i bezrobocie spada nawet do poziomu bezrobocia naturalnego

Wyróżniamy:

- **Bezrobocie ukryte** – gdy pewna liczba ludzi chcących pracować pozostaje bez pracy, lub pracuje niepotrzebnie, bezrobocie ukryte to pewna - nieokreślona - liczba osób, które w myśl ustawy nie mogą zarejestrować się jako bezrobotne, albo wykonywana przez nich praca nie jest niezbędna z punktu widzenia zatrudniającego.

- **Bezrobocie cykliczne** wiążące się z ekonomicznymi cyklami koniunkturalnymi ożywienia, stagnacji i regresji w gospodarce kapitalistycznej

- **Bezrobocie sezonowe** wiążące się z porami roku, np. zimą spada zapotrzebowanie na ludzi w rolnictwie

- **Bezrobocie technologiczne** wiążące się z zastosowaniem nowych, wydajniejszych technologii zmniejszających zapotrzebowanie na pracowników

- **Bezrobocie strukturalne** wiążące się ze zmianami systemowymi, np. z wprowadzeniem zasad kapitalizmu do gospodarki dotąd podlegającej regułom centralnego planowania.

- **Bezrobocie frykcyjne** jest rezultatem ruchu zatrudnionych na rynku pracy; dotyczy ludzi zmieniających zawód, pracę, przenoszących się do innej miejscowości (www.money.pl www.uniapraczy.org)

W zależności od formy występowania wyróżnia się:

- **bezrobocie krótkookresowe** - do 3 miesięcy bez zatrudnienia.
- **bezrobocie średniookresowe** - od 3 do 12 miesięcy bez zatrudnienia.
- **bezrobocie długookresowe** - dotyczy osób pozostających bez pracy od 6 do 12 miesięcy.
- **bezrobocie długotrwałe zaistnieje wtedy gdy bezrobotny dłuższy czas pozostaje bez pracy i to powoduje zmniejszenie szans na ponowne zatrudnienie.**
- **bezrobocie rejestrowane** to liczba osób bezrobotnych, czyli posiadających określone w ustawie cechy i zarejestrowanych w urzędach pracy.

Na przyczyny wystąpienia bezrobocia składa się:

- likwidacja niektórych gałęzi przemysłu
- zmniejszenie popytu na konkretne dobra czy usługi
- ograniczanie produkcji
- brak informacji o miejscach pracy
- brak mobilności
- przeniesienie zakładu do innego rejonu
- niedostosowane do potrzeb rynku wykształcenia pracowników
- zmiany w technologii
- wysokie obciążenia fiskalne

Wyróżniamy następujące skutki bezrobocia:

- niewykorzystany, nieproduktywny potencjał ludzki
- znaczne koszty materialne związane z utrzymaniem bezrobotnych oraz służb zajmujących się ich problemami i obsługą
- spadek dochodów rodzin, rozszerzenie się społecznych kręgów ubóstwa
- degradacja psychiczna i moralna osób pozostających bez pracy (poczucie beznadziejności, pesymizm, uczucie społecznej bezużyteczności)
- zjawiska patologii społecznej - alkoholizm, narkomania, przestępczość itd.
- utrata kwalifikacji

(Źródło : www.money.pl , www.uniapraczy.org)

Bezrobocie jest jednym z najpoważniejszych problemów społecznych i stanowi podłoże wielu dewiacjom społecznych. W świetle ustawy o pomocy społecznej bezrobocie stanowi jeden z głównych powodów przyznania świadczeń pieniężnych i niepieniężnych. W celu walki z problemem bezrobocia powstały Urzędy Pracy, czyli instytucja zajmująca się badaniem i analizowaniem rynku pracy, udzielaniem informacji osobom bezrobotnym oraz zajmująca się pośrednictwem zawodowym dla osób poszukujących pracy (przyp: Wikipedia). Podstawowym miernikiem poziomu bezrobocia jest stopa bezrobocia, czyli ukazywana w procentach relacja pomiędzy liczbą zarejestrowanych osób bezrobotnych a liczbą osób czynnych zawodowo (to jest zdolnych w prawnie określonych warunkach do podjęcia pracy).

Z analizy lokalnego rynku pracy w latach 2015, 2016 i 2017 wynika, że poziom bezrobocia w Powiecie Giżyckim sukcesywnie spada. Według stanu z grudnia 2015r. liczba zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie

Pracy w Giżycku wynosiła 2884. Według Głównego Urzędu Statystycznego w Olsztynie stopa bezrobocia w grudniu 2015 roku wyniosła 16,0% ludności aktywnej zawodowo (województwo – 16,3% kraj -9,8%). Analogicznie w 2016 roku w powiecie giżyckim zarejestrowanych było 2532 bezrobotnych, a stopa bezrobocia wynosiła 14,2 % (województwo 14,2, kraj 8,3%), natomiast na koniec grudnia 2017 roku liczba zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Giżycku wynosiła 1849 stopa bezrobocia w powiecie

giżyckim na koniec listopada 2017r. wynosiła 10,4% ludności aktywnej zawodowo (województwo–11,5%, kraj–6,5%).

Jak wynika z danych zamieszczonych w poniższej tabeli na przełomie lat 2015-2017 liczba osób zarejestrowanych w PUP spadła o 1035 osób.

Tabela nr 8. Liczba osób bezrobotnych na terenie Powiatu Giżyckiego

Lata	2015		2016		2017	
		% ogółu zarejestrowanych		% ogółu zarejestrowanych		% ogółu zarejestrowanych
Liczba bezrobotnych zarejestrowanych w PUP Giżycko ogółem	2884		2532		1849	
Gm. Giżycko	430	14,9	403	15,9	280	15,1
Miasto Giżycko	1409	48,9	1217	48,1	860	46,5
Gm. Miłki	236	8,2	187	7,4	134	12,8
Gm. Wydminy	340	11,8	305	12,0	236	12,8
Gm. Kruklanki	174	6,0	150	5,9	105	5,7
Gm. Ryn	295	10,2	270	10,7	234	12,7

Najwięcej zarejestrowanych osób bezrobotnych jest z miasta Giżycko, najmniej z gminy Kruklanki. We wszystkich gminach i mieście Giżycko bezrobocie ma tendencję spadkową.

Według stanu na koniec grudnia 2017 w powiecie giżyckim zarejestrowanych było **1849** bezrobotnych, w tym **1080** kobiet co stanowi **58,40%** ogółu bezrobotnych. Porównując powyższe dane z latami ubiegłymi, tj. w **2016** roku zarejestrowanych kobiet w PUP było **1423**, co stanowiło **56,20%** ogółu zarejestrowanych, a w **2015** roku- **1574** kobiet- **54,58%** ogółu bezrobotnych.

W latach 2015 - 2017 zmniejszyła się liczba bezrobotnych kobiet o 494 kobiety, natomiast wskaźnik procentowy uległ nieznacznemu podwyższeniu. Oznacza to, że wśród osób zarejestrowanych w PUP jest coraz więcej kobiet i w dalszym ciągu stanowią one ponad połowę zarejestrowanych.

Tabela nr 9 . Bezrobocie wśród kobiet w latach 2015, 2016, 2017

Lata	2015		2016		2017	
	Liczba	% ogółu zarejestrowanych	Liczba	% ogółu zarejestrowanych	Liczba	% ogółu zarejestrowanych
Liczba kobiet zarejestrowanych w PUP Giżycko ogółem	1574	54,58	1423	56,20	1080	58,41
Gm. Giżycko	248	57,67	242	60,05	160	57,14
Miasto Giżycko	759	53,87	668	54,89	495	57,56
Gm. Miłki	147	62,29	113	60,43	92	68,66
Gm. Wydminy	168	49,41	164	53,77	132	55,93
Gm. Kruklanki	91	52,30	77	51,33	57	54,29
Gm. Ryn	161	54,58	159	58,89	144	61,54

Wśród osób bezrobotnych zarejestrowane są osoby niepełnosprawne, czyli osoby legitymujące się orzeczeniem o niepełnosprawności lub niezdolności do pracy.

Poniższa tabele prezentują dane w tym zakresie na przełomie lat 2015, 2016 i 2017.

Tabela nr 10. Osoby niepełnosprawne zarejestrowane w PUP

Lata	2015	2016	2017
Liczba osób	ogółem 287 osób	ogółem 289 osób	ogółem 257 osób
% liczby zarejestrowanych niepełnosprawnych w stosunku do ogółu bezrobotnych	9,95%	11,41%	13,90%

Ogólna liczba osób niepełnosprawnych z terenu Powiatu Giżyckiego zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Giżycku na przełomie lat 2015-2017 spadła o 30 osób, jednak analiza procentowa wskazuje, że udział tej grupy wśród ogółu bezrobotnych PUP nieznacznie zwiększył się.

Największą liczbę osób, wśród bezrobotnych stanowią osoby z wykształceniem gimnazjalnym i poniżej, najmniejszą z wykształceniem wyższym i średnim ogólnokształcącym. Zjawisko to zachowuje swą proporcję na przestrzeni badanych lat. Na każdym poziomie wykształcenia liczba osób w latach 2015-2017 zachowuje tendencję spadkową. Dane na temat wykształcenia wśród bezrobotnych przedstawia poniższa tabela.

Tabela nr 11. Bezrobotni wg wykształcenia w latach 2015, 2016, 2017

Lata	2015		2016		2017	
	Liczba bezrobotnych	% ogółu	Liczba bezrobotnych	% ogółu	Liczba bezrobotnych	% ogółu
Wykształcenie						
wyższe	291	10,09	265	10,47	173	9,36
Policealne i średnie zawodowe	666	23,09	574	22,67	444	24,01
Średnie ogólnokształcące	270	9,36	232	9,16	176	9,52
Zasadnicze zawodowe	736	25,52	620	24,49	423	22,88
Gimnazjalne i poniżej	921	31,94	841	33,22	633	34,24
Ogółem	2884		2532		1849	

Jak wskazują dane sprawozdawcze Powiatowego Urzędu Pracy w Giżycku wiek ma istotne znaczenie w aktywizacji zawodowej. Poniższa tabela przedstawia liczbę bezrobotnych w latach 2015-2017 z uwagi na wiek.

Tabela nr 12. Bezrobotni wg wieku w latach 2015, 2016, 2017

Lata	2015		2016		2017	
	Liczba bezrobotnych	% ogółu	Liczba bezrobotnych	% ogółu	Liczba bezrobotnych	% ogółu
Wiek						
18-24	462	16,02	330	13,03	234	12,66
25-34	753	26,11	687	27,13	465	25,15
35-44	573	19,87	543	21,45	402	21,74
45-54	535	18,55	449	17,73	361	19,52
55-59	396	13,73	359	14,18	263	14,22
60 lat i więcej	165	5,72	164	6,48	124	6,71
Ogółem	2884		2532		1849	

Najmniej bezrobotnych zarejestrowanych w PUP mieści się w przedziale wiekowym 60 lat i więcej, natomiast najwięcej w wieku 25-44 lat. Tendencja ta nie uległa zmianie w badanym okresie, niemniej świadczy, że osoby w wieku najbardziej produktywnym stanowią najliczniejszą grupę wśród bezrobotnych.

W ramach aktywizacji zawodowej osób bezrobotnych Powiatowy Urząd Pracy stosuje następujące instrumenty aktywizacji:

1. Roboty Publiczne

Roboty publiczne oznaczają zatrudnienie bezrobotnego w okresie nie dłuższym niż 12 miesięcy przy wykonywaniu prac organizowanych przez powiaty, gminy, niektóre organizacje pozarządowe, a także spółki wodne i ich związki, jeżeli prace te są finansowane lub dofinansowane ze środków samorządu terytorialnego, budżetu państwa, funduszy celowych, organizacji pozarządowych, spółek wodnych i ich związków. Celem jest wsparcie osób bezrobotnych w powrocie lub wejściu na rynek pracy (źródło: *mprips Broszura informacyjna 2014, Prace Interwencyjne, roboty publiczne i jednorazowa refundacja składek na ubezpieczenie społeczne*)

Poniższa tabela przedstawia liczbę osób korzystających z robót publicznych w latach 2015, 2016, 2017 i źródło ich finansowania

Tabela nr 13. Roboty Publiczne

Źródło finansowania	2015		2016		2017	
	Liczba osób skierowanych	Liczba osób, która przerwała udział w robotach publicznych	Liczba osób skierowanych	Liczba osób, która przerwała udział w robotach publicznych	Liczba osób skierowanych	Liczba osób, która przerwała udział w robotach publicznych
Fundusz Pracy	76	6	84	4	86	7

Z powyższych danych wynika, że liczba bezrobotnych skierowanych na Roboty Publiczne w 2017 roku wzrosła o 10 osób. Wzrosła również o jedną osobę liczba bezrobotnych, które przerwały udział w tej formie aktywizacji zawodowej.

2. Prace interwencyjne

Prace interwencyjne oznaczają zatrudnienie bezrobotnego przez pracodawcę z częściowym dofinansowaniem (refundacją) pracodawcy wynagrodzenia przez urząd pracy. Celem jest ułatwienie bezrobotnym powrotu / wejścia na rynek pracy (źródło: *mprips Broszura informacyjna 2014, Prace Interwencyjne, roboty publiczne i jednorazowa refundacja składek na ubezpieczenie społeczne*)

Poniższa tabela przedstawia liczbę osób korzystających z prac interwencyjnych w latach 2015, 2016, 2017 i źródło ich finansowania

Tabela nr 14 . Prace interwencyjne

Źródło finansowania	2015		2016		2017	
	Liczba osób skierowanych	Liczba osób, która przerwała udział w pracach interwencyjnych	Liczba osób skierowanych	Liczba osób, która przerwała udział w pracach interwencyjnych	Liczba osób skierowanych	Liczba osób, która przerwała udział w pracach interwencyjnych
FP	160	40	69	21	155	30
PO WER „ Aktywizacja osób młodych pozostających bez pracy w powiecie giżyckim	55	15	10	2	13	3
RPO	15	1	28	4	49	7
Razem	230	56	107	27	217	40

Duża ilość bezrobotnych kierowana jest na prace interwencyjne. Jak wynika z powyższej tabeli liczba osób bezrobotnych skierowanych do tej formy aktywizacji w 2017 roku zmniejszyła się o 13 osób w porównaniu do roku 2015 a zwiększyła o 110 w stosunku do roku 2016.

3. Kolejnym instrumentem aktywizacji zawodowej jest **refundacja pracodawcy kosztów wyposażenia lub doposażenia stanowiska pracy**. Tabela nr 15 przedstawia ilość podpisanych umów w zakresie refundacji oraz liczbę bezrobotnych korzystających z tej formy aktywizacji w latach 2015-2017.

W 2017 roku ilość umów na refundację wyposażenia stanowiska pracy zwiększyła się w porównaniu do 2015 roku o 1 umowę, a do roku 2016 o 9 umów. Zwiększyła się też liczba bezrobotnych kierowanych na refundowane stanowiska pracy. W 2017 roku skierowanych zostało o 18 bezrobotnych więcej niż w roku ubiegłym a w 2015 roku 13 osób więcej. Najwięcej umów refundowanych pochodziła ze środków Unii Europejskiej.

Tabela nr 15. Refundacja pracodawcy kosztów wyposażenia lub doposażenia stanowiska pracy.

Źródło finansowania	2015		2016		2017	
	Ilość podpisanych umów	Skierowani bezrobotni poszukujący pracy	Ilość podpisanych umów	Skierowani bezrobotni poszukujący pracy	Ilość podpisanych umów	Skierowani bezrobotni poszukujący pracy
FP	4	21	7	34	7	24
RPO „Aktywizacja osób pow. 30r. życia pozostających bez pracy w powiecie giżyckim”	19	27	11	12	20	41
PFRON	3	3	0	1	0	0
EFS	0	1	0	0	0	0
Razem	26	52	18	47	27	65

4. Przyznawanie jednorazowych środków na rozpoczęcie działalności gospodarczej to inaczej dofinansowanie na rozpoczęcie działalności gospodarczej. Stanowi niewątpliwie ułatwienie dla osób, które są gotowe na otwarcie własnej firmy.

Z zamieszczonych w poniższej tabeli danych wynika, że ilość udzielonych dotacji od 2015 roku wzrasta. W 2017 roku udzielono o 27 dotacji więcej niż w 2015 roku i o 20 więcej niż w roku 2016.

Tabela nr 16. Przyznanie jednorazowych środków na rozpoczęcie działalności gospodarczej

	Źródło finansowania	FP	RPO	PO WER „Aktywizacja osób młodych pozostających bez pracy w powiecie giżyckim”	PFRON	Razem
Ilość udzielonych dotacji	2015	11	25	-	-	36
	2016	23	11	8	1	43
	2017	20	27	15	1	63

5. Staż jest to nabywanie przez osobę bezrobotną umiejętności praktycznych do wykonywania pracy, poprzez wykonywanie zadań w miejscu pracy, bez nawiązywania stosunku pracy między pracodawcą a skierowaną na staż osobą bezrobotną (odbywa się na podstawie umowy zawartej między bezrobotnym i Starostą). Zgodnie z ustawą z dnia 20.04.2004r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy jest to nabywanie przez

bezrobotnego umiejętności praktycznych do wykonywania pracy przez wykonywanie zadań w miejscu pracy bez nawiązania stosunku pracy z pracodawcą;

Tabela nr 17. Staże organizowane przez PUP Giżycko

Źródło finansowania	2015		2016		2017	
	Skierowani do odbycia stażu	Przerwali udział w trakcie trwania stażu	Skierowani do odbycia stażu	Przerwali udział w trakcie trwania stażu	Skierowani do odbycia stażu	Przerwali udział w trakcie trwania stażu
FP	67	28	65	11	46	8
RPO „Aktywizacja osób pow. 30r. życia pozostających bez pracy w powiecie giżyckim”	78	8	24	12	12	12
Program specjalny powracamy na rynek pracy	28	5	0	0	0	0
PO WER „Aktywizacja osób młodych pozostających bez pracy w powiecie giżyckim	75	5	88	28	28	25
Bon stażowy	31	2	0	6	1	0
Razem	279	48	177	57	272	45

Jak wynika z powyższej tabeli najwięcej bezrobotnych skierowanych do odbycia stażu było w roku 2015 i 2017 (ponad 270 osób). Źródłem finansowania stażów są fundusze unijnej oraz krajowe.

6. Szkolenia, to kolejna forma aktywizacji osoby bezrobotnej.

Na przełomie lat 2015-2017 w ramach szkoleń organizowanych przez Powiatowy Urząd Pracy w Giżycku zauważa się tendencję spadkową. W 2017 roku skierowanych zostało o 37 bezrobotnych mniej niż w 2015 roku i 17 osób mniej niż w 2016 roku. Najwięcej szkoleń finansuje się z Funduszu Pracy. Tabela nr 18 prezentuje dane w tym zakresie w lata 2015-2017.

Tabela nr 18 Szkolenia organizowane przez PUP Giżycko

Źródło finansowania	2015		2016		2017	
	Skierowani na szkolenia	Przerwali udział w trakcie trwania szkolenia	Skierowani na szkolenie	Przerwali udział w trakcie trwania szkolenia	Skierowani na szkolenie	Przerwali udział w trakcie trwania szkolenia
FP	58	1	57	0	41	0
PO WER „ Aktywizacja osób młodych pozostających bez pracy w powiecie giżyckim	36	0	36	0	35	0
Bon szkoleniowy	19	1	0	0	0	0
Razem	113	2	93	0	76	0

7. **Prace społecznie** użyteczne to instrument rynku pracy skierowany do osób bezrobotnych. Organizowane są one przez gminę w jednostkach organizacyjnych pomocy społecznej, w tym na rzecz opiekunów osób niepełnosprawnych, w organizacjach lub instytucjach statutowo zajmujących się pomocą charytatywną lub działalnością na rzecz społeczności lokalnej. Wykonywanie prac społecznie użytecznych odbywa się na podstawie porozumienia zawartego między starostą a gminą, na rzecz której prace społecznie użyteczne będą wykonywane. Na prace społecznie użyteczne może zostać skierowany bezrobotny bez prawa do zasiłku, jednocześnie korzystający ze świadczeń pomocy społecznej albo uczestniczący w wyniku skierowania przez powiatowy urząd pracy w kontrakcie socjalnym, indywidualnym programie usamodzielniania, lokalnym programie pomocy społecznej lub w indywidualnym programie zatrudnienia socjalnego.

Poniższa tabela przedstawia źródło finansowania prac społecznie użytecznych oraz ilość osób skierowanych w ramach tego instrumentu rynku pracy.

Tabela nr 19. Prace społecznie użyteczne organizowane przez PUP Giżycko

Źródło finansowania	2015		2016		2017	
	Skierowani na prace społecznie użyteczne	Przerwali udział w trakcie trwania prace społecznie użyteczne	Skierowani na prace społecznie użyteczne	Przerwali udział w trakcie trwania prace społecznie użyteczne	Skierowani na prace społecznie użyteczne	Przerwali udział w trakcie trwania prace społecznie użyteczne
FP	85	36	56	21	56	21
Razem	85	36	56	21	56	21

Jak wynika z tabeli nr 19 liczba osób skierowanych na prace społecznie użyteczne w latach 2016 i 2017 utrzymuje się na tym samym poziomie i jest mniejsza o 29 osób niż w roku 2015. Źródłem finansowania tego instrumentu jest Fundusz Pracy.

3.4 Ubóstwo i wykluczenie społeczne

Z definicji z słownika socjologicznego wynika, że **ubóstwo to**: „*Brak wystarczających środków do życia; życie w nędzy, poniżej minimalnego standardu życia*” (Słownik socjologiczny 2002 Krzysztof Olechnicki, Paweł Załęcki). Ubóstwo bardzo często wpływa na trudności jednostki czy też całej grupy w społecznym funkcjonowaniu. Ubóstwo jednostki czy też grupy związane jest z wykluczeniem społecznym, co oznacza „całkowitą lub częściową niezdolność do uczestniczenia w życiu społecznym (w wymiarze ekonomicznym, instytucjonalnym i kulturalnym, w tym również do korzystania z różnych form pomocy społecznej)” (Praca socjalna, Warszawa 2013, Paweł Stanisław Czarnecki).

Literatura przedstawia następujące przyczyny ubóstwa i wykluczenia społecznego:

1. Życiowa i wyuczona bezradność
2. Przemiany społeczne i ekonomiczne zachodzące w skali całego kraju i w skali lokalnej
3. Czynniki społeczne, uniemożliwiające zdobycie odpowiedniego wykształcenia, przynależność do pewnych grup społecznych itp.
4. Czynniki geograficzne, tj. miejsce zamieszkania z dala od większych miast
5. Cechy osobowościowe
6. Ograniczenia fizyczne

Podstawową formą pomocy w rozwiązywaniu trudnych sytuacji życiowych, w tym materialnych, jest poradnictwo i pośredniczenie w rozwiązywaniu problemów danej jednostki czy grupy. Osoby ubogie, a tym samym wykluczone, to zazwyczaj osoby nie posiadające zatrudnienia. Wsparcie osób pozbawionych zaplecza materialnego i wykluczonych społecznie jest obowiązkiem państwa. Pomoc bezrobotnym opiera się na realizacji różnego rodzaju świadczeń, poprzez zasiłki (wsparcie finansowe) a także poprzez wsparcie pracownika socjalnego.

Wyróżniamy kilka kategorii ubóstwa:

1. Ubóstwo względne - ma zmienną wartość i odnosi się do przeciętnego poziomu życia w danym kraju, mierzonego na ogół wysokością przeciętnych dochodów (wydatków). W tym pojęciu (relatywnym, względnym), w przeciwieństwie do pojęcia ubóstwa absolutnego (bezwzględnego), kładzie się nacisk nie tyle na bezwzględną wysokość dochodu ale na poziom nierówności, tj. dystans pomiędzy poziomem życia określonych grup ludności, który wynika z wysokości dochodu. Zwolennicy podejścia względnego upatrują przyczyn ubóstwa przede wszystkim w funkcjonowaniu systemu społeczno-ekonomicznego. Na pierwszym miejscu wśród jego przyczyn wymieniają bezrobocie, jako zjawisko niezależne od ubogich. Na drugim miejscu są niskie płace występujące w pewnych zawodach, regionach czy w stosunku do niektórych dyskryminowanych grup ludności. Brak odpowiedniego dochodu wynikającego z okoliczności niezależnych od świadomości i woli ubogich jest pierwotną przyczyną ubóstwa (https://pl.wikipedia.org/wiki/Ubóstwo_względne)

2. Ubóstwo absolutne i związane z tym pojęcie minimum egzystencji –

„koszyk dóbr, niezbędnych do podtrzymania funkcji życiowych człowieka i sprawności psychofizycznej. Uwzględnia on jedynie te potrzeby, których zaspokojenie nie może być odłożone w czasie, a konsumpcja niższa od tego poziomu prowadzi do biologicznego wyniszczenia i zagrożenia życia. W skład koszyka minimum egzystencji wchodzi potrzeby

mieszkaniowe i artykuły żywnościowe. Łączny koszt nabycia (zużycia) tych dóbr określa wartość koszyka, która stanowi granicę ubóstwa skrajnego”.

Ubóstwo absolutne – „to pojęcie stosowane również w statystykach międzynarodowych na oznaczenie krańcowej biedy. Skrajnie (absolutnie) ubogim jest ten, kto może wydać na swoje utrzymanie mniej niż równowartość jednego dolara dziennie (w Polsce jest to 2,5 razy więcej). Takich osób jest na świecie około 2 mld, czyli prawie 1/3 ludzkości”.

Źródło: https://pl.wikipedia.org/wiki/Minimum_egzystencji

3. Ubóstwo subiektywne - Subiektywna granica ubóstwa – „wielkość dochodów odpowiadająca w przybliżeniu poziomowi deklarowanemu przez respondentów jako „ledwie wystarczający”.

Źródło: https://pl.wikipedia.org/wiki/Subiektywna_granica_ubostwa

4. Ubóstwo ustawowe – „kwota dochodów, która zgodnie z obowiązującą ustawą o pomocy społecznej uprawnia do ubiegania się o przyznanie świadczenia pieniężnego”.

Źródło: https://pl.wikipedia.org/wiki/Ustawowa_granica_ubostwa.

Przy tej tematyce należałoby również wyjaśnić pojęcie **minimum socjalnego**: „wskaźnik określający koszty utrzymania gospodarstw domowych na podstawie koszyka dóbr służących do zaspokojenia potrzeb bytowo-konsumpcyjnych na niskim poziomie. Przyjęte składniki koszyka wystarczają nie tylko dla podtrzymania życia lecz dla posiadania i wychowania dzieci, a także dla utrzymania minimum więzi społecznych. Do pierwszej grupy składników zaliczają się wydatki na mieszkanie, żywność, odzież, obuwie, ochronę zdrowia i higienę; do drugiej grupy – koszty komunikacji i łączności (np. dojazdy do pracy), wydatki na kształcenie i wychowanie dzieci, na kontakty rodzinne i towarzyskie oraz skromne uczestnictwo w kulturze. Jest to więc model zaspokajania potrzeb na poziomie minimalnego dobrobytu. Minimum socjalne nazywane jest też granicą wydatków gospodarstw domowych, mierzącą godziwy poziom życia.

Źródło: https://pl.wikipedia.org/wiki/Minimum_socjalne

Skala krajowa: Według GUS oraz informacji podanych na stronie internetowej <https://finanse.wp.pl/gus-wskaznik-ubostwa-skrajnego-minimum-egzystencji-spadl-do-65-w-2015-r-6115747740919425a> wynika, że w IV kwartale 2015 r. dla gospodarstwa 1-osobowego minimum egzystencji wyniosło 545 zł, a granica ubóstwa relatywnego 734 zł. W przypadku ubóstwa ustawowego przy obliczaniu granic ubóstwa obowiązują dwie wielkości progowe - dla osoby samotnie gospodarującej (gospodarstwo jednoosobowe) oraz dla osoby w gospodarstwie wieloosobowym. **W IV kwartale 2015 r. granica ubóstwa ustawowego dla gospodarstwa 1-osobowego wyniosła 634 zł, - dane GUS.**

W IV kwartale 2016 r. dla gospodarstwa 1-osobowego minimum egzystencji wyniosło **550 zł a granica ubóstwa relatywnego 770zł.**

Natomiast w 2016 roku z danych GUS wynika, że w **skali krajowej** zasięg ubóstwa skrajnego i relatywnego znacząco się obniżył. Z raportu opracowanego przez Główny Urząd Statystyczny wynika, że w skali krajowej stopa ubóstwa skrajnego wynosiła 4,3% (w 2015 roku – 7%), w odniesieniu do 2016 roku jest to spadek o 0,6 punktu proc., ubóstwo relatywne – 14%, a w 2015 roku 16%. Ograniczenie ubóstwa skrajnego i relatywnego dotyczyło zdecydowanej większości analizowanych grup ludności. Ponadto znaczący spadek ubóstwa obserwowano wśród rodzin wielodzietnych, gospodarstwa domowe z osobami niepełnosprawnymi, mieszkańców wsi i miast poniżej 20 tys. mieszkańców oraz gospodarstwa domowe z głową gospodarstwa o niskim poziomie wykształcenia. Z w/w raportu wynika również, że obniżył się poziom ubóstwa wśród rodzin z dziećmi do lat 18 (9% w 2015 roku, 6% w 2016 roku).

Ponadto nie odnotowano zmniejszenia się zasięgu ubóstwa wśród grup i rodzin bez dzieci na utrzymaniu, wśród gospodarstw z głową gospodarstwa posiadającą wykształcenie wyższe, oraz wśród mieszkańców największych miast.

W 2016 roku województwami o najwyższej stopie ubóstwa były: województwo warmińsko – mazurskie, podkarpackie, lubelskie, świętokrzyskie i wielkopolskie.

W 2017 roku według raportu GUS, odnotowuje się dalszy spadek - w skali krajowej - ubóstwa ekonomicznego. Ten spadek zauważa się wśród rodzin wielodzietnych, osób z niższym wykształceniem oraz mieszkańców wsi. **Stopa ubóstwa skrajnego w skali krajowej wyniosła 4,3%.**

Według raportu GUS z 2017 roku prawdopodobnie spadek ubóstwa jest związany ze spadkiem bezrobocia w Polsce, wzrostem wynagrodzeń, realizacją rządowego programu Rodzina 500+.

Ubóstwo jest jednym z powodów dla których udziela się pomocy społecznej.

Zgodnie z Art. 2 Ustawy o pomocy społecznej - Pomoc społeczna jest instytucją polityki społecznej państwa, mającą na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężanie trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości. Pomoc społeczną organizują organy administracji rządowej i samorządowej, współpracując w tym zakresie, na zasadzie partnerstwa, z organizacjami społecznymi i pozarządowymi, Kościołem Katolickim, innymi kościołami, związkami wyznaniowymi oraz osobami fizycznymi i prawnymi.

Jednym z organów administracji rządowej na szczeblu samorządów zajmujących się pomocą społeczną są miejskie i gminne ośrodki pomocy społecznej.

Na terenie Powiatu Giżyckiego funkcjonuje pięć Ośrodków Pomocy Społecznej, są to: Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Giżycku obejmujący swoim zasięgiem działania mieszkańców miasta Giżycko, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Giżycku działający na terenie miejscowości gminy Giżycko, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Krukłankach, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Miłkach, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Wydminach oraz Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Rynie.

Zgodnie z Art.3 ustawy o pomocy społecznej, zadaniem pomocy społecznej jest zapobieganie trudnym sytuacjom życiowym, których nie są one w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości. podejmowanie działań zmierzających do życiowego usamodzielnienia osób i rodzin oraz ich integracji ze środowiskiem. Rodzaj, forma i rozmiar świadczenia powinny być odpowiednie do okoliczności uzasadniających udzielenie pomocy. Jednostka organizacyjna pomocy społecznej – regionalny ośrodek polityki społecznej, powiatowe centrum pomocy rodzinie, ośrodek pomocy społecznej, dom pomocy społecznej, placówkę specjalistycznego poradnictwa, w tym rodzinnego, ośrodek wsparcia i ośrodek interwencji kryzysowej;

Ośrodki Pomocy Społecznej realizując powyższy zapis udzielają różnego rodzaju wsparcia finansowego, rzeczowego, w formie usług. Dane zamieszczone poniżej przedstawiają wydatki Ośrodków Pomocy Społecznej z terenu Powiatu Giżyckiego na realizację zadań wspierających potrzebujących wynikających z ustawy o pomocy społecznej, wieloletniego programu „Pomoc Państwa w zakresie dożywiania”, z Ustawy o świadczeniach rodzinnych, dodatkach mieszkaniowych, Ustawy z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów oraz nowo ustanowione wsparcie dla rodzin z dziećmi Ustawa z dnia o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci, tzw. 500+. Ponadto niektóre ośrodki pomocy społecznej realizują zapisy w ustawie o dodatkach mieszkaniowych i wypłacają te świadczenia.

Wydatki OPS wynikające z ustawy o pomocy społecznej są to wypłacane różnego rodzaju zasiłki (stałe, okresowe, celowe), opłaty wynikające z pobytów świadczeniobiorców

w placówkach całodobowego pobytu np. DPS), zapewnienia usług opiekuńczych w środowisku, czy zapewnienia środków w realizacji programów pomocowych (pomoc państwa w zakresie dożywiania). Ponadto w zakres tej ustawy wchodzi również wydatki związane z utrzymaniem Ośrodka Pomocy Społecznej. Jednym z decydujących warunków otrzymania pomocy społecznej jest kryterium dochodowe, które w świetle ustawy o pomocy społecznej oraz aktów wykonawczych, nie powinno przekroczyć progu określonego w danym roku, uprawniającego do korzystania ze świadczeń z pomocy społecznej.

Tabela nr 20. Kryterium dochodowe wg. Ustawy o pomocy Społecznej

Ubóstwo	Na osobę samotnie gospodarującą od 2015 roku do końca września 2018r.	Na osobę w rodzinie od 2015 roku do końca września 2018 roku
Kryterium dochodowe uprawniającej do świadczeń z pomocy społecznej	634zł 701 zł od 01.10.2018	514 zł 528 zł od 01.10.2018r.

1. Wydatki Ośrodków Pomocy Społecznej w latach 2015-2017

Tabela nr 21. Wydatki Ośrodków Pomocy Społecznej w roku 2017

Gmina	Ust. o pomocy społ.	Ust. o dodat. mieszkaniowych	Ust. o świad. rodz.	Ust. o pom. Osobom upraw. Do alimentów	Program 500+
m. Giżycko	3 459 612	1 078 028,90	8 895 131	1 713 108	16 426 162
Giżycko	1 242 608	130 003	2.738 766	321 267	5.774 691
Ryn	1 145 799	107 945	2.461 437	369 039	4.021 271
Wydminy	6 717 818,09	131 032,50	2 087 462,23	302 440	4 858 665,50
Miłki	382 482	139 598,63	1 528 327,91	294 827,20	3 069 142,80
Kruklanki	687 262	56 885	1 298 073	104 100	2 252 501
Ogółem	13 635 581,09	1 643 493,03	19 009 197,14	3 104 781,20	36 402 433,30

Tabela nr 22. Wydatki Ośrodków Pomocy Społecznej w roku 2016

Gmina	Ust. o pomocy społ.	Ust. o dodat. mieszkaniowych	Ust. o świad. rodz.	Ust. o pom. Osobom upraw. Do alimentów	Program 500+ (od kwietnia 2016)
m. Giżycko	3 419 176	1 290 513	8 012 809	1 791 494	12 331 882
Giżycko	1 320 528	148 021,03	2 865 851	328 984	4 309 184,77
Ryn	1 262 419	150 042	2 552 024	412 298	3 063 998,10
Wydminy	6 336 298,29	164 619,59	2 139 197	355 266,78	3 708 834
Miłki	395 329	176 498	1 602 250	326 738	2 442 360
Kruklanki	773 449	73 295	1 320 355	129 366	1 740 411,10
Ogółem	13 507 199,29	2 002 988,62	18 492 486,00	3 344 146,78	27 596 669,97

Tabela nr 23. Wydatki Ośrodków Pomocy Społecznej w roku 2015

Gmina	Ust. o pomocy społ.	Ust. o dodat. mieszkaniowych	Ust. o świad. rodz.	Ust. o pom. Osobom upraw. Do alimentów
m. Giżycko	7 033 208	1 530 483	8 695 771	1 805 195
Giżycko	943 235	183 422	2 382 609	374 492
Ryn	2 290 496	201 704	2 096 338	402 706
Wydminy	2 322 416	172 176	2 001 081	346 429
Miłki	322 506	186 325	1 402 375	320 925
Kruklanki	759 344	89 894	1 113 287	134 980
Ogółem	13 671 205	2 364 004	17 691 461	3 384 727

Jak wynika z powyższych danych wydatki OPS na przełomie lat 2015-2016 wzrosły w zakresie ustawy o świadczeniach rodzinnym oraz w związku z uruchomieniem od kwietnia 2016 roku programu 500+. Zmniejszeniu uległy kwoty związane z pomocą osobom uprawnionym do alimentacji i z zakresu ustawy o dodatkach mieszkaniowych. Świadczenia związane z ustawą o pomocy społecznej (zasiłki oraz utrzymanie OPS) utrzymuje się mniej więcej na tym samym poziomie.

Tabela nr 24. Liczba osób i rodzin, którym decyzją przyznano świadczenie z ustawy o pomocy społecznej w 2017 roku

	Liczba osób, którym decyzją przyznano świadczenie z ustawy o pomocy społecznej	w tym z powodu ubóstwa
m. Giżycko	1131	480
Giżycko	512	224
Ryn	499	89
Wydminy	883	201
Miłki	275	130
Kruklanki	304	99
Ogółem	3604	1223

Tabela nr 25 Liczba osób i rodzin, którym decyzją przyznano świadczenie z ustawy o pomocy społecznej w 2016 roku

	Liczba osób, którym decyzją przyznano świadczenie z ustawy o pomocy społecznej	w tym z powodu ubóstwa
m. Giżycko	1478	467
Giżycko	572	255
Ryn	577	93
Wydminy	649	245
Miłki	298	130
Kruklanki	329	109
Ogółem	3.903	1.299

Tabela nr 26. Liczba osób i rodzin, którym decyzją przyznano świadczenie z ustawy o pomocy społecznej w 2015 roku

	Liczba osób, którym decyzją przyznano świadczenie z ustawy o pomocy społecznej	w tym z powodu ubóstwa
m. Giżycko	1600	463
Giżycko	619	246
Ryn	611	232
Wydminy	681	259
Miłki	340	141
Kruklanki	371	121
Razem	4.222	1.462

Jak wskazują powyższe dane liczba osób korzystających z pomocy na podstawie ustawy o pomocy społecznej w ciągu trzech opisywanych lat charakteryzuje się tendencją spadkową. W 2017 roku ze świadczeń w ramach w/w ustawy skorzystało o 618 osób mniej niż w roku 2015 i 299 osób mniej niż w roku 2016.

Program „Rodzina 500+”

Od 1 kwietnia 2016 rozpoczęła się w Polsce realizacja programu państwowego mającego za zadanie pomóc rodzinom w wychowaniu dzieci poprzez comiesięczne świadczenia wychowawcze na drugie i każde kolejne dziecko w rodzinie w wysokości 500 złotych, tzw. Program 500+. Świadczenie na pierwsze dziecko jest uzależnione od spełnienia kryterium dochodowego. Jego podstawą normatywną jest ustawa z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci (Dz.U. z 2017 r. poz. 1851). Zamiar stworzenia programu został ogłoszony w 2015 przez partię Prawo i Sprawiedliwość, a po jej zwycięstwie w wyborach parlamentarnych w 2015 opracowany i wdrożony przez rząd Beaty Szydło (przyp.: Wikipedia)

W ramach dotacji z budżetu państwa na realizację zadań z zakresu administracji rządowej przyznano dodatki wychowawcze (tzw. 500+) i przeznaczono na to kwotę wg poniższego zestawienia.

Tabela nr 27. Kwota wydatkowana w poszczególnych gminach na dodatki wychowawcze (tzw. 500+) w 2017 roku i w 2016 roku

	Kwota w zł w 2017	Kwota w zł w 2016 (od 01.04.2016r.-31.12.2016r.)
m. Giżycko	16 426 162,00	12.331.882,00
Giżycko	5 774 691,00	4.309.184,77
Ryn	4 021 271,00	3.063.998,10
Wydminy	101 032,50	3.708.834,20
Miłki	3 069 142,80	2.442.360,00
Kruklanki	2 252 501,00	1.740.411,10
Ogółem	31 644 800,30	27.596.670,17

Usługi opiekuńcze, w tym specjalistycznych realizowane na terenie Powiatu Giżyckiego

Tabela nr 28. Liczba i nakłady finansowe Ośrodków Pomocy Społecznej w poszczególnych gminach na terenie Powiatu Giżyckiego w zakresie usług opiekuńczych, w tym specjalistycznych w 2017 roku

Gmina	Liczba osób, którym decyzją przyznano usługi	Ilość świadczeń	Kwota w zł
m. Giżycko	181	25 308	840 017,00
Giżycko	12	6 564	84 717,00
Ryn	15	2 180	13 301,00
Wydminy	25	6 048	176 689,56
Miłki	13	1 716	5 972,00
Kruklanki	8	1 278	16 358,00
Ogółem	254	43 094	1 137 054,56

Tabela nr 29. Liczba i nakłady finansowe Ośrodków Pomocy Społecznej w poszczególnych gminach na terenie Powiatu Giżyckiego w zakresie usług opiekuńczych, w tym specjalistycznych w 2016 roku

Gmina	Liczba osób, którym decyzją przyznano usługi	Ilość świadczeń	Kwota w zł
m. Giżycko	165	29 917	756 730,00
Giżycko	12	5.479	57.516,00
Ryn	14	2.380	10.522,00
Wydminy	25	4.080	155.229,27
Miłki	8	1.435	4.162,00
Kruklanki	5	1.198	15.334,00
Ogółem	229	44489	999 493,27

Tabela nr 30. Liczba i nakłady finansowe Ośrodków Pomocy Społecznej w poszczególnych gminach na terenie Powiatu Giżyckiego w zakresie usług opiekuńczych, w tym specjalistycznych w 2015 roku

Gmina	Liczba osób, którym decyzją przyznano usługi	Ilość świadczeń	Kwota w zł
m. Giżycko	166	24 802	734 496,00
Giżycko	11	4.853	59.465
Ryn	14	2.105	68.047
Wydminy	19	396	136.292
Miłki	8	2070	2.882
Krukłanki	6	1.454	18.611
Razem	224	35680	1 019 793

Z analizy danych za rok 2017 wynika, że ośrodki pomocy społecznej na terenie Powiatu Giżyckiego poniosły wydatki na usługi opiekuńcze, w tym specjalistyczne, w stosunku do 2015 roku wyższe o kwotę 117 261,56 zł. i wyższe o kwotę 137 561,29 zł w stosunku do roku 2016. Największe nakłady finansowe na usługi opiekuńcze, w tym specjalistyczne przeznacza Gmina Wydminy oraz miasto Giżycko.

Zasiłki stałe

Tabela nr 31. Liczba osób i nakłady finansowe Ośrodków Pomocy Społecznej w poszczególnych gminach na terenie Powiatu Giżyckiego w zakresie zasiłków stałych w 2017 roku

Gmina	Ilość osób	Ilość świadczeń	Kwota w zł
m. Giżycko	176	1737	869 564,00
Giżycko	57	505	273 193,00
Ryn	65	622	308 986,00
Wydminy	68	688	337 527,05
Miłki	23	223	108 445,00
Krukłanki	25	255	133 608,00
Ogółem	414	4030	2 031 323,05

Tabela nr 32. Liczba osób i nakłady finansowe Ośrodków Pomocy Społecznej w poszczególnych gminach na terenie Powiatu Giżyckiego w zakresie zasiłków stałych w 2016 roku

Gmina	Ilość osób	Ilość świadczeń	Kwota w zł
m. Giżycko	199	1.883	935.722,00
Giżycko	57	560	305.309,00
Ryn	63	646	324.134,00
Wydminy	76	755	351.417,82
Miłki	22	220	112.727,00
Krukłanki	25	258	131.903,00
Ogółem	442	4.322	2.161.212,82

Tabela nr 33. Liczba osób i nakłady finansowe Ośrodków Pomocy Społecznej w poszczególnych gminach na terenie Powiatu Giżyckiego w zakresie zasiłków stałych w 2015 roku

Gmina	Ilość osób	Ilość świadczeń	Kwota w zł
m. Giżycko	197	1919	870.537
Giżycko	61	577	275.243
Ryn	70	725	335.736
Wydminy	68	666	289.029
Miłki	23	234	105.203
Kruklanki	26	257	114.171
Razem	445	4378	1.989.919

Z analizy danych za rok 2017 wynika, że ilość osób korzystających z zasiłku stałego oraz liczba przyznanych świadczeń w poszczególnych Ośrodkach Pomocy Społecznej uległa nieznacznemu zmniejszeniu podobnie jak kwota wydatkowana na tę formę pomocy w stosunku do roku 2016. Wobec tego w 2017 roku na zasiłki stałe wydatkowano kwotę 2.031.323,05 zł tj. większą o kwotę 41.404,05 zł w stosunku do 2015r., natomiast w stosunku do 2016 roku, mniejszą o 129.889,77 zł.

Liczba osób i nakłady finansowe Ośrodków Pomocy Społecznej w poszczególnych gminach na terenie Powiatu Giżyckiego w zakresie zasiłków okresowych

Tabela nr 34. Liczba osób i nakłady finansowe Ośrodków Pomocy Społecznej w poszczególnych gminach na terenie Powiatu Giżyckiego w zakresie zasiłków okresowych w 2017 roku

Gmina	Ilość osób	Ilość świadczeń	Kwota w zł
m. Giżycko	509	2811	993 834,00
Giżycko	121	501	175 154,00
Ryn	72	289	104 734,00
Wydminy	194	1392	607 170,32
Miłki	22	68	24 641,00
Kruklanki	80	419	184 857,00
Ogółem	998	5480	2 090 390,32

Tabela nr 35. Liczba osób i nakłady finansowe Ośrodków Pomocy Społecznej w poszczególnych gminach na terenie Powiatu Giżyckiego w zakresie zasiłków okresowych w 2016 roku

Gmina	Ilość osób	Ilość świadczeń	Kwota w zł
m. Giżycko	571	3.339	1.191.181,00
Giżycko	141	482	172.491,00
Ryn	96	367	132.582,00
Wydminy	221	1.540	709.785,86
Miłki	32	86	37.396,00
Kruklanki	83	470	229.997,00
Ogółem	1.144	6.284	2.473.432,86

Tabela nr 36. Liczba osób i nakłady finansowe Ośrodków Pomocy Społecznej w poszczególnych gminach na terenie Powiatu Giżyckiego w zakresie zasiłków okresowych w 2015 roku

Gmina	Ilość osób	Ilość świadczeń	Kwota w zł
m. Giżycko	599	3.571	1.181.718
Giżycko	162	532	175.959
Ryn	103	395	131.224
Wydminy	231	1750	815.680
Miłki	240	212	82.936
Kruklanki	118	565	273.000
Ogółem	1.453	7.025	2.660.517

W 2017 roku w zakresie zasiłków okresowych dane wskazują na znaczny spadek ilości osób korzystających z tej formy pomocy o 146 osób w porównaniu do 2016 roku i o 455 osób w porównaniu do 2015 roku. Wobec tego w 2017 roku zmniejszeniu uległy kwoty wydatkowane na ten cel. Porównując rok 2016 do roku 2015 zauważa się spadek o kwotę 1487.084,14 zł. W 2017r. na zasiłki okresowe wydatkowano o 383 042,54 zł mniej niż w 2016r., natomiast w stosunku do 2015 roku mniej o kwotę 570.126,68 zł.

Nakłady finansowe Ośrodków Pomocy Społecznej w poszczególnych gminach na terenie Powiatu Giżyckiego liczba rodzin korzystających ze świadczeń rodzinnych

Tabela nr 37. Liczba osób i nakłady finansowe Ośrodków Pomocy Społecznej w poszczególnych gminach na terenie Powiatu Giżyckiego w zakresie świadczeń rodzinnych w 2017 roku.

Gmina	Rodzin	Kwota w zł
m. Giżycko	1632	8 895 131,00
Giżycko	560	2 738 766,00
Ryn	450	2 461 437,00
Wydminy	475	2 087 462,23
Miłki	297	1 629 755,47
Kruklanki	226	1 298 073,00
Ogółem	3640	19 110 624,70

Tabela nr 38. Liczba osób i nakłady finansowe Ośrodków Pomocy Społecznej w poszczególnych gminach na terenie Powiatu Giżyckiego w zakresie świadczeń rodzinnych w 2016 roku.

Gmina	Rodzin	Kwota w zł
m. Giżycko	1.617	8.012.809,00
Giżycko	552	2.865.851,00
Ryn	510	2.552.024,00
Wydminy	486	2.136.197,00
Miłki	325	1.602.250,00
Kruklanki	237	1.320.355,00
Ogółem	3.727	18.489.486

Tabela nr 39. Liczba osób i nakłady finansowe Ośrodków Pomocy Społecznej w poszczególnych gminach na terenie Powiatu Giżyckiego w zakresie świadczeń rodzinnych w 2015 roku.

Gmina	Rodzin	Kwota w zł
m. Giżycko	1581	8.695.771
Giżycko	547	2.382.609
Ryn	485	2.096.338
Wydminy	455	2.001.081
Miłki	289	1.402.375
Kruklanki	234	1.113.287
Ogółem	3.591	17.691.461

Nakłady finansowe na świadczenia rodzinne wzrosły w 2017 roku w stosunku do lat 2015 – 2016. W 2017 roku wydatki na ten cel wyniosły 19.110.624,70 zł, wzrost o 1.419.163,70 w stosunku do 2015 roku, i o kwotę 621.138,70 zł w stosunku do 2016 roku.

Nakłady finansowe Ośrodków Pomocy Społecznej w poszczególnych gminach na terenie Powiatu Giżyckiego i liczba rodzin korzystających z funduszu alimentacyjnego

Tabela nr 40. Liczba osób i nakłady finansowe Ośrodków Pomocy Społecznej w poszczególnych gminach na terenie Powiatu Giżyckiego w zakresie funduszu alimentacyjnego w 2017 roku.

Gmina	Rodzin	Kwota w zł
m. Giżycko	207	1 713 108,00
Giżycko	55	321 267,00
Ryn	56	369 039,00
Wydminy	75	302 440,00
Miłki	36	286 240,00
Kruklanki	15	104 100,00
Ogółem	444	3 096 194,00

Tabela nr 41. Liczba osób i nakłady finansowe Ośrodków Pomocy Społecznej w poszczególnych gminach na terenie Powiatu Giżyckiego w zakresie funduszu alimentacyjnego w 2016 roku.

Gmina	Rodzin	Kwota w zł
m. Giżycko	234	1.791.494,00
Giżycko	60	328.984,00
Ryn	59	412.298,00
Wydminy	88	355.266,78
Miłki	43	336.738,00
Kruklanki	18	129.366,00
Ogółem	502	3.354.146,78

Tabela nr 42. Liczba osób i nakłady finansowe Ośrodków Pomocy Społecznej w poszczególnych gminach na terenie Powiatu Giżyckiego w zakresie funduszu alimentacyjnego w 2015 roku.

Gmina	Rodzin	Kwota w zł
m. Giżycko	242	1.805.195
Giżycko	71	374.492
Ryn	70	402.706
Wydminy	87	346.429
Miłki	72	320.925
Kruklanki	19	134.980
Ogółem	561	3.384.727

Analizując lata 2015 – 2017, liczba osób korzystających z funduszu alimentacyjnego uległa zmniejszeniu. Jak wynika z informacji OPS-ów, przyczyną tego faktu jest spadek liczby uczących się oraz dochód przekraczający kryterium dochodowe uprawniające do tego typu pomocy. W 2017 roku OPS – y wypłaciły łączną kwotę 3.096.194,00 zł, tj. mniej o kwotę 257.952,78 zł w stosunku do 2016 roku i mniej o kwotę 288.533,00 zł w stosunku do 2015 roku.

Dodatki mieszkaniowe.

Tabela nr 43. Nakłady finansowe Ośrodków Pomocy Społecznej w poszczególnych gminach na terenie Powiatu Giżyckiego w zakresie dodatków mieszkaniowych w latach 2015-2016.

Gmina	Kwota w zł w 2017r.	Kwota w zł w 2016r.	Kwota w zł w 2015r.
m. Giżycko	1 078 028,00	1.290.513,00	1.530.483
Giżycko	130 003,00	148.021,03	183.422
Ryn	107 945,00	150.042,00	201.704
Wydminy	164.619,59	164.619,59	172.176
Miłki	139 598,63	176.498,00	186.325
Kruklanki	56 885,00	73.295,00	89.894
Ogółem	1 677 079,22	2.002.988,62	2.364.004

Jak wskazują powyższe dane dotyczące nakładów finansowych na dodatki mieszkaniowe, kwota w tym zakresie uległa zmniejszeniu w 2017r. we wszystkich gminach i w mieście Giżycko w stosunku do lat 2016 i 2015. W 2017 roku wydatkowano łącznie 1 677 079,22 zł, tj. mniej o kwotę 325.909,40 zł w stosunku do 2016 roku. Natomiast w stosunku do 2015 roku odnotowano zmniejszenie wydatków na dodatki mieszkaniowe o kwotę 686.924,78 zł.

Ośrodki Pomocy Społecznej realizują wieloletni program pn. „**Pomoc państwa w zakresie dożywiania**”. Celem programu wieloletniego było wsparcie gmin w wypełnianiu zadań własnych o charakterze obowiązkowym w zakresie dożywiania dzieci oraz zapewnienia posiłku osobom jego pozbawionym, ze szczególnym uwzględnieniem osób z terenów objętych wysokim poziomem bezrobocia i ze środowisk wiejskich. Program przewiduje otrzymanie pomocy w formie:

- posiłku, ze szczególnym uwzględnieniem posiłku gorącego,
- zasiłku celowego na zakup posiłku lub zakup żywności (w tym na zakup posiłku dzieciom przebywającym w placówkach oświatowych, gdzie rodzice zobowiązani są do pokrywania kosztów żywienia),

- świadczenia rzeczowego w postaci produktów żywnościowych.

Ponadto w ramach programu realizowane są działania dotyczące w szczególności:

- tworzenia nowych lub doposażenia istniejących punktów przygotowywania lub wydawania posiłków,
- dowozu posiłków.

Tabela nr 44. Nakłady finansowe Ośrodków Pomocy Społecznej w poszczególnych gminach na terenie Powiatu Giżyckiego w zakresie dożywiania w 2017 roku.

Gmina	Koszt programu w zł		Pomoc w formie zasiłków		Pomoc w formie posiłku i świadczenia rzeczowego	
	Środki własne	Dotacja	Środki własne	Dotacja	Środki własne	Dotacja
m. Giżycko	166 133,00	390 000,00	147 191,00	300 699,00	18 942,00	89 301,00
Giżycko	119 919,72	179 879,58	84 555,60	126 833,52	35 364,12	53 046,06
Ryn	34 000,00	111 000,00	18 093,00	38 248,00	15 907,00	72 752,00
Wydminy	80 000,00	320 000,00	4 040,00	16 160,00	75 960,00	303 840,00
Miłki	30 000,00	104 000,00	7 685,00	11 526,00	22 315,00	92 474,00
Kruklanki	30 000,00	120 000,00	10 839,00	43 353,00	19 191,00	76 647,00
Ogółem	460 052,72	1 224 879,58	272 403,60	536 819,52	187 679,12	688 060,06

Tabela nr 45. Nakłady finansowe Ośrodków Pomocy Społecznej w poszczególnych gminach na terenie Powiatu Giżyckiego w zakresie dożywiania w 2016 roku.

Gmina	Koszt programu w zł		Pomoc w formie zasiłków		Pomoc w formie posiłku i świadczenia rzeczowego	
	Środki własne	Dotacja	Środki własne	Dotacja	Środki własne	Dotacja
m. Giżycko	174.876,00	440.000,00	164 653,00	297.517,00	10.223,00	142.483,00
Giżycko	149.200,00	223.800,00	85.773,00	133.318,00	63.427,00	90.482,00
Ryn	36.000,00	143.138,00	24.562,00	56.337,00	11.438,00	86.801,00
Wydminy	80.000,00	320.000,00	80.000,00	320.000,00	0,00	0,00
Miłki	30.000,00	103.986,00	5.979,00	9.961,00	24.021,00	94.025,00
Kruklanki	33.400,00	133.600,00	11.648,00	46.593,00	21.752,00	87.007,00
Ogółem	503.476,00	1 364.524,00	372.615,00	863.726,00	130.861,00	500.798,00

Tabela nr 46. Nakłady finansowe Ośrodków Pomocy Społecznej w poszczególnych gminach na terenie Powiatu Giżyckiego w zakresie dożywiania w 2015 roku.

Gmina	Koszt programu w zł		Pomoc w formie zasiłków		Pomoc w formie posiłku i świadczenia rzeczowego	
	Środki własne	Dotacja	Środki własne	Dotacja	Środki własne	Dotacja
m. Giżycko	177.721	505.020	164.631	318.303	13.090	186.717
Giżycko	171.600	257.400	86.117	130.013	40.502	66.477
Ryn	44.000	159.550	11.979	43.905	32.021	115.645
Wydminy	80.041	317.941	11.790	0	53.157	317.941
Miłki	30.000	110.000	5000	10.000	24.098	100.902
Kruklanki	39.000	156.000	12.704	50.818	26.296	105.182
Ogółem	542.362	1.505.911	292.221	553.039	189.164	892.864

W 2017 roku koszt programu wyniósł 1.684.932,30 zł, w 2016 roku ogólny koszt programu wyniósł 1.868.000,00 zł., a w 2015 roku koszt programu wyniósł 2.048.273,00 zł. Dane wskazują na tendencję malejącą wydatków w zakresie dożywiania. W 2017 roku

odnotowano spadek wydatków w stosunku do 2015 roku o kwotę 363.341,00 zł. Natomiast porównując 2017 rok do 2016 roku, spadek o kwotę 183.068,00 zł.

Liczba pracowników socjalnych i asystentów rodziny pracujących w Ośrodkach Pomocy Społecznej na terenie Powiatu Giżyckiego.

Na terenie Powiatu Giżyckiego jest 6 ośrodków pomocy społecznej. W samym Giżycku jest Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej oraz Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej. W Rynie funkcjonuje Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej. W pozostałych gminach, tj. gminie Wydminy, gminie Kruklanki i gminie Miłki znajdują się gminne ośrodki pomocy społecznej. Z poniższych danych wynika, że liczba pracowników socjalnych oraz asystentów rodziny na przełomie lat 2015-2017 utrzymuje się na podobnym poziomie.

Tabela nr 47. Liczba pracowników socjalnych i asystentów rodziny pracujących w Ośrodkach Pomocy Społecznej na terenie Powiatu Giżyckiego w 2017 roku.

Gmina	Liczba etatów pracowników socjalnych w 2016 r. w Ośrodku Pomocy Społecznej	Liczba etatów asystenta rodziny w 2016 r. w Ośrodku Pomocy Społecznej
m.Giżycko	15	1
Giżycko	4	1
Ryn	3	1
Wydminy	4,5	1
Miłki	3	1
Kruklanki	2	1
Ogółem	31,5	6

Tabela nr 48. Liczba pracowników socjalnych i asystentów rodziny pracujących w Ośrodkach Pomocy Społecznej na terenie Powiatu Giżyckiego w 2016 roku

Gmina	Liczba etatów pracowników socjalnych w 2016 r. w Ośrodku Pomocy Społecznej	Liczba etatów asystenta rodziny w 2016 r. w Ośrodku Pomocy Społecznej
m.Giżycko	15	1
Giżycko	4	1
Ryn	3	1
Wydminy	3,5	1
Miłki	3	1
Kruklanki	2	1
Ogółem	30,5	6

Tabela nr 49. Liczba pracowników socjalnych i asystentów rodziny pracujących w Ośrodkach Pomocy Społecznej na terenie Powiatu Giżyckiego w 2015 roku

Gmina	Liczba etatów pracowników socjalnych w 2015 r. w Ośrodku Pomocy Społecznej	Liczba etatów asystenta rodziny w 2015 r. w Ośrodku Pomocy Społecznej
m.Giżycko	16	1
Giżycko	4	1
Ryn	3	2
Wydminy	3,5	1
Miłki	3	1
Kruklanki	2	1
Ogółem	31,5	7

3.5 Bezdomność

Z definicji wynika, że jest to brak miejsca zamieszkania (brak domu), osoba pozbawiona środków niezbędnych do zaspokojenia elementarnych potrzeb, trwale wykorzenionej ze środowiska w wyniku rozpadu więzi społecznych i akceptującej swoją rolę społeczną (<https://pl.wikipedia.org/wiki/Bezdomność>).

Literatura przedmiotu przedstawia m.in. następujące przyczyny bezdomności:

1. Ubóstwo
2. Bezrobocie
3. Zła sytuacja mieszkaniowa
4. Nieodpowiednie ustawodawstwo,
5. Niewydolność systemu wsparcia
6. Przemoc w rodzinie, uzależnienia, patologie życia rodzinnego

Źródło: „Problem bezdomności w Polsce, Wybrane aspekty – diagnoza Zespołu Badawczego, red. Maciej Dębski, Gdańsk 2011”

Samorząd gminny

Działania podejmowane w w/w zakresie przez samorządy gminne głównie polegają na kierowaniu i finansowaniu pobytu w noclegowni, schronisku stacjonarnym. Gminy w Powiecie Giżyckim nie realizują Programów Wychodzenia z Bezdomności, w związku z czym nie przekazują na ten cel środków.

Problem bezdomności w poszczególnych gminach Powiatu Giżyckiego przedstawiał się następująco:

W 2017 roku:

W gminie Kruklanki i Gminie Wydminy w 2017r. bezdomność nie wystąpiła

W gminie Ryn i Gminie Miłki nie realizowano Programów wychodzenia z bezdomności i nie podejmowano działań w tym zakresie.

W gminie Giżycko udzielono wsparcia dla bezdomnych w formie pieniężnej lub rzeczowej 12 osobom.

Miasto Giżycko-skierowano i umieszczono w DPS w Giżycku jedną bezdomną osobę.

W 2016 roku:

W gminie Kruklanki w 2016r. bezdomność nie wystąpiła, podobnie jak w gminie Miłki.

Gmina Wydminy opłaciła schronienie **4 osobom na kwotę 10.038,62 zł** w Ośrodku dla bezdomnych Monar Markot w Garbasie Małym II, gmina Ełk.

W gminie Ryn udzielono pomocy bezdomnym w formie finansowej i rzeczowej.

W gminie Giżycko udzielono wsparcia dla bezdomnych w formie pieniężnej na kwotę **4.838,00 zł** i rzeczowej na kwotę **1.034,00 zł**. W ramach kierowania do ośrodków wsparcia i ponoszenia odpłatności za pobyt bezdomnych Gmina Giżycko wydatkowała **7.060,00 zł**.

W 2015 roku:

W gminie Kruklanki w 2015r. bezdomność nie wystąpiła, podobnie jak w gminie Miłki i w gminie Ryn

Gmina Wydminy opłaciła schronienie 4 osobom na kwotę 9 730 zł i 3 samotnym matkom na kwotę 7463,10 zł.

W gminie Giżycko udzielono wsparcia dla bezdomnych w formie umieszczania w schronisku i w formie działań prewencyjnych czyli wypłaty dodatków mieszkaniowych.

Miasto Giżycko skierowało 16 osób do schronisk.

Samorząd Powiatowy

Do zadań własnych gminy należy udzielenie schronienia, zapewnienie posiłku oraz niezbędnego ubrania osobom tego pozbawionym.

PCPR na tablicy ogłoszeń w jednostce, udostępnia wykaz numerów bezpłatnych ogólnopolskich infolinii dla osób bezdomnych, wykaz noclegowni i ośrodków wsparcia województwa warmińsko-mazurskiego dla osób bezdomnych.

Problem bezdomności w Powiecie Giżyckim jest niewielki. Najwięcej osób pozbawionych miejsca zamieszkania jest w mieście Giżycko. Prognozuje się, że poprzez wsparcie systemu opieki społecznej, przystąpienie Gmin do realizacji Programu Wychodzenia z Bezdomności, problem ten w powiecie będzie miał tendencję spadkową.

3.6 Niepełnosprawność

Na wstępie tego podrozdziału należałoby wytłumaczyć definicję niepełnosprawności. „**Niepełnosprawność** - ograniczenie lub brak zdolności do wykonywania czynności w sposób lub w zakresie uważanym za normalny dla człowieka, wynikający z uszkodzenia i upośledzenia funkcji organizmu. Jest to definicja przyjęta 1980 przez Światową Organizację Zdrowia (WHO). Określenie „niepełnosprawność” jest często używane wymiennie z określeniem „inwalidztwo”, choć zakresy obu pojęć nie w pełni się pokrywają, a niepełnosprawność jest pojęciem szerszym, obejmującym także aspekt aktywności życiowej” (źródło: <https://encyklopedia.pwn.pl/haslo/niepelnosprawnosc;3947453.html>).

Według Światowej Organizacji Zdrowia „niepełnosprawność to zespół barier utrudniających normalne funkcjonowanie w trzech wymiarach: biologicznym, psychologicznym i społecznym” (Praca socjalna, Paweł Stanisław Czarnecki 2013).

Deklaracja Praw Osób Niepełnosprawnych określa niepełnosprawność jako deficyt fizycznych lub umysłowych zdolności, osoba, która nie jest w stanie zapewnić sobie częściowo, lub całkowicie warunków koniecznych do indywidualnego lub społecznego życia.

W myśl art. 4 ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2018 poz. 511 ze zm.) wyróżnia się trzy stopnie niepełnosprawności: znaczny, umiarkowany i lekki.

1. Do znacznego stopnia niepełnosprawności zalicza się osobę z naruszoną sprawnością organizmu, niezdolną do pracy albo zdolną do pracy jedynie w warunkach pracy chronionej i wymagającą, w celu pełnienia ról społecznych, stałej lub długotrwałej opieki i pomocy innych osób w związku z niezdolnością do samodzielnej egzystencji.

2. Do umiarkowanego stopnia niepełnosprawności zalicza się osobę z naruszoną sprawnością organizmu, niezdolną do pracy albo zdolną do pracy jedynie w warunkach pracy chronionej lub wymagającą czasowej albo częściowej pomocy innych osób w celu pełnienia ról społecznych.

3. Do lekkiego stopnia niepełnosprawności zalicza się osobę o naruszonej sprawności organizmu, powodującej w sposób istotny obniżenie zdolności do wykonywania pracy, w porównaniu do zdolności, jaką wykazuje osoba o podobnych kwalifikacjach zawodowych z pełną sprawnością psychiczną i fizyczną, lub mająca ograniczenia w pełnieniu ról społecznych dające się kompensować przy pomocy wyposażenia w przedmioty ortopedyczne, środki pomocnicze lub środki techniczne.

4. Niezdolność do samodzielnej egzystencji oznacza naruszenie sprawności organizmu w stopniu uniemożliwiającym zaspokajanie bez pomocy innych osób podstawowych potrzeb życiowych, za które uważa się przede wszystkim samoobsługę, poruszanie się i komunikację.

Rozporządzenie Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 15 lipca 2003 w sprawie orzekania o niepełnosprawności i stopniu niepełnosprawności (Dz. U. nr 139 poz. 1328), w § 32 ust. 2 określa następujące symbole przyczyn niepełnosprawności:

- 1) 01-U - upośledzenie umysłowe;
- 2) 02-P - choroby psychiczne;
- 3) 03-L - zaburzenia głosu, mowy i choroby słuchu;
- 4) 04-O - choroby narządu wzroku;
- 5) 05-R - upośledzenie narządu ruchu;
- 6) 06-E - epilepsja;
- 7) 07-S - choroby układu oddechowego i krążenia;
- 8) 08-T - choroby układu pokarmowego;
- 9) 09-M - choroby układu moczowo-płciowego;
- 10) 10-N - choroby neurologiczne;
- 11) 11-I - inne, w tym schorzenia: endokrynologiczne, metaboliczne, zaburzenia enzymatyczne, choroby zakaźne i odzwierzęce, zeszpecenia, choroby układu krwiotwórczego;
- 12) 12-C - całościowe zaburzenia rozwojowe.

Bardzo często niepełnosprawność przedstawiana jest w kontekście wykluczenia społecznego, marginalizacji, czyli zajmowania peryferyjnych pozycji społecznych, w różnych obszarach życia społecznego. Marginalizacja tych grup prowadzi do niezaradności życiowej i bezradności. By móc to zmienić, należy wzmacniać poczucie bezpieczeństwa tej grupy w środowiskach społecznych, pobudzać do aktywności, pozyskiwać fundusze na pomoc oraz realizację zadań pomocowych, przeciwdziałających wykluczeniu społecznemu.

W planowaniu niniejszej Strategii na przyszłe lata, należy wziąć pod uwagę pozyskiwanie funduszy z PFRON, ze środków unijnych czy też innych źródeł, by móc przyczynić się do tego, aby osoby niepełnosprawne nie tworzyły zmarginalizowanych grup, a otwarte jednostki, czy grupy zdolne do funkcjonowania w rzeczywistości społecznej.

Sytuacja orzeczonych osób w latach 2015, 2016, 2017 w Powiecie Giżyckim przedstawia się następująco:

Wykres nr 3. Osoby orzeczone jako niepełnosprawne w powiecie stan na koniec roku 2015,2016,2017

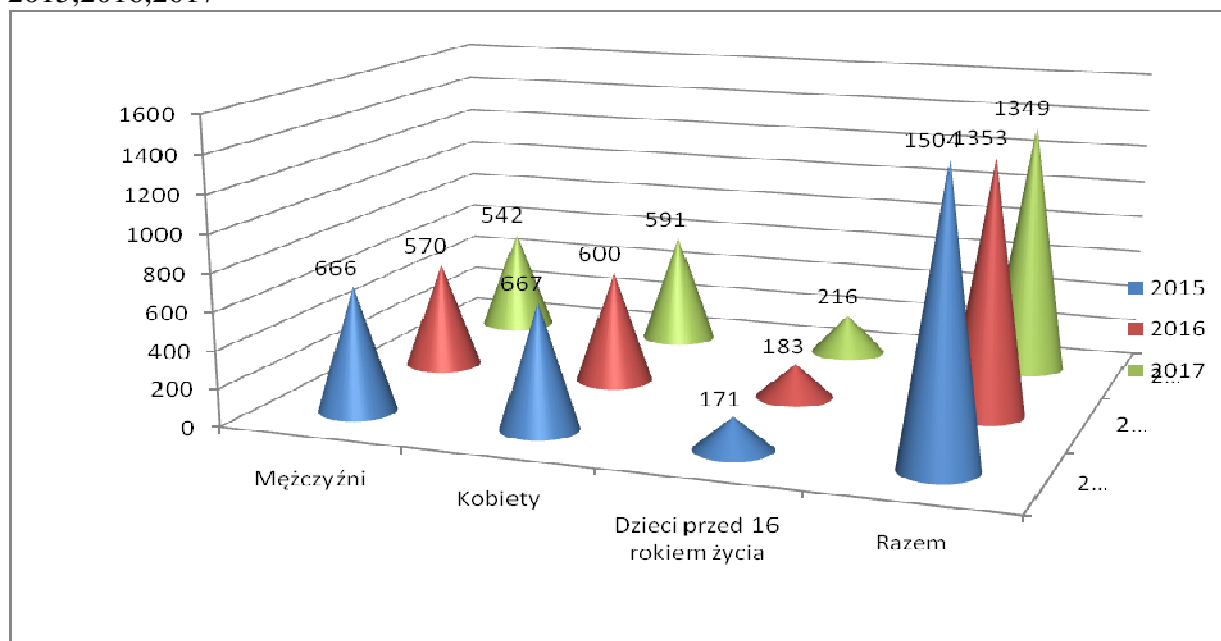

Tabela nr 50. Osoby orzeczone jako niepełnosprawne w powiecie stan na koniec roku 2015,2016,2017.

Rok	Mężczyźni	Kobiety	Dzieci przed 16 rokiem życia	Razem
2015	666	667	171	1504
2016	570	600	183	1353
2017	542	591	216	1349

Źródło: Powiatowy Zespół Do Spraw Orzekania O Niepełnosprawności w Giżycku

Wykres nr 4. Liczba osób dorosłych (po 16 roku życia) orzeczonych w latach 2015-2017 ze względu na stopień niepełnosprawności.

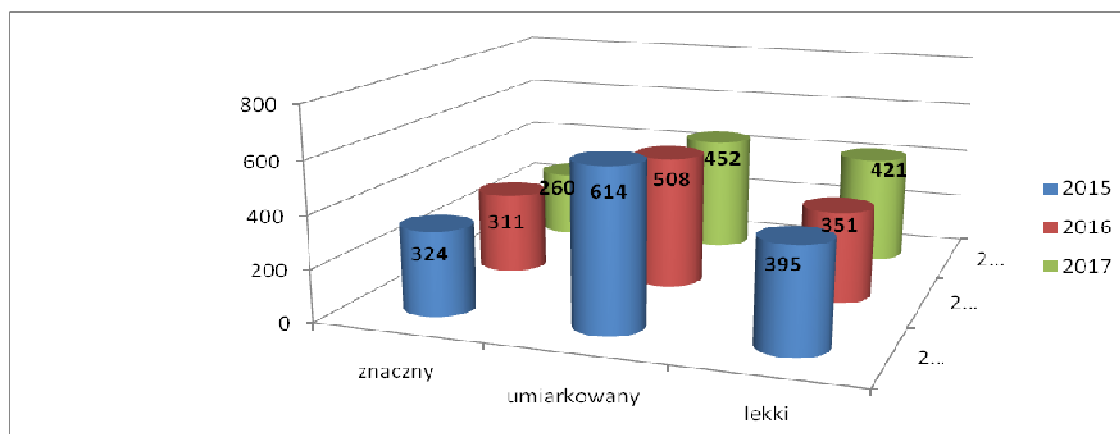

Tabela nr 51. Liczba osób dorosłych (po 16 roku życia) orzeczonych w latach 2015-2017 ze względu na stopień niepełnosprawności.

Rok	Stopnie niepełnosprawności		
	znaczny	umiarkowany	lekki
2015	324	614	395
2016	311	508	351
2017	260	452	421

Źródło: Powiatowy Zespół Do Spraw Orzekania O Niepełnosprawności w Giżycku

Analizując ostatnie trzy lata – w przypadku osób po 16 roku życia nastąpił spadek orzeczonych osób. W przypadku mężczyzn, w porównaniu 2015 roku do 2016 nastąpił spadek orzeczonych osób o 96 osób, a w porównaniu do 2017 roku spadek o 124 osoby (dot. mężczyzn). W przypadku dorosłych kobiet, w roku 2015 i 2016 nastąpił spadek o 106 osób niepełnosprawnych i o 162 kobiety porównując rok 2015 do 2017 roku. Od trzech lat zaznacza się tendencja spadkowa wśród liczby orzeczonych dorosłych osób, prognozuję się, że w kolejnych latach tendencja może ulec zmianie, przyczyną tego faktu może być społeczeństwo starzejące się, wzrost zachorowalności na różnego rodzaju schorzenia, a tym samym konieczność opieki osób drugich.

Analizując liczbę orzeczonych dzieci, tj. osób do 16 roku życia, następuje wzrost orzeczonych dzieci. Porównując rok 2015 do 2016 orzeczono więcej o 12 dzieci, a między 2015 rokiem a 2017 rokiem wzrost wynosi 45 osób. Liczba dzieci orzeczonych niezmiennie wzrasta od 2015 roku, prognozuje się, że w kolejnych latach w dalszym ciągu tendencja ta będzie się utrzymywać.

3.7. Ośrodki Wsparcia w Powiecie Giżyckim

Zasobami instytucjonalnymi Powiatu Giżyckiego dla osób niepełnosprawnych, które mogą skorzystać z takich usług jak terapia zajęciowa, różne formy terapii i treningów, są takie jednostki jak:

1. Środowiskowy Dom Samopomocy w Giżycku prowadzony przez Powiat Giżycki, z liczbą miejsc 37, tj. 33 miejsca dziennego pobytu i 4 miejsca całodobowego pobytu.
2. Środowiskowy Dom samopomocy w Rynie, prowadzony przez Ryńskie Stowarzyszenie Integracji Przyjaciół Osób Niepełnosprawnych Dar Serca w Rynie, działający na zlecenie Powiatu Giżyckiego, z liczbą miejsc 40
3. Warsztat Terapii Zajęciowej w Siedliskach, prowadzony przez Polskie Stowarzyszenie Na Rzecz Osób z Niepełnosprawnością Intelktualną Koło w Giżycku, z liczbą miejsc 30.
4. Warsztat Terapii Zajęciowej w Rynie, prowadzony przez Ryńskie Stowarzyszenie Integracji Przyjaciół Osób Niepełnosprawnych Dar Serca w Rynie, z liczbą miejsc 20
5. Zakład Aktywności Zawodowej, z liczbą miejsc 43.

Celem działalności w/w placówek pomocowych jest zwiększenie zakresu samodzielności i zaradności życiowej, wdrażania do pracy fizycznej i umysłowej, kształtowanie charakteru, rozwijanie osobowości, oraz opanowanie przez uczestników czynności przysposabiających do pracy zawodowej.

Ponadto, Powiat prowadzi dwie placówki edukacyjne, w których uczą się dzieci i młodzież niepełnosprawna, zwłaszcza osoby z niepełnosprawnością intelektualną, osoby ze spectrum autyzmu czy innymi niepełno sprawnościami sprzężonymi. Jest to Niepubliczny Zespół Specjalnych Placówek Oświatowych prowadzony przez **Polskie Stowarzyszenie Na Rzecz Osób z Niepełnosprawnością Intelektualną Koło w Giżycku**, oraz **Specjalny Ośrodek Szkolno – Wychowawczy w Giżycku**, gdzie dominującą niepełnosprawnością dzieci i młodzieży jest niepełnosprawność intelektualna.

W kolejnych latach planuje się powstanie kolejnego Środowiskowego Domu Samopomocy w powiecie giżyckim, dla osób ze spectrum autyzmu, z niepełnosprawnościami sprzężonymi. Planowano i w dalszym ciągu planuje się również powstanie takiego Domu dla osób z chorobą Alzheimera i innymi otępieniami. Z diagnozy przeprowadzonej przez PCPR w Giżycku w 2016 roku, wynika, że w powiecie zaznacza się coraz większa liczba osób z chorobą Alzheimera i innymi zespołami otępiennymi. W związku z czym zapotrzebowanie na usługi wsparcia dziennego dla w/w grupy osób jest coraz większa.

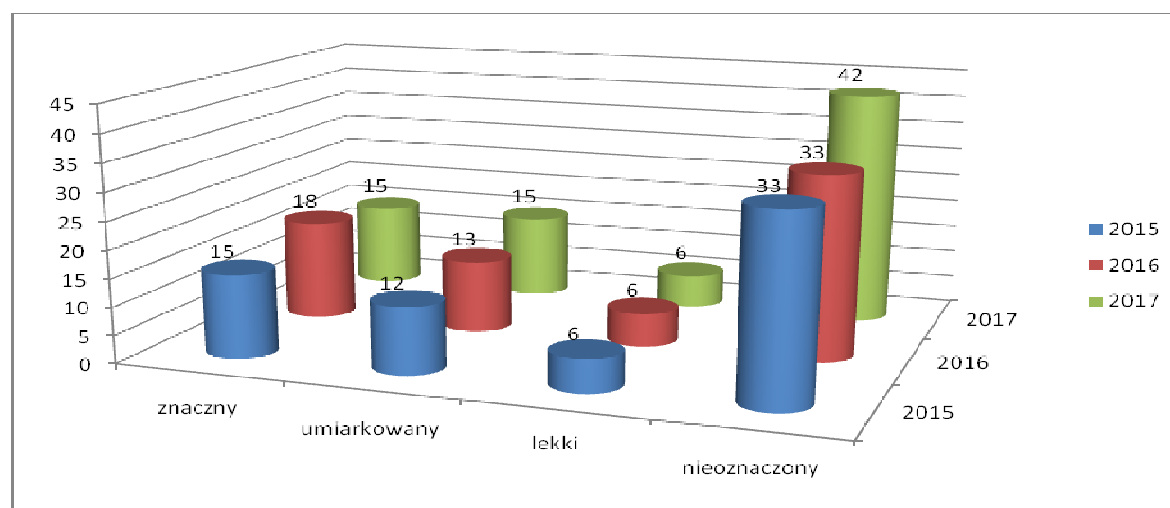
Liczba dzieci niepełnosprawnych, wynikająca z deklaracji przedstawianej do PFRON przez SOSW Giżycko na dzień 31 grudnia 2015, 2016, 2017 wynosiła:

Tabela nr 52. Liczba dzieci niepełnosprawnych w latach 2015-2017.

Stopień niepełnosprawności	Liczba dzieci 2015	Liczba dzieci 2016	Liczba dzieci 2017
Znaczny	15	18	15
Umiarkowany	12	13	15
Lekki	6	6	6
nieoznaczony	33	33	42

Polskie Stowarzyszenie Na Rzecz Osób z Niepełnosprawnością Intelektualną, nie prowadzi rejestru dzieci z podziałem na stopień niepełnosprawności, wobec tego w niniejszej Strategii nie uwzględnia się danych.

Wykres nr 5. Liczba dzieci niepełnosprawnych w latach 2015-2017

3.8 Fundacje i Stowarzyszenia

Na terenie powiatu jest wiele organizacji i stowarzyszeń, które działają na rzecz osób niepełnosprawnych. W poniższej tabeli znajduje się wykaz stowarzyszeń, fundacji działających w Powiecie Giżyckim

Tabela nr 53. Organizacje i stowarzyszenia działające na rzecz osób niepełnosprawnych w Powiecie Giżyckim.

L.p.	Nazwa Instytucji
1	Polskie Stowarzyszenie na rzecz Osób z Niepełnosprawnością Intelektualna Koło w Giżycku
2	Ryńskie Stowarzyszenie Integracji Przyjaciół Osób Niepełnosprawnych Dar Serca w Rynie
3	Stowarzyszenie Na Rzecz Chorych z Choroba Nowotworową Promyk w Giżycku
4	Stowarzyszenie Na Rzecz Wspierania Rozwoju Osób o Specjalnych Potrzebach edukacyjnych „Szansa”
5	Giżyckie Stowarzyszenie Amazonek w Giżycku
	Stowarzyszenie Tua Res Agitur w Giżycku
6	Warmińsko – Mazurskie Stowarzyszenie Joannitów w Giżycku
7	Stowarzyszenie Na Rzecz Dzieci Niepełnosprawnych „Podaruj dziecku radość” w Giżycku
8	Giżyckie Stowarzyszenie Osób z Chorobą Parkinsona, ich Rodzin i Przyjaciół "Tulipany", ul. Bohaterów Westerplatte 24/2, 11-500 Giżycko
9	Polski Związek Niewidomych Okręg Warmińsko – Mazurski Koło w Giżycku, ul. Smętka 5, 11-500 Giżycko
10	Stowarzyszenie Na Rzecz Osób Niesłyszących "Nie Migaj Się", ul. Wyzwolenia 4/6, 11-500 Giżycko
11	Giżyckie Stowarzyszenie Obywatelskie, ul. Olsztyńska 11B, 11-500 Giżycko
12	Stowarzyszenie Emerytów i Rencistów Policyjnych Koło w Giżycku, Al. 1 Maja 26, 11-500 Giżycko
	Stowarzyszenie "Przyjaciół Radosnych Dzieci", ul. Jagiełły 3, 11-500 Giżycko
13	Ryńskie Stowarzyszenie Humanitarne „Pomost”, ul. Świerczewskiego 2, 11-520 Ryn
14	Stowarzyszenie Otwarte Serce, ul. Osiedlowa 25, 11-510 Wydminy
15	Stowarzyszenie Czarna Jachta, ul. Gdańska 21/3, 11-500 Giżycko
16	Polski Związek Emerytów, Rencistów i Inwalidów Zarząd Rejonowy, ul. Mickiewicza 33, 11-500 Giżycko
17	Giżycki Klub Sportowy Niewidomych ul. Wodociągowa 7/28, 11-500 Giżycko
18	Klub Sportowy CONTRA, ul. 3 Maja 21, 11-500 Giżycko
19	Stowarzyszenie IKS-Integracja-Conan Integracyjny Klub Podnoszenia Ciężarów, ul. Królowej Jadwigi 22/23, 11-500 Giżycko
20	Fundacja „Bez Granic”, ul. Olsztyńska 3A /8, 11-500 Giżycko
21	Fundacja Pracy Niepełnosprawnych „Nadzieja”, ul. Zielona 2, 11-500 Giżycko
	Fundacja Centrum Doradztwa i Rozwoju Osobistego, ul. Moniuszki 24, 11-500 Giżycko
	Fundacja „Emilia i Piotr”, ul. Kombatantów 5/48, 11-500 Giżycko.
	Nieodpłatną Pomoc Prawną Powiat Giżycki zlecił organizacji pozarządowej Togatus Pro Bono prowadzenie poradnictwa prawnego i edukacji prawnej. PCPR prowadzi nadzór merytoryczny i finansowy nad powyższym zleceniem.

3.9. Dysfunkcjonalność Społeczna

3.9.1 Nadużywanie Alkoholu

„**Alkoholizm** jest to okresowe picie alkoholu w celu doznawania jego działania psychicznego, a czasem także dla uniknięcia złego samopoczucia, wynikające z jego odstawienia. Istotą tej choroby jest więc psychiczne i fizyczne oraz społeczne uzależnienie od środka narkotycznego jakim jest alkohol. Osoba, która sięga po alkohol często robi to podczas różnego typu spotkań towarzyskich, pod presją grupy lub z własnej woli w ten sposób uzależnia się społecznie. Dobre samopoczucie po wypitym alkoholu powoduje coraz większą chęć picia, stopniowo przeradza się ona w pragnienie i w żądzę uzależniając psychicznie”. Źródło: www.slowak.edu.pl/download/Alkoholizm.pptx

Nadużywanie alkoholu jest jedną z najczęstszych dysfunkcji społecznych występujących na terenie powiatu. Główne powody nadużywania alkoholu to: *trudna sytuacja materialnej i związane z tym frustracje, bezrobocie, nieporadność życiowa, niewydolność wychowawcza, tradycje oraz niska kultura picia, uwarunkowania genetyczne, konflikty rodzinne*. Formą pomocy wyjścia z nałogu jest przede wszystkim leczenie odwykowe.

Podstawą prawną funkcjonowania lecznictwa odwykowego w Polsce to art. 21, 22 i 23 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, a także m.in. Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 15 grudnia 2018 r. w sprawie funkcjonowania podmiotów leczniczych sprawujących opiekę nad uzależnionymi od alkoholu (Dz. U. z 2018r. poz. 2410).

Ustawa o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi określa m.in. że:

- leczenie odwykowe odbywa się na terenie zakładów lecznictwa odwykowego,
- istnieją dwie kategorie osób uzyskujących świadczenia w zakładach lecznictwa odwykowego: osoby uzależnione i współuzależnione. Osobom uzależnionym od alkoholu i członkom ich rodzin przysługują bezpłatne świadczenia zdrowotne w zakresie terapii uzależnienia i współuzależnienia. Rozporządzenie określa, że podstawowymi świadczeniami udzielanymi w lecznictwie odwykowym są świadczenia z zakresu psychoterapii uzależnień, w tym przede wszystkim z zakresu psychoterapii grupowej, a także wymienia różne rodzaje zakładów lecznictwa odwykowego i zakres usług, które świadczą.

Źródło: <http://www.parpa.pl/download/rozdzial04.pdf>

Celem leczenia odwykowego jest zaprzestanie picia alkoholu, utrzymywanie abstynencji, likwidacja negatywnych skutków spożywania alkoholu oraz zapobieganie nawrotom picia. Podstawową metodą leczenia jest psychoterapia (przede wszystkim grupowa) oraz udział w grupach samopomocy (np. Wspólnota Anonimowych Alkoholików). Programy terapeutyczne wywodzą się z różnych szkół i kierunków, dostosowując metody i techniki do potrzeb pacjenta i etapu leczenia.

Źródło: www.slowak.edu.pl/download/Alkoholizm.pptx

Tabela nr 54 przedstawia ilość osób z Powiatu Giżyckiego, które podjęły leczenie odwykowe w Wojewódzkim Ośrodku Terapii Uzależnienia od Alkoholu i Współuzależnienia w Giżycku w latach 2015, 2016, 2017.

Tabela nr 54. Ilość osób z Powiatu Giżyckiego, które podjęły leczenie odwykowe w Wojewódzkim Ośrodku Terapii Uzależnienia od Alkoholu i Współuzależnienia w Giżycku w latach 2015, 2016, 2017.

Lata	2015		2016		2017	
	Leczenie stacjonarne	Leczenie ambulatoryjne	Leczenie stacjonarne	Leczenie ambulatoryjne	Leczenie stacjonarne	Leczenie ambulatoryjne
Miasto Giżycko	35	114	32	153	32	136
Gmina Giżycko	3	28	12	23	15	34
Miasto i Gmina Ryn	3	9	8	3	11	22
Wydminy	8	16	11	17	10	19
Miłki	6	11	3	7	2	24
Kruklanki	2	15	7	12	3	19
Razem	57	193	73	215	73	254

Z powyższej tabeli wynika, że najwięcej osób korzystających z leczenia odwykowego w WOTUW Giżycko, jest z miasta Giżycko. Z Każdym kolejnym rokiem liczba leczonych stacjonarnie spada z 35 w 2015 roku do 32 osób w 2017 roku. Wzrasta natomiast liczba leczonych ambulatoryjnie, porównując rok 2015 do 2017 liczba osób leczących się ambulatoryjnie wzrosła o 22 osoby i wyniosła 114 osób.

Analizując poszczególne wiersze tabeli, zauważamy, że w Gminie Giżycko liczba leczących się stacjonarnie w 2015 roku wyniosła 3 osoby, ale już w 2017 roku 15 osób. Wzrosła również liczba leczonych ambulatoryjnie z 28 osób w 2015 roku do 34 osób w 2017 roku, wzrost o 6 osób, w przeciągu dwóch lat.

Miasto i Gmina Ryn - liczba osób leczonych stacjonarnie w 2015 roku wyniosła 3 osoby, w 2016 roku 8 osób, 11 osób w 2017 roku. Na przestrzeni dwóch lat wzrost o 8 osób. Liczba leczonych ambulatoryjnie w 2015 roku wynosiła 9 osób, a w 2017 roku – 22 osoby, wzrost o 13 osób.

Gmina Wydminy - liczba osób leczonych stacjonarnie w 2015 roku wynosiła 8 osób, w 2016 roku 11 osób, a w 2017 roku 10 osób. Między rokiem 2015 a 2016 zauważa się wzrost liczby leczonych stacjonarnie o 3 osoby, natomiast między rokiem 2016 a 2017 zaznacza się spadek o 1 osobę. Z kolei z każdym kolejnym rokiem wzrosła liczba leczonych ambulatoryjnie, w 2015 roku 16 osób, a w 2017 roku 19 osób.

Gmina Miłki - wśród liczby leczonych stacjonarnie spadła liczba z 6 osób w 2015 roku do 2 osób w 2017 roku. Natomiast w przypadku leczenia ambulatoryjnego zauważa się spadek w latach 2015 i 2016 o 3 osoby, tj. z 15 osób w 2015r., do 12 osób w 2016 roku. Wzrost leczonych ambulatoryjnie nastąpił w 2017 roku - do 24 osób.

Gmina Krukłanki – wśród liczby leczonych stacjonarnie wzrost nastąpił w 2016 roku w porównaniu do 2015 roku, liczba leczonych stacjonarnie wyniosła w 2015 - 2 osoby, a w 2016 roku - 7 osób, tj. więcej o 5 osób. Z kolei w 2017 roku liczba leczonych stacjonarnie spadła do 3 osób. W przypadku leczenia ambulatoryjnego, zauważa się spadek liczby leczonych w 2016 - 12 osób, w porównaniu do 2015 roku - 15 osób. Wzrost nastąpił w 2017 roku i wyniósł 19 osób, tj. więcej o 4 osoby w porównaniu z rokiem 2015 i o 7 osób więcej w porównaniu do 2016 roku.

Tabela nr 55. Osoby korzystające z NZOZ Poradni Terapii Uzależnień w Giżycku, w związku z nadużywaniem alkoholu w latach 2015-2017.

Lata	2015	2016	2017
Osoby uzależnione od alkoholu	89	71	72
Osoby współuzależnione	96	82	85
Razem	185	153	157

Analizując powyższą tabelę, zauważa się, że w 2015 roku w porównaniu do kolejnych lat, osób uzależnionych i współuzależnionych, a korzystających z terapii było łącznie 185, tj. więcej o 32 osoby w porównaniu z rokiem 2016 i o 28 osób więcej niż w 2017 roku. W 2016 zaznacza się ewidentny spadek osób korzystających z terapii w NZOZ Poradni Terapii Uzależnień, ale już w 2017 jest nieznaczny wzrost osób korzystających z tego typu pomocy.

3.9.2 Przemoc

W świetle ustawy o przeciwdziałaniu przemocy – „*przemoc w rodzinie to jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie naruszające prawa lub dobra osobiste osób najbliższych lub innych osób wspólnie zamieszkujących lub gospodarujących, w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą*”.

Tabela nr 56. Liczba osób, co do których istnieje podejrzenie, że są dotknięte przemocą z podziałem na płeć na terenie działania KPP w Giżycku w 2016 roku.

Rok	Kobiety		Mężczyźni		Małoletni	
	Do 65r.ż	Od 66 rż	Do 65 r.ż	Od 66 r.ż	dziewczęta	chłopcy
2016	147	11	9	1	4	2
Ogółem	158		10		6	

Tabela nr 57. Liczba osób, co do których istnieje podejrzenie, że są dotknięte przemocą z podziałem na płeć na terenie działania KPP w Giżycku w 2017 roku.

Rok	Kobiety		Mężczyźni		Małoletni	
	Do 65r.ż	Od 66 rż	Do 65 r.ż	Od 66 r.ż	dziewczęta	chłopcy
2017	103	7	16	1	10	4
Ogółem	110		17		14	

Powyższe dane obrazują, że największą grupą osób, co do której istnieje podejrzenie, że są dotknięte przemocą, to kobiety do 65 roku życia. Analizując wskazane lata, zauważa się spadek liczby kobiet o 48, co do których istnieje podejrzenie przemocy (porównując rok 2016 do 2017). Natomiast w 2017 roku zwiększyła się liczba mężczyzn o 7 w stosunku do 2016 roku, co do których istnieje podejrzenie, że są dotknięci przemocą. W 2017 roku wzrosła też liczba dzieci o 8 w stosunku do 2016 roku, z podejrzeniem stosowania przemocy. Reasumując, z analizy poszczególnych lat zauważa się, że zjawisko przemocy ma tendencję malejącą, ale tylko wśród kobiet, co do których istnieje podejrzenie stosowania przemocy, natomiast zjawisko przemocy wśród mężczyzn i małoletnich wzrasta.

3.9.3. Przestępczość nieletnich

Tabela nr 58. Przestępczość nieletnich w Powiecie Giżyckim w latach 2015-2017.

Kategorie czynów	Ilość sprawców w 2015 roku	2016	2017
Gwałty	0	-	-
Kradzieże	8	-	-
Kradzieże z włamaniem	8	-	-
Rozboje	0	-	-
Uszczerbek na zdrowiu	4	-	-
Postępowania z ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii	2	-	-
Bójki, pobicia	12	-	-
Inne	57	-	-
Razem	91	53	83

Z informacji Sądu wynika, że od 2016 roku nie sporządza się sprawozdań statystycznych z rozbiciem na artykuły i wiek sprawców. Porównując lata 2015-2017 stwierdza się, że w roku 2017 roku odnotowano największą liczbę przestępstw wśród nieletnich, tj. 83. W 2016 roku

liczba ta była najmniejsza i wynosiła 53, a więc mniej o 30 w stosunku do 2017 roku. Natomiast w 2015 roku zarejestrowano 79 sprawców przestępczości wśród nieletnich, czyli więcej o 26 osób niż w 2016 roku, ale mniej o 4 osoby w stosunku do 2017 roku.

3.9.4 Młodzieżowe Ośrodki Wychowawcze

Młodzieżowe ośrodki wychowawcze zorganizowane zostały dla dzieci i młodzieży niedostosowanych społecznie, które z powodu różnych deficytów edukacyjnych, wychowawczych oraz w kompetencjach społecznych, wymagają właściwego wychowawczo i dydaktycznie podejścia specjalistów. Źródło: <https://edurada.pl/artykuly/m-odzie-owy-o-rodek-wychowawczy-alternatyw-dla-szko-y-ogolnodost-pnej-kiedy-konieczny/>.

MOW jest ośrodkiem zajmującym się resocjalizacją nieletnich, pod nadzorem pedagogicznym kuratorium, a zatem znajdujący się w strukturze resortu edukacji.

W Powiecie Giżyckim nie funkcjonuje Młodzieżowy Ośrodek Wychowawczy. Skierowania/umieszczenia do tego typu Ośrodka wystawia Powiatowy Zespół Obsługi Szkół i Placówek Oświatowych w Giżycku. Wobec tego na podstawie danych w/w placówki wynika, że w 2015 umieszczono w MOW-ach - 6 osób, w 2016 - 16 osób, a w 2017 roku - 13 osób.

Tabela nr 59. Umieszczenia w Młodzieżowych Ośrodkach Wychowawczych w latach 2015-2017.

Umieszczenia w Młodzieżowych Ośrodkach Wychowawczych			
Rok	2015	2016	2017
Liczba	6	16	13

3.9.5 Zakłady Poprawcze i Schroniska dla Nieletnich

Według danych Sądu Rejonowego w Giżycku w 2015 i 2016 roku, wynika, że nie kierowano nikogo do Zakładów Poprawczych ani też Schronisk dla Nieletnich. Natomiast w 2017 roku sytuacja uległa zmianie, do Zakładów Poprawczych skierowano 2 osoby, a do Schroniska dla Nieletnich 3 osoby.

Tabela nr 60. Skierowania do Schronisk i zakładów Poprawczych.

Rok	Zakłady Poprawcze	Schroniska dla Nieletnich
2016	0	0
2017	2	3

3.9.6 Narkomania

„Narkomania (gr. *narke* – odurzenie, *mania* – szaleństwo) – potoczne określenie odnoszące się do uzależnienia od substancji chemicznych wpływających na czynność mózgu. Narkomania charakteryzuje się:

- tzw. głodem narkotycznym
- przymusem zażywania środków odurzających

- chęcią zdobycia narkotyku za wszelką cenę i wszystkimi sposobami”.

<https://pl.wikipedia.org/wiki/Narkomania>

Według danych z NZOZ Poradnia Terapii Uzależnień w Giżycku w 215 roku zarejestrowano **36 osób uzależnionych od substancji psychoaktywnych, w 2016 roku 35 osób, a w 2017 roku – 25 osób.** Wobec tego analizując lata 2015-2017 zaznacza się tendencja spadkowa wśród osób korzystających z tej formy wsparcia.

W przypadku osób współuzależnionych w NZOZ Poradni Terapii Uzależnień w 2015 roku z pomocy skorzystało 17 osób, w 2016 - 9 osób, a w 2017 roku - 16 osób.

Tabela nr 61. Liczba osób korzystających z Poradni Terapii Uzależnień w latach 2015-2017.

Lp	2015	2016	2017
Uzależnienie od substancji psychoaktywnych	36	35	25
Osoby współuzależnione korzystające z NZOZ Poradni Terapii uzależnień	17	9	16
Razem	53	44	41

3.10. Funkcjonujące powiatowe formy wsparcia

Opieka społeczna jest instytucją polityki społecznej państwa, mającą na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężanie trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości.

Powiat Giżycki za pośrednictwem Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Giżycku prowadzi nadzór nad placówkami opiekuńczo – wychowawczymi, nad rodzinami zastępczymi, usamodzielnianymi, zajmuje się rehabilitacją społeczną osób niepełnosprawnych, prowadzi Dom Pomocy Społecznej, Ośrodki Wsparcia, prowadzi Nieodpłatną Pomoc Prawną, poradnictwo specjalistyczne, terapeutyczne. Poniższe dane obrazują szczegółowo funkcjonowanie a przede wszystkim strukturę wydatków w/w form wsparcia.

3.11. Placówki opiekuńczo – wychowawcze

W związku z kończącą się umową, z dniem 31.01.2017 r. przestały funkcjonować placówki opiekuńczo –wychowawcze prowadzone przez Caritas Diecezji Ełckiej tj.: Dom Św. Faustyny - „Wielkie Serce” Caritas Diecezji Ełckiej Placówka Opiekuńczo –Wychowawczej nr 1 „Arka Przyjaźni” przy ul. Staszica 13 w Giżycku; Dom Św. Faustyny - „Wielkie Serce” Caritas Diecezji Ełckiej, Placówka Opiekuńczo – Wychowawczej nr 2 „Dar Serca” przy ul. Struga 18 w Giżycku; Dom Św. Faustyny - „Wielkie Serce” Caritas Diecezji Ełckiej Placówka Opiekuńczo – Wychowawczej nr 3 „Radosna Przysiań” przy ul. Staszica 13A w Giżycku.

W celu zapewnienia opieki dzieciom przebywającym w w/w placówkach dnia 29.09.2016 r. Rada Powiatu w Giżycku, Uchwałami nr: XXIII.143.2016; XXIII.144.2016; XXIII.145.2016 powołała do życia trzy placówki opiekuńczo –wychowawcze typu socjalizacyjnego, z liczbą

miejsce do czternastu dzieci każda tj.: „Dom dla Dzieci JAŚ” w Giżycku; „Dom dla Dzieci MAŁGOSIA”, „Dom dla Dzieci Wojtek”.

Roczny koszt prowadzenia i utrzymania placówek opiekuńczo – wychowawczych wyniósł w 2017 roku – 1.437.700,00 zł. Dla porównania w 2015 roku koszt wyniósł 1.535.554,00 tj. więcej o kwotę 97.854,00 zł niż w 2017 roku. Z kolei w 2016 roku roczny koszt prowadzenia i utrzymania wyniósł 1.344.078,00 zł, a więc mniej o 191.466,00 zł w porównaniu z rokiem 2015 i mniej o kwotę 93.622,00 zł w porównaniu z rokiem 2017.

W przypadku liczby dzieci, w 2017 roku nastąpił spadek o 7 dzieci, w porównaniu z rokiem 2015 i 2016.

Tabela nr 62. Liczba miejsc w placówkach w latach 2015-2017

Nazwa placówki	2015	2016	2017
Dom Św. Faustyny „Wielkie Serce” Caritas Diecezji Ełckiej	57	57	57 do 31.01.2017r.
Dom dla dzieci Jaś, Wojtek i Małgosia	0	0	od 01.02.2017r. 42
Razem	57	57	

Od 2017 roku Powiat nie prowadzi Mieszkań Chronionych. Natomiast w latach poprzednich tj. 2015 i 2016 roku były 2 mieszkania chronione, z liczbą miejsc - 8

3.12. Rodziny zastępcze

Wyrazem dysfunkcji społecznych rodziny jest umieszczanie dzieci w rodzinach zastępczych, których w roku 2015 było 95, z liczbą dzieci umieszczonych 128. Kwota świadczeń wypłaconych wyniosła w **2015r. – 1.804.446,00 zł.**

W 2016 roku liczba rodzin zastępczych wyniosła 96, z liczbą dzieci w nich umieszczonych 134, a więc o 6 dzieci więcej niż w 2015 roku. Wypłacono świadczenia w wysokości **1.818.871,00 zł**, tj. więcej o kwotę 14.425 zł w porównaniu z 2015 rokiem.

W 2017 roku liczba rodzin zastępczych wyniosła 92, z liczbą dzieci umieszczonych 130, tj. o 4 mniej niż w 2016 roku, ale o 2 więcej niż w 2015 roku. Wypłacono świadczenia w wysokości **1.798.799,00 zł**, tj. mniej o kwotę 20.072,00 zł niż w 2016 roku i o 5.647 zł mniej niż w 2015 roku. Liczba rodzin zastępczych zmniejsza się, spada liczba dzieci w nich umieszczonych, wobec tego zmniejszyła się kwota świadczeń wypłaconych.

Tabela nr 63. Liczba rodzin zastępczych i dzieci przebywających w rodzinnej pieczy zastępczej oraz kwota wydatkowana w tym zakresie w latach 2015-2017

	Spokrewnionych z dzieckiem	Rodziny zastępcze niezawodowe	Rodziny zastępcze zawodowe	Rodziny specjalistyczne	Rodziny pełniące funkcję Pogotowia Rodzinnego	Ogółem
Liczba rodzin	63	25	3	0	1	92
Liczba dzieci	34	34	10	0	2	130
Kwota świadczeń	731.912,00	555.981,00	326.487,00	0,00	82.804,00	1 798 799

3.12.1. Usamodzielnienia z rodzin zastępczych

W procesie usamodzielnienia osobom opuszczającym rodziny zastępcze w ramach realizowanych indywidualnych programów usamodzielnienia w 2015r., 2016r., oraz w 2017 r., przyznano następujące świadczenia :

Usamodzielniani z rodzinnej pieczy zastępczej w latach 2015, 2016, 2017.

W 2015 roku rodziny zastępcze opuściło 30 osób, którym wypłacono świadczenia na łączną kwotę **134.383,00 zł**. Pomoc pieniężną na usamodzielnienie otrzymało 5 osób, na kwotę **19.776,00 zł**, pomoc pieniężną na kontynuowanie nauki otrzymało 27 osób na kwotę 110.107,00 zł. Pomoc pieniężną na zagospodarowanie otrzymało 3 osoby, wypłacono kwotę w wysokości **4500,00 zł**.

W 2016 roku rodziny zastępcze opuściło 25 osób, którym wypłacono świadczenia na łączną kwotę **150.837,00 zł**. Pomoc pieniężną na usamodzielnienie otrzymało 8 osób, na kwotę **37.308,00 zł**, pomoc pieniężną na kontynuowanie nauki otrzymało 23 osoby, wypłacono świadczenia w wysokości **99.362,00 zł**, z kolei pomoc pieniężną na zagospodarowanie otrzymało 5 osób, wypłacono kwotę w wysokości **14.166,00 zł**.

W 2017 roku rodziny zastępcze opuściły 23 osoby, którym wypłacono świadczenia na łączną kwotę **125.381,00 zł**. W odniesieniu do 2016 roku zaznacza się spadek o kwotę 25.456,00 zł. Prognoza na 2018 rok kształtuje się na podobnym poziomie jak w roku oceny. Pomoc pieniężną na usamodzielnienie otrzymało 8 osób, na kwotę **36.588,00 zł**, pomoc pieniężną na kontynuowanie nauki otrzymało 19 osób, wypłacono świadczenia w wysokości **75.293,00 zł**, z kolei pomoc pieniężną na zagospodarowanie otrzymało 9 osób, wypłacono kwotę w wysokości **13.500,00 zł**.

3.13. Rehabilitacja społeczna

Zadania z zakresu rehabilitacji społecznej realizowane są na podstawie ustawy z 27 sierpnia 1997r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych oraz rozporządzeń wykonawczych do tej ustawy, w tym rozporządzenia określającego rodzaje zadań powiatu, które mogą być finansowane ze środków PFRON.

W 2017 roku na zadania z zakresu rehabilitacji społecznej zostały przyznane środki w wysokości **1.587.048,00 zł**, z czego **799.800,00 zł** stanowią środki na działalność Warsztatów Terapii Zajęciowej w Rynie i w Giżycku. Środki na WTZ jest to forma zobowiązania PFRON na finansowanie istniejących WTZ-ów. Pozostała kwota, tj. 720.557,18 zł w 2017 roku podzielona została na poszczególne zadania w/w Uchwałą Rady Powiatu w następujący sposób:

- a) dofinansowanie turnusów rehabilitacyjnych – 109.258,00 zł
- b) dofinansowanie likwidacji barier funkcjonalnych – 110.520,38 zł,
- c) dofinansowanie zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze – 496.847,80 zł
- d) dofinansowanie sportu, kultury, rekreacji i turystyki – 3.931,00 zł

Tabela nr 64. Struktura wydatków ze środków PFRON w latach 2015-2017.

Lp	Rok	Barierzy techniczne, architektoniczne i w komunikowaniu się	Turnusy rehabilitacyjne	Zaopatrzenie w przedmioty ortopedyczne, środki pomocnicze i sprzęt rehabilitacyjny	Ogólna kwota dofinansowania z PFRON, środki własne powiatu)
1	2015	125.255,00	43.660,00	469.450,00	1.571.845,00
2	2016	91.000,00	39.000,00	450.700,00	1.506.750,00
3	2017	110.520,00	109.258,00	496.848,00	1.587.048,00

W 2017 roku otrzymano więcej środków PFRON w stosunku do roku 2015 o 15.203 zł, a stosunku do 2016 roku o kwotę 80.298 zł. Z roku na rok wniosków jest coraz więcej, a więc wzrosły też wydatki/dofinansowania ze środków PFRON. Najwięcej pieniędzy przeznacza się na zaopatrzenie w przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze, w 2017 roku wydatkowano na ten cel kwotę 496.848 zł, a więc o 27.398 zł więcej niż w 2015 roku, a w stosunku do 2016 roku więcej o kwotę 46.148 zł.

Przy turnusach, jak również przy barierach funkcjonalnych również zaznacza się wzrost wydatków w porównaniu do lat 2015-2016. Jeżeli chodzi o turnusy rehabilitacyjne to w 2017 roku wydatkowano kwotę 109.258 zł, więcej o kwotę 70.258 zł w stosunku do roku 2016 i więcej o kwotę 59.598 zł w porównaniu z rokiem 2015.

Analizując strukturę wydatków przy barierach funkcjonalnych, to w 2017 roku wydatkowano kwotę 110.520 zł, tj. więcej o kwotę 19.520 zł, ale mniej o kwotę 14.735 zł w stosunku do 2015 roku.

Na zadanie pn. „dofinansowanie sportu, kultury, rekreacji i turystyki” wydatkowano kwotę 3.931 zł.

Ponadto od 2012 roku realizowane są programy celowe PFRON, tj. program Aktywny Samorząd oraz Wyrównywanie Różnic Między regionami III. Program Aktywny Samorząd realizowany jest w dwóch modułach – Moduł I oraz Moduł II.

Celem głównym programu jest wyeliminowanie lub zmniejszenie barier ograniczających uczestnictwo beneficjentów programu w życiu społecznym, zawodowym i w dostępie do edukacji.

Cele szczegółowe programu:

Przygotowanie beneficjentów programu z zaburzeniami ruchu i percepcji wzrokowej do pełnienia różnych ról społecznych poprzez umożliwienie im włączenia się do tworzącego się społeczeństwa informacyjnego, przygotowanie beneficjentów programu do aktywizacji społecznej, zawodowej lub wsparcie w utrzymaniu zatrudnienia poprzez likwidację lub ograniczenie barier w poruszaniu się oraz barier transportowych, umożliwianie beneficjentom programu aktywizacji zawodowej poprzez zastosowanie elementów wspierających ich zatrudnienie, poprawa szans beneficjentów programu na rywalizację o zatrudnienie na otwartym rynku pracy.

Tabela nr 65. Struktura wydatków ze środków PFRON – program Aktywny Samorząd w latach 2015-2017.

Lp		2015	2016	2017
1	Liczba świadczeń	51	63	63
2	Wartość dofinansowania	140.148,00 zł	174.546,00 zł	185.213,67 zł

WYRÓWNYWANIE RÓŻNIC MIĘDZY REGIONAMI III

W 2015 i w 2016 roku programu nie realizowano, ze względu na ograniczone środki PFRON, natomiast w 2017 roku Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Giżycku złożyło wniosek do PFRON Oddział w Olsztynie, o dofinansowanie budowy platformy pionowej w konstrukcji samonośnej dla osób niepełnosprawnych przy Specjalnym Ośrodku Szkolno - Wychowawczym w Giżycku. Wniosek został rozpatrzony pozytywnie, przyznano środki PFRON na kwotę 45.730 zł. Środki w powyższej kwocie wypłacono w sierpniu 2018 roku.

3.14. Dom Pomocy Społecznej

W tendencjach ogólnego rozwoju cywilizacyjnego obserwuje się wiele zagrożeń dla więzi rodzinnych i solidarności międzypokoleniowej. Proces starzenia się ludności również przynosi w tym względzie zjawiska społecznie negatywne. Ograniczanie obowiązków zawodowych i rodzinnych w starszym wieku sprawia, że starsi czują się niepotrzebni, a najbliższe otoczenie swoim zachowaniem przyczynia się często do powstania takiego przekonania.

W wielu dokumentach podkreśla się, że z najpoważniejszych konsekwencji starzenia się ludności może okazać się zanik solidarności międzypokoleniowej, prowadzący do ostrych konfliktów o podział środków ekonomicznych. Dlatego też kompleksowa polityka społeczna zarówno w skali państwa, województwa, powiatu czy gminy powinna przeciwdziałać ubóstwu i marginalizacji społecznej ludzi starszych.

Powiat Giżycki w zakresie instytucjonalnej opieki nad osobami starszymi dysponuje Domem Pomocy Społecznej dla osób w podeszłym wieku o statutowej liczbie miejsc 131. Według stanu na 31.12.2015r., 2016r., 2017r.. w placówce przebywało 131 osób. Miesięczny koszt utrzymania mieszkańca w Domu Pomocy Społecznej w Giżycku w roku 2017 wyniósł 2.637,84 zł.

W 2017r. wydano 44 decyzje o umieszczeniu w DPS wg nowych zasad tj. w kosztach utrzymania mieszkańca DPS partycypuje gmina i rodzina. Ogółem na dzień 31 grudnia 2017 roku przebywało 109 osób skierowanych wg nowych przepisów.

3.15. Poradnictwo specjalistyczne

Na podstawie art. 19 pkt 2 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej, do zadań własnych powiatu należy: prowadzenie specjalistycznego poradnictwa.

Ponadto art. 180 pkt 7 ustawy z 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej stanowi, że do zadań własnych Powiatu należy organizowanie wsparcia dla rodzinnej pieczy zastępczej, w szczególności przez tworzenie warunków do powstawania: a) grup wsparcia,

b) specjalistycznego poradnictwa.

W 2017 roku zadanie było realizowane przez psychologa PCPR i prawnika PCPR, a także przez specjalistów zewnętrznych. Umowę z drugim psychologiem podpisano dnia 09.01.2017 roku na okres od 1 stycznia 2017 roku do 15 grudnia 2017 roku. Ponadto dnia 1 marca 2017r. podpisano umowę z NZOZ Poradnią Terapii Uzależnień w Giżycku na świadczenie poradnictwa terapeutycznego realizowanego w formie indywidualnych konsultacji dla mieszkańców Powiatu Giżyckiego oraz prowadzenie grup wsparcia dla pieczy zastępczej z Powiatu Giżyckiego, na okres od dnia zawarcia umowy do 15 grudnia 2017 roku.

3.15.1. Pomoc psychologiczna

W 2017 roku w ramach poradnictwa psychologicznego (konsultacje, badania) ogółem przyjęto 289 osób, z tego:

w okresie od 1 stycznia do 31 grudnia 2017 roku:

a) objęto konsultacjami psychologicznymi 123 osoby, w tym 30 dzieci w ramach pomocy społecznej,

b) w ramach pieczy zastępczej PCPR swoimi działaniami objął 92 osoby, w tym: 42 osoby (tj. 18 dorosłych i 24 dzieci) skorzystało z konsultacji psychologicznych, 50 osób zostało przebadanych, w tym 26 kandydatów na rodziny zastępcze i sporządzono 19 diagnoz psychofizycznych dla kandydatów na rodziny zastępcze i 5 opinii do ośrodka adopcyjnego. Należy dodać, że psycholog każdorazowo uczestniczył w posiedzeniach zespołu oceniającego sytuację dzieci w rodzinnej pieczy zastępczej.

Ogółem w okresie sprawozdawczym psycholog PCPR przyjął w ramach konsultacji i badań psychologicznych 215 osób (tj. łącznie pomoc społeczna i piecza zastępcza).

Ponadto w ramach poradnictwa psychologicznego w okresie od 1 stycznia do 15 grudnia 2017 roku:

a) objęto konsultacjami psychologicznymi 65 osób, w tym 16 dzieci w ramach pomocy społecznej,

b) objęto konsultacjami psychologicznymi w ramach pieczy zastępczej 9 osób, w tym 2 osoby (1 dorosła i 1 dziecko) skorzystały z konsultacji psychologicznych, oraz przebadano 8 osób, w wyniku czego sporządzono 2 diagnozy psychofizyczne dziecka i 5 opinii psychologicznych (w tym 1 opinia dot. małżonków). Nadmienia się, że 1 osoba została objęta konsultacją i badaniem.

Ogółem w 2017 roku przyjęto w ramach konsultacji i badań psychologicznych 74 osoby (tj. łącznie pomoc społeczna i piecza zastępcza).

Najczęściej poruszane problemy to:

- a) Problemy emocjonalne, trudności w relacjach społecznych, a także dot. pracy,
- b) Problemy wychowawcze,
- c) Rozpad rodziny, rozwód, separacja, zdrady, inne problemy rodzinne, małżeńskie,
- d) Zaburzenia depresyjne/lękowe oraz inne zaburzenia i choroby psychiczne,
- e) Problem alkoholowy w rodzinie,
- f) Inne (w tym przemoc).

Należy nadmienić, że część osób korzystała z konsultacji psychologicznych wiele razy.

Dla porównania w 2015 roku psycholog PCPR w Giżycku, przyjął 233 osoby, psycholog wyłoniony w drodze przetargu ofertowego w okresie od 9 stycznia do 30 kwietnia 2015 roku przyjął 81 osób, natomiast trzeci psycholog w okresie od 1 czerwca do 15 grudnia 2015 roku przyjął ogółem 94 osoby.

W 2016 roku psycholog PCPR w Giżycku przyjął 254 osoby, drugi psycholog w okresie od 1 stycznia do 15 grudnia 2016 roku przyjął 127 osób.

3.15.2. Pomoc terapeutyczna – lata 2015-2017

Rok 2015: W okresie od 7 stycznia do 15 grudnia 2015 roku udzielono pomocy terapeutycznej w formie indywidualnych konsultacji ogółem 63 osobom, w tym: 6 dzieciom, 6 osobom z pieczy zastępczej i 7 osobom dotkniętych przemocą. Ponadto odbyło się 18 spotkań grupy wsparcia dla rodzinnej pieczy zastępczej z Powiatu Giżyckiego.

Rok 2016: W okresie od 11 lutego do 15 grudnia 2016 roku udzielono pomocy terapeutycznej w formie indywidualnych konsultacji ogółem 32 osobom, w tym w ramach pomocy społecznej: 31 i w ramach pieczy zastępczej: 1. Ponadto odbyło się 15 spotkań grupy wsparcia dla rodzinnej pieczy zastępczej z Powiatu Giżyckiego.

Rok 2017: W okresie od 1 marca do 15 grudnia 2017 roku udzielono pomocy terapeutycznej w formie indywidualnych konsultacji ogółem 59 osobom tj. w ramach pomocy społecznej 53 osobom, w tym 2 dzieci oraz w ramach pieczy zastępczej 6 osobom, w tym 1 dziecku. Należy nadmienić, że część osób korzystała z konsultacji kilka razy. Ponadto odbyło się 12 spotkań grupy wsparcia dla rodzinnej pieczy zastępczej z Powiatu Giżyckiego.

Tabela nr 66. Liczba osób korzystających z pomocy terapeutycznej w latach 2015-2017.

Rodzaj pomocy	2015	2016	2017
Pomoc terapeutyczna	63	32	59

3.15.3. Konsultacje prawne

Z konsultacji prawnych udzielonych przez prawnika PCPR w 2015 roku (w ramach pomocy społecznej i pieczy zastępczej) skorzystało 229 osób. Natomiast w 2016 roku w ramach konsultacji z zakresu pomocy społecznej skorzystało 119 osób a w ramach pieczy zastępczej 8 osób, łącznie 127 osób. W 2017 roku z konsultacji prawnych udzielonych przez prawnika PCPR ogółem skorzystało 88 osób.

Najczęściej poruszane problemy w ramach konsultacji prawnych to te z zakresu:

- a) prawa rodzinnego i opiekuńczego,
- b) prawa spadkowego,
- c) sprawy/problemy rodzinne,
- d) inne.

3.15.4. Nieodpłatna pomoc prawna

PCPR w Giżycku prowadzi obsługę księgową oraz obsługę organizacyjną nieodpłatnej pomocy prawnej.

Zgodnie z ustawą z dnia 5 sierpnia 2015r. o nieodpłatnej pomocy prawnej oraz edukacji prawnej na terenie Powiatu Giżyckiego w 2016 roku rozpoczęły działalność 2 punkty nieodpłatnej pomocy prawnej. Zadanie to było kontynuowane w 2017 roku.

Pierwszy punkt został zlokalizowany przy Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Giżycku, ul. Smętka 5. W punkcie, nieodpłatnej pomocy prawnej w 2017r. udzielali radcowie prawni i adwokaci, na podstawie umów zawartych z powiatem.

Nieodpłatna pomoc prawna w 2017 roku przysługiwała osobie fizycznej, zwanej dalej „osobą uprawnioną”:

- 1) której w okresie 12 miesięcy poprzedzających zwrócenie się o udzielenie nieodpłatnej pomocy prawnej zostało przyznane świadczenie z pomocy społecznej na podstawie ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej i wobec której w tym okresie nie wydano decyzji o zwrocie nienależnie pobranego świadczenia lub
- 2) która posiada ważną Kartę Dużej Rodziny, o której mowa w ustawie z dnia 5 grudnia 2014 r. o Karcie Dużej Rodziny, lub
- 3) która uzyskała zaświadczenie, o którym mowa w ustawie z dnia 24 stycznia 1991 r. o kombatantach oraz niektórych osobach będących ofiarami represji wojennych i okresu powojennego, lub
- 4) która posiada ważną legitymację weterana albo legitymację weterana poszkodowanego, o których mowa w ustawie z dnia 19 sierpnia 2011 r. o weteranach działań poza granicami państwa, lub
- 5) która nie ukończyła 26 lat, lub
- 6) która ukończyła 65 lat, lub
- 7) która w wyniku wystąpienia klęski żywiołowej, katastrofy naturalnej lub awarii technicznej znalazła się w sytuacji zagrożenia lub poniosła straty, lub
- 8) która jest w ciąży.

Udzielanie nieodpłatnej pomocy prawnej w 2017r. z podziałem na 2 punkty kształtowało się w następujący sposób:

Punkt prowadzony przy Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Giżycku:

Ogółem - 409 porad prawnych

Punkt prowadzony przez organizację pozarządową

Ogółem - 91 porad prawnych

Należy dodać, że całkowita liczba porad w 2017r. udzielonych łącznie w dwóch punktach nieodpłatnej pomocy prawnej to 500. Dla porównania w 2016 roku całkowita liczba porad w 2016r. udzielonych łącznie w dwóch punktach nieodpłatnej pomocy prawnej to 495, tj. o 5 mniej niż w 2017 roku.

3.16. Projekty unijne realizowane w poszczególnych gminach Powiatu Giżyckiego w latach 2015-2017.

Tabela nr 67. Projekty unijne realizowane w poszczególnych gminach Powiatu Giżyckiego w latach 2015-2017.

Nazwa	2015	2016	2017
Miasto Giżycko	-	-	
Gmina Giżycko	-	-	<p>Projekt konkursowy RPO 2014-2020 współfinansowany ze środków EFS, w ramach osi priorytetowej 11.00.00 – włączenie społeczne i działania 11.02.00 – „Ułatwienie dostępu do przystępnych cenowo trwałych oraz wysokiej jakości usług , w tym opieki zdrowotnej i usług socjalnych świadczonych w interesie ogólnym”, oraz poddziałaniem 11.02.03 – „Ułatwienie dostępu do usług społecznych, w tym integracja ze środowiskiem lokalnym.</p> <p>Cel – Aktywizacja i integracja społeczna 4 rodzin dysfunkcyjnych gdzie doszło do przemocy z terenu Gminy Giżycko, zagrożonych wykluczeniem społecznym.</p> <p>Realizacja na lata 2017-2018</p> <p>Ogólny koszt: 73.222,25 zł w 2017 roku dofinansowanie w wysokości: 32.976,50</p>
Miasto i Gmina Ryn	-	-	-
Gmina Wydminy	- 50 plus - to dopiero Koniec początku – wartość projektu 22.025,72 zł Czas na Młodych – wartość projektu	-	- Punkt Konsultacyjny ds. Przemocy w Rodzinie w Wydminach Cel: udzielenie wsparcia dla 120 osób zam. gminę Wydminy (60 sprawców i 60 ofiar) stosujących oraz doświadczających przemocy

	190.888,75 zł – aktywizacja zawodowa i społeczna osób zagrożonych wykluczeniem społecznym		domowej, poprzez usługi Punktu Konsultacyjnego ds. Przemocy w Rodzinie w Wydminach, w okresie od 01.01.2017 r. do 31.01.2019 roku. - Klub Integracji Społecznej w Wydminach Cel: aktywizacja społeczno – zawodowa Gminy Wydminy – osób doznających wykluczenia społecznego, zagrożonych ryzykiem ubóstwa i/lub wykluczenia społecznego, w tym osób bezrobotnych. - zwiększenie szans na uzyskanie zatrudnienia na otwartym rynku pracy, poprzez podniesienie kompetencji i kwalifikacji Wartość projektu: 935.725,00 zł EFS: 795.366,25 zł
Gmina Miłki	-	-	Aktywne włączenie „Rozbudowa działalności Klubu Integracji Społecznej w Miłkach” Cel: zaktywizowanie społeczne izawodowe 36 osób Koszt projektu: 634.447,50 zł EFS: 599.791,50 zł
Gmina Kruklanki	-	-	-

3.17. Stowarzyszenia działające w poszczególnych gminach Powiatu Giżyckiego

Poniższe zestawienia przedstawiają dane pochodzące z poszczególnych gmin Powiatu Giżyckiego dotyczące działających Stowarzyszeń.

Tabela nr 68. Stowarzyszenia działające w Gminie Wydminy

LP	Nazwa Stowarzyszenia	Cel
1	OSP Wydminy	1.PROWADZENIE DZIAŁALNOŚCI MAJĄCEJ NA CELU ZAPOBIEGANIE POŻAROM ORAZ WSPÓLDZIAŁANIE W TYM ZAKRESIE Z INNYMI INSTYTUCJAMI I ORGANIZACJAMI SPOŁECZNYMI. 2.BRANIE UDZIAŁU W AKCJACH RATOWNICZYCH PODCZAS POŻARÓW I INNYCH KLĘSK. 3.UŚWIADAMIANIE LUDNOŚCI O KONIECZNOŚCI, SPOSOBACH OCHRONY PRZED POŻARAMI ORAZ PRZYGOTOWANIE JEJ DO UDZIAŁU W OCHRONIE PRZECIWOŻAROWEJ. 4.BRANIE UDZIAŁU W OBRONIE CYWILNEJ. 5.ROZWIJANIE WŚRÓD CZŁONKÓW OSP ZAINTERESOWAŃ W DZIEDZINIE KULTURY OŚWIATY I SPORTU. 6.WYKONYWANIE INNYCH ZADAŃ WYNIKAJĄCYCH Z PRZEPISÓW O OCHRONIE PRZECIWOŻAROWEJ ORAZ STATUTU.
2	Ludowy Klub Sportowy „Mazur” Wydminy	A)UPOWSZECHNIANIE I PROMOCJA SPORTU I TURYSTYKI, B)DZIAŁALNOŚĆ NA RZECZ UPOWSZECHNIANIA I POPULARYZACJI SPORTU, SZCZEGÓLNIE NA TERENIE OBSZARÓW WIEJSKICH, C)DZIAŁALNOŚĆ NA RZECZ PODNOSZENIA UMIEJĘTNOŚCI DZIECI I MŁODZIEŻY UPRAWIAJĄCYCH SPORT, D)DZIAŁALNOŚĆ NA RZECZ INTEGRACJI SPOŁECZEŃSTWA LOKALNEGO WOKÓŁ IDEI SPORTU, E)ORGANIZOWANIE CZASU WOLNEGO DZIECI I MŁODZIEŻY ORAZ ZADAŃ Z ZAKRESU KRAJOZNAWSTWA, F)DZIAŁALNOŚĆ NA RZECZ DOBREGO IMIENIA ŚRODOWISKA ZWIĄZANEGO ZE STOWARZYSZENIEM, G)UPOWSZECHNIANIE ZDROWEGO STYLU ŻYCIA, H)PROMOCJA OBSZARÓW WIEJSKICH I AKTYWIZACJA LOKALNEJ SPOŁECZNOŚCI NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH, SZCZEGÓLNIE WOKÓŁ SPORTU, I)DZIAŁANIA NA RZECZ ORGANIZACJI, KTÓRYCH STOWARZYSZENIE JEST CZŁONKIEM LUB Z KTÓRYMŁĄCZY JE UMOWA STOWARZYSZENIOWA.
3	Stowarzyszenie Prospołecznych Inicjatyw Kombajn Kulturalny	TWORZENIE I WZMACNIANIE WIĘZI SPOŁECZNYCH WŚRÓD MIESZKAŃCÓW REGIONU WARMII I MAZUR; 2.PROWADZENIE DZIAŁAŃ NA RZECZ AKTYWIZACJI PRZEDSIĘBIORCZOŚCI NA TERENIE GMINY WYDMINY; 3.POPIERANIE INICJATYW W ZAKRESIE POPRAWY SOCJALNEJ SYTUACJI MIESZKAŃCÓW, W TYM W SZCZEGÓLNOŚCI W OBRĘBIE WYRÓWNYWANIA SZANS DZIECI I MŁODZIEŻY Z RODZIN DYSFUNKCYJNYCH; 4.POPIERANIE DZIAŁAŃ NA POLU TURYSTYKI; POPULARYZOWANIE AGROTURYSTYKI JAKO FORMY ORGANIZACJI CAŁOROCZNEGO WYPOCZYŃKU DLA TURYSTÓW; 5.PROWADZENIE DZIAŁALNOŚCI PROEKOLOGICZNEJ NA TERENIE GMINY ORAZ REGIONU WARMII I

		<p>MAZUR;</p> <p>6.PROWADZENIE DZIAŁALNOŚCI PROZDROWOTNEJ;</p> <p>7.STAŁE PODNOSZENIE JAKOŚCI EDUKACJI DZIECI, MŁODZIEŻY I DOROSŁYCH;</p> <p>8.WSPIERANIE INICJATYW W ZAKRESIE SPORTU I REKREACJI;</p> <p>9.DZIAŁANIA W ZAKRESIE ANIMACJI KULTURY;</p> <p>10.PROMOCJA GMINY I REGIONU;</p> <p>11.REALIZACJA CELÓW SPOŁECZNIE OCZEKIWANYCH, W TYM STRATEGII ROZWOJU WARMII I MAZUR.</p>
4	Stowarzyszenie Przyjaciół Sucholasek „Teraz Sucholaski”	<p>1. PODEJMOWANIE - POPIERANIE INICJATYW I DZIAŁAŃ SPRZYJAJĄCYCH SPOŁECZNO GOSPODARCZEMU ROZWOJOWI WSI SUCHOLASKI, MAJĄCYCH ZNACZENIE DLA PERSPEKTYW AWANSU REGIONU,</p> <p>2. DZIAŁALNOŚĆ EDUKACYJNA I HISTORYCZNO-KULTURALNA ZWIĄZANA Z POPULARYZACJĄ ZNACZENIA DOKONAŃ ORAZ MOŻLIWOŚCI WSI SUCHOLASKI I REGIONU MAZUR,</p> <p>3. DZIAŁALNOŚĆ NAUKOWO-TECHNICZNA, OŚWIATOWO-WYCHOWAWCZA, KULTURALNA, KULTURY FIZYCZNEJ I SPORTU, OCHRONY ŚRODOWISKA, OCHRONY ZDROWIA, DOBROCZYNNOSCI I POMOCY SPOŁECZNEJ ORAZ REHABILITACJI INWALIDÓW,</p> <p>4. ROZWÓJ ZRÓŻNICOWANEJ OFERTY TURYSTYCZNEJ - WPŁYWAJĄCEJ NA SZERSZĄ AKTYWIZACJĘ GOSPODARCZĄ MIESZKAŃCÓW WSI SUCHOLASKI.</p> <p>5. PROMOCJA OFERTY - MOŻLIWOŚCI WSI SUCHOLASKI I REGIONU MAZUR W KRAJU I ZA GRANICĄ,</p> <p>6. PROWADZENIE DZIAŁAŃ NA RZECZ INTEGRACJI EUROPEJSKIEJ ORAZ ROZWIJANIA KONTAKTÓW I WSPÓŁPRACY MIĘDZY SPOŁECZEŃSTWAMI,</p> <p>7. UPOWSZECHNIANIE DZIAŁAŃ WSPOMAGAJĄCYCH ROZWÓJ DEMOKRACJI.</p>
5	„Orłowo – Razem W Przyszłość”	<p>1. AKTYWIZACJA GOSPODARCZA I SPOŁECZNA MIESZKAŃCÓW SOŁECTWA ORŁOWO.</p> <p>2. POMOC SPOŁECZNA, W TYM POMOC RODZINOM I OSOBOM W TRUDNEJ SYTUACJI ŻYCIOWEJ ORAZ WYRÓWNYWANIE SZANS TYCH RODZIN I OSÓB.</p> <p>3. DZIAŁALNOŚĆ CHARYTATYWNA.</p> <p>4. PROWADZENIE DZIAŁALNOŚCI KULTURALNEJ I OŚWIATOWEJ.</p> <p>5. UPOWSZECHNIANIE METOD DZIAŁALNOŚCI GOSPODARCZEJ ZGODNYCH Z ZASADAMI OCHRONY ŚRODOWISKA.</p> <p>6. WYMIANA DOŚWIADCZEŃ I WSPÓŁPRACA POMIĘDZY MIESZKAŃCAMI GMINY WYDMINY.</p> <p>7. WSPÓŁDZIAŁ W WYPRACOWYWANIU ROZWIĄZAŃ I PODEJMOWANIE INICJATYW W ZAKRESIE ROZWOJU PRZEDSIĘBIORCZOŚCI NA OBSZARACH WIEJSKICH ZE SZCZEGÓLNYM UWZGLĘDNIENIEM OBSZARU SOŁECTWA ORŁOWO.</p> <p>8. PODEJMOWANIE DZIAŁAŃ MAJĄCYCH NA CELU POMOC ROLNIKOM I PRZEDSIĘBIORCOM DZIAŁAJĄCYM NA TERENIE SOŁECTWA ORŁOWO W DOSTOSOWANIU SIĘ DO WYMOGÓW UNII EUROPEJSKIEJ W SZCZEGÓLNOŚCI W ZAKRESIE DOSTĘPNOŚCI DO UNIJNYCH RYNKÓW ZBYTU I POMOCY FINANSOWEJ.</p> <p>9. WSPÓLDZIAŁANIE Z INSTYTUCJAMI I STOWARZYSZENIAMI ZAJMUJĄCYMI SIĘ PODOBNĄ PROBLEMATYKĄ.</p> <p>10. WSPIERANIE CZŁONKÓW STOWARZYSZENIA W ICH DĄŻENIACH DO ZDOBYWANIA WIEDZY I UMIEJĘTNOŚCI PRZYDATNYCH DLA RYNKU PRACY.</p> <p>11. PROMOCJA SOŁECTWA ORŁOWO JAKO ATRAKCYJNEGO OBSZARU DLA ROZWOJU MAŁEJ PRZEDSIĘBIORCZOŚCI I DZIAŁALNOŚCI TURYSTYCZNEJ.</p>
6	Stowarzyszenie „Nasze Talki”	<ul style="list-style-type: none"> - PROMOWANIE ZDROWEGO STYLU ŻYCIA WŚRÓD OBYWATELI - PROWADZENIE DZIAŁALNOŚCI KULTURALNEJ - PROWADZENIE DZIAŁALNOŚCI OŚWIATOWEJ DLA DZIECI I DOROSŁYCH - PROWADZENIE DZIAŁALNOŚCI W ZAKRESIE KULTURY FIZYCZNEJ I SPORTU - PROWADZENIE DZIAŁALNOŚCI NA RZECZ OCHRONY ŚRODOWISKA

		<ul style="list-style-type: none"> - WSPIERANIE INICJATYW SPOŁECZNYCH NA RZECZ BUDOWY DRÓG, SIECI WODOCIĄGOWEJ I KANALIZACYJNEJ WE WSI TALKI - WSPÓŁPRACA ZE SZKOŁAMI W REGIONIE, A W SZCZEGÓLNOŚCI ZE SZKOŁAMI W POWIECIE GIŻYCKIM - DZIAŁALNOŚĆ W SFERZE WYDAWNICZEJ NA RZECZ PROMOCJI I REKLAMY WSI TALKI - ORGANIZACJA SZKOLEŃ I KONFERENCJI DLA MIESZKAŃCÓW - PROMOCJA WSI TALKI NA TERENIE POWIATU GIŻYCKIEGO - WSPIERANIE DZIAŁAŃ NA RZECZ INTEGRACJI I AKTYWIZACJI SPOŁECZNOŚCI LOKALNEJ - POMOC W WYMIANIE INFORMACJI MIĘDZY SPOŁECZNOŚCIĄ LOKALNĄ A WŁADZAMI GMINY I REGIONU - PODEJMOWANIE INICJATYW NA RZECZ ROZWOJU WSI I JEJ MIESZKAŃCÓW - OCHRONA MIEJSCOWYCH DÓBR KULTURY I TRADYCJI - EKOLOGIA ORAZ OCHRONA DZIEDZICTWA PRZYRODNICZEGO
7	Stowarzyszenie „Echo Wydmin”	<ol style="list-style-type: none"> 1. PROWADZENIE DZIAŁALNOŚCI EDUKACYJNEJ, INFORMACYJNEJ I KULTURALNEJ ZWŁASZCZA W ZAKRESIE INICJOWANIA, WSPIERANIA I POMOCY W PRZEDSIĘWZIĘCIACH INFORMACYJNYCH I EDUKACYJNO - KULTURALNYCH, 2. ZWIĘKSZANIE UDZIAŁU OBYWATELI W ŻYCIU PUBLICZNYM I WZMACNIANIE ROLI INICJATYW OBYWATELSKICH, 3. UPOWSZECHNIANIE ZASAD PAŃSTWA PRAWA I PRZEJRZYSTOŚCI W ŻYCIU PUBLICZNYM, 4. DZIAŁANIE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH, 5. UPOWSZECHNIANIE DZIAŁAŃ WSPOMAGAJĄCYCH ROZWÓJ DEMOKRACJI, 6. ZWIĘKSZENIE POZIOMU WIEDZY ORAZ ŚWIADOMOŚCI Z ZAKRESU WYKORZYSTANIA INTERNETU I SIECI SZEROKOPASMOWEJ ORAZ KORZYŚCI Z NICH PŁYNAĆE WŚRÓD MIESZKAŃCÓW ZAGROŻONYCH "WYKLUCZENIEM CYFROWYM", 7. PROWADZENIE DZIAŁAŃ NA RZECZ INTEGRACJI EUROPEJSKIEJ ORAZ ROZWIJANIA KONTAKTÓW I WSPÓŁPRACY MIĘDZY SPOŁECZEŃSTWAMI, 8. UDZIELANIE POMOCY SPOŁECZNEJ
8	Stowarzyszenie „Otwarte Serce”	<ol style="list-style-type: none"> 1. ORGANIZOWANIE ŻYCIA KULTURALNEGO, ARTYSTYCZNEGO I SPORTOWEGO EMERYTÓW, RENCISTÓW, INWALIDÓW I MIESZKAŃCÓW MIEJSCOWOŚCI. 2. REPREZENTOWANIE ICH INTERESÓW WOBEC ORGANÓW WŁADZY, ADMINISTRACJI PUBLICZNEJ I SAMORZĄDOWEJ ORAZ POPULARYZOWANIE ICH PROBLEMÓW WŚRÓD SPOŁECZEŃSTWA. 3. INTEGRACJA DZIECI, MŁODZIEŻY I DOROSŁYCH ORAZ EMERYTÓW, RENCISTÓW, INWALIDÓW I MIESZKAŃCÓW MIEJSCOWOŚCI: <ol style="list-style-type: none"> A) WSPÓŁPRACA Z ORGANAMI SAMORZĄDOWYMI, STAROSTWEM POWIATOWYM, GMINNYM OŚRODKIEM POMOCY SPOŁECZNEJ, DYREKCJA SZKÓŁ, CARITAS DIECEZJALNA I CARITAS PARAFIALNA, INNYMI STOWARZYSZENIAMI I LUDŹMI DOBREJ WOLI, Strona 3 z 6 B) ORGANIZACJA I PROWADZENIE ZAJĘĆ INTEGRACYJNYCH (SOCJOTERAPEUTYCZNE I ŚRODOWISKOWE), C) ORGANIZACJA IMPREZ SPORTOWYCH, KULTURALNO-ROZRYWKOWYCH, ARTYSTYCZNYCH, WYCIECZEK ROCZNICOWYCH NA TERENIE GMINY I KRAJU. 4. DZIAŁANIE W ZAKRESIE ANIMACJI I KULTURY: <ol style="list-style-type: none"> A) EKSPLOACJA I PROMOCJA DZIEDZICTWA KULTUROWEGO MAZUR POPRZEC DZIAŁANIA NA POLU KULTURY I SZTUKI,

		<p>B) INICJOWANIE I PROWADZENIE ARTYSTYCZNYCH KÓŁ ZAINTERESOWAŃ, C) ORGANIZOWANIE IMPREZ ARTYSTYCZNYCH NA TERENIE GMINY I KRAJU. 5. STATUTOWA DZIAŁALNOŚĆ NA RZECZ OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH; POMOC W ZAOPATRZENIU TYCHŻE OSÓB W SPRZĘT UŁATWIAJĄCY ŻYCIE, NP. APARATY SŁUCHOWE, WÓZKI INWALIDZKIE I BALKONIKI. 6. WSPÓŁPRACA Z BANKIEM ŻYWNOŚCI: ZAOPATRYWANIE LUDZI BIEDNYCH, Z RODZIN WIELODZIETNYCH I DZIECI Z RODZIN PATOLOGICZNYCH W PODSTAWOWE ARTYKUŁY SPOŻYWCZE. 7. WSPÓŁPRACA Z SOŁECTWAMI GMINY I CAŁEGO KRAJU</p>
9	Wydmínskie Stowarzyszenie Wędkarskie	<p>STOWARZYSZENIE JEST DOBROWOLNYM, SAMORZĄDNYM, TRWAŁYM ZRZESZENIEM MAJĄCYM NA CELU: 1) PRZEJMOWANIE W UŻYTKOWANIE LUB DZIERŻAWĘ WÓD W CELU PROWADZENIA NA NICH DZIAŁALNOŚCI STATUTOWEJ STOWARZYSZENIA, 2) UDZIAŁ W PROWADZENIU GOSPODARKI RYBACKO-WĘDKARSKIEJ ZGODNEJ Z ZASADAMI OCHRONY PRZYRODY, 3) EWIDENCJONOWANIE I ZGŁASZANIE ODPOWIEDNIM WŁADZOM WSZELKICH NIEKORZYSTNYCH DLA ŚRODOWISKA ZJAWISK NA ODNOŚNYM TERENIE (ZANIECZYSZCZENIE WÓD, MELIORACJA), 4) WALKĘ Z KŁUSOWNICTWEM, 5)PROWADZENIE AKCJI PROPAGANDOWYCH ZWIĄZANYCH Z OCHRONA PRZYRODY, 6) ORGANIZOWANIE IMPREZ SPORTOWO-TURYSTYCZNYCH, 7)WSPÓŁPRACE Z INNYMI ORGANIZACJAMI I PODMIOTAMI POWOŁANYMI W CELU OCHRONY PRZYRODY I EKOSYSTEMÓW WODNYCH.</p>
10	Fundacja Teatr IOTA	<p>CELAMI FUNDACJI SA: 1.DZIAŁALNOŚĆ ARTYSTYCZNA W ZAKRESIE TEATRU, LITERATURY, MUZYKI, PLASTYKI, FOTOGRAFII, FILMU I MULTIMEDIÓW 2.OCHRONA DZIEDZICTWA KULTUROWEGO 3.DZIAŁALNOŚĆ OŚWIATOWA 4.DZIAŁALNOŚĆ NAUKOWA 5.DOBROCZYNNOŚĆ6.DZIAŁALNOŚĆ W ZAKRESIE OCHRONY ŚRODOWISKA</p>
11	Forum Wydminy NGO'S	<p>CELEM FORUM JEST POPRAWA JAKOŚCI ŻYCIA MIESZKAŃCÓW GMINY WYDMINY Z WYKORZYSTANIEM JEJ ZASOBÓW NATURALNYCH I KULTUROWYCH. REALIZACJA CELU NASTĄPI W SZCZEGÓLNOŚCI POPRZEC DZIAŁANIA NA RZECZ ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU GMINY ORAZ: 1/MOBILIZOWANIE LOKALNEJ SPOŁECZNOŚCI DO AKTYWNEGO UCZESTNICTWA W PROCESIE ROZWOJU GMINY; 2/UPOWSZECHNIENIE I WYMIANĘ INFORMACJI O INICJATYWACH ZWIĄZANYCH Z AKTYWNOŚCIĄ LUDNOŚCI NA OBSZARACH WIEJSKICH; 3/POBUDZANIE AKTYWNOŚCI SPOŁECZNOŚCI LOKALNEJ NA RZECZ ROZWOJU SPOŁECZEŃSTWA OBYWATELSKIEGO; 4/WDRAŻANIE STRATEGII ROZWOJU GMINY WYDMINY; 5/ PROMOCJE GMINY WYDMINY; 6/ PROPAGOWANIE ZASAD PARTNERSTWA NA RZECZ ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU GMINY WYDMINY, W TYM PARTNERSTWA Z SAMORZĄDAMI: WOJEWÓDZKIM, POWIATOWYM A W SZCZEGÓLNOŚCI Z SAMORZĄDEM GMINY WYDMINY</p>
12	Stowarzyszenie Partnerstwo Dzikie Mazury	<p>CELE GŁÓWNE: 1.OCHRONA DZIEDZICTWA PRZYRODNICZEGO OBSZARU DZIKIE MAZURY. 2.OCHRONA DZIEDZICTWA KULTUROWO-HISTORYCZNEGO OBSZARU DZIKIE MAZURY. 3.ROZWÓJ ZASOBÓW SPOŁECZNYCH I EKONOMICZNYCH OBSZARU DZIKIE MAZURY GŁÓWNIENIE POPRZEC ROZWÓJ TURYSTYKI ZRÓWNOWAŻONEJ UWZGLĘDNIAJĄCEJ REALIZACJE PKT 1 I 2. CELE POZOSTAŁE: 1.POPRAWA JAKOŚCI ŻYCIA MIESZKAŃCÓW OBSZARU DZIKIE MAZURY,ŁĄCZĄCA W SOBIE TRZY ASPEKTY ROZWOJU :SPOŁECZNY, EKONOMICZNY I ŚRODOWISKOWY. 2.AKTYWIZACJA I INTEGRACJA SPOŁECZNOŚCI LOKALNYCH POSZCZEGÓLNYCH WSI I GMIN OBSZARU DZIKIE MAZURY.</p>

		<p>3. WSPIERANIE WARUNKÓW ROZWOJU INFRASTRUKTURY I INICJATYW W DZIEDZINACH: TURYSTYKI KULTURY ,HISTORII, ZDROWIA I ROZWOJU SPOŁECZNEGO.</p> <p>4. WSPIERANIE ROZWOJU TURYSTYKI CAŁOROCZNEJ W SZCZEGÓLNOŚCI W OKRESIE JESIENNO ZIMOWO- WIOSENNYM.</p> <p>5. WSPIERANIE ROLNICTWA EKOLOGICZNEGO I TRADYCYJNEGO.</p> <p>6. WSPIERANIE I PROMOWANIE ROZWOJU RZEMIOSŁA I PRODUKTÓW LOKALNYCH.</p> <p>7. EDUKACJA I KSZTAŁTOWANIE ŚWIADOMOŚCI EKOLOGICZNEJ, HISTORYCZNEJ, KULTUROWEJ, ESTETYCZNEJ, EKONOMICZNEJ, ZDROWOTNEJ I SPOŁECZNEJ.</p> <p>8. URUCHOMIENIE ZINTEGROWANEGO SYSTEMU TURYSTYCZNEGO NA OBSZARZE DZIKIE MAZURY (M.IN. POD WZGLĘDEM JAKOŚCIOWYM, TEMATYCZNYM, CZASOWYM, PROMOCYJNYM.</p> <p>9. ZAPOBIEGANIE DEGRADACJI I DEWASTACJI ŚRODOWISKA NATURALNEGO, KRAJOBRAZU I DZIEDZICTWA KULTUROWEGO.</p> <p>10. PROPAGOWANIE TECHNOLOGII PRZYJAZNYCH ŚRODOWISKU NATURALNEMU I KRAJOBRAZOWI.</p> <p>11. DZIAŁANIE NA RZECZ ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU OBSZARU DZIKICH MAZUR.</p> <p>12. AKTYWIZOWANIE SPOŁECZNOŚCI LOKALNYCH.</p> <p>13. ROZWÓJ RÓŻNYCH FORM TURYSTYKI PRZYJAZNEJ ŚRODOWISKU.</p> <p>14. PODNOSZENIE JAKOŚCI ŻYCIA NA OBSZARACH WIEJSKICH.</p> <p>15. WSPOMAGANIE ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU GOSPODARCZEGO, W TYM ROZWÓJ PRZEDSIĘBIORCZOŚCI ORAZ RÓŻNICOWANIE DZIAŁALNOŚCI ROLNICZEJ.</p> <p>16. PROMOCJA OBSZARU DZIKICH MAZUR.</p> <p>17. WSPÓŁPRACA I WYMIANA DOŚWIADCZEŃ POMIĘDZY SPOŁECZNOŚCIAMI REALIZUJĄCYMI</p> <p>PODOBNE PROGRAMY W KRAJU I ZA GRANICĄ ORAZ POZOSTAŁE PUNKTY OD 18 DO 21 , ZGODNIE Z TREŚCIĄ STATUTU ZŁOŻONEGO W DNIU 7 MARCA 2011 R.</p>
13	<p>Katolickie Stowarzyszenie Społeczno-Kulturalne w Wydminach</p>	<ul style="list-style-type: none"> - KSZTAŁTOWANIE I UPOWSZECZNIANIE KULTURY MUZYCZNEJ, - TWÓRCZE POBUDZANIE AKTYWNOŚCI MUZYCZNEJ, - PROMOWANIE DOROBKU ARTYSTYCZNEGO, KULTURALNEGO I NAUKOWEGO CZŁONKÓW STOWARZYSZENIA, - PROWADZENIE DZIAŁALNOŚCI KULTURALNEJ, - POPULARYZOWANIE TWÓRCZOŚCI MUZYCZNEJ W POLSCE I ZA GRANICĄ, - SPOŁECZNO- RELIGIJNO- WYCHOWAWCZE DZIAŁANIE DLA UMUZYKALNIANIA SPOŁECZEŃSTWA, - PROWADZENIE DZIAŁAŃ NA RZECZ PROMOCJI ORAZ ROZWOJU ORGANIZACJI POZARZĄDOWYCH, - WSPÓŁPRACA Z PARAFIAMI W REGIONIE A W SZCZEGÓLNOŚCI W POWIECIE GIŻYCKIM, - PROWADZENIE DZIAŁALNOŚCI NA RZECZ OCHRONY ŚRODOWISKA, - PROWADZENIE DZIAŁALNOŚCI CHARYTATYWNEJ, - PROWADZENIE DZIAŁALNOŚCI OPIEKUŃCZEJ, - PROWADZENIE POMOCY SPOŁECZNEJ, - PROMOCJA I ORGANIZACJA WOŁONTARIATU, - DZIAŁALNOŚĆ WSPOMAGAJĄCA ROZWÓJ WSPÓLNOT I SPOŁECZNOŚCI LOKALNYCH, - KULTURA, SZTUKA, OCHRONA DÓBR KULTURY I TRADYCJI, - DZIAŁALNOŚĆ NA RZECZ EKOLOGII I OCHRONY ZWIERZĄT ORAZ OCHRONY DZIEDZICTWA PRZYRODNICZEGO, - KRAJOZNAWSTWO ORAZ WYPOCZYNEK DZIECI I MŁODZIEŻY.
14	<p>Mazurska Fundacja Młodzieży Niepełnosprawnej</p> <p>„Marzenia”</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1) NIESIENIE POMOCY SPOŁECZNEJ, W TYM POMOCY DZIECIOM I MŁODZIEŻY NIEPEŁNOSPRAWNEJ, W SZCZEGÓLNOŚCI POSZKODOWANYCH W WYNIKU WYPADKÓW KOMUNIKACYJNYCH, 2) AKTYWIZACJA MŁODZIEŻY NIEPEŁNOSPRAWNEJ NA RYNKU PRACY, 3) POMOC DLA MŁODZIEŻY NIEPEŁNOSPRAWNEJ W POWROCIE DO ZDROWIA I USAMODZIELNIANIA SIĘ, 4) PROWADZENIE DZIAŁALNOŚCI W ZAKRESIE OCHRONY I PROMOCJI ZDROWIA,

		<p>5) DZIAŁALNOŚĆ NA RZECZ DZIECI CHORYCH I NIEPEŁNOSPRAWNYCH, 6) ORGANIZACJA WYPOCZYNKU DLA DZIECI I MŁODZIEŻY NIEPEŁNOSPRAWNEJ, 7) POMOC DLA RODZICÓW DZIECI I MŁODZIEŻY NIEPEŁNOSPRAWNEJ, 8) DZIAŁALNOŚĆ WSPOMAGAJĄCA TECHNICZNIE, SZKOLENIOWO, INFORMACYJNIE LUB FINANSOWO ORGANIZACJE POZARZĄDOWE W ZAKRESIE OKREŚLONYM W STATUCIE, 9) ORGANIZOWANIE LECZENIA I SZEROKO POJĘTEJ REHABILITACJI MEDYCZNEJ I SPOŁECZNEJ DZIECI I MŁODZIEŻY NIEPEŁNOSPRAWNEJ, 10) ORGANIZACJA PRZEDSIĘWZIĘĆ DLA DZIECI I MŁODZIEŻY NIEPEŁNOSPRAWNEJ, MAJĄCYCH ZA PRZEDMIOT NAUKĘ, OŚWIATĘ I WYCHOWANIE.</p>
15	Fundacja Dystans	<p>1. POZASZKOLNE FORMY EDUKACJI SPORTOWEJ ORAZ ZAJĘCIA SPORTOWE I REKREACYJNE. 2. WSPIERANIE I UPOWSZECHNIANIE KULTURY FIZYCZNEJ, SPORTU, TURYSTYKI I KRAJOZNAWSTWA. 3. PRZECIWDZIAŁANIE UZALEŻNIENIOM I PATOLOGIOM SPOŁECZNYM. 4. POZOSTAŁA DZIAŁALNOŚĆ ZWIĄZANA ZE SPORTEM. 5. WYNAJEM I DZIERŻAWA OBIEKTÓW ORAZ SPRZĘTU REKREACYJNEGO I SPORTOWEGO. 6. PROMOCJA AKTYWNOŚCI FIZYCZNEJ I ZDROWEGO TRYBU ŻYCIA. 7. WYRÓWNANIE SZANS ROZWOJU W ZAKRESIE SPORTU I KULTURY. 8. WYCHOWANIE DZIECI I MŁODZIEŻY W DUCHU SZACUNKU DLA DÓBR TRADYCJI I KULTURY. 9. OCHRONA DZIEDZICTWA KULTUROWEGO. 10. INTEGRACJA OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH W SPOŁECZEŃSTWIE. 11. PROMOCJA I ORGANIZACJA WOLONTARIATU ORAZ DZIAŁALNOŚCI CHARYTATYWNEJ. 12. ROZWIJANIE WSPÓŁPRACY MIĘDZY RÓŻNYMI GRUPAMI SPOŁECZNYMI. 13. UPOWSZECHNIANIE IDEI ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU. 14. WYDAWANIE KSIĄŻEK, GAZET I INNYCH PUBLIKACJI. 15. PRZETWARZANIE DANYCH, ZARZĄDZANIE STRONAMI INTERNETOWYMI. 16. INICJOWANIE I WSPIERANIE NOWATORSKICH ROZWIĄZAŃ W RÓŻNORODNYCH DZIEDZINACH ŻYCIA SPOŁECZNEGO, A SZCZEGÓLNICIE W OCHRONIE PRAW I WOLNOŚCI CZŁOWIEKA I OBYWATELA, W OCHRONIE ŻYCIA RODZINNEGO I PROFILAKTYCE SPOŁECZNEJ. 17. ROZWIJANIE I UMACNIANIE POSTAW NASTAWIONYCH NA AKTYWNE WSPÓLDZIAŁANIE W ROZWOJU SPOŁECZEŃSTWA OBYWATELSKIEGO. 18. PROMOCJA ZATRUDNIENIA I AKTYWIZACJI ZAWODOWEJ OSÓB POZOSTAJĄCYCH BEZ PRACY I ZAGROŻONYCH ZWOLNIENIEM Z PRACY.</p>
16	Stowarzyszenie „Zielona Przystań” w Berkowie	<p>1. PROMOCJA TURYSTYCZNYCH WALORÓW REGIONU, JEGO KULTURY I TRADYCJI, W SZCZEGÓLNOŚCI WSI BERKOWO; 2. WSPIERANIE WSZELKICH INICJATYW MAJĄCYCH NA CELU ROZWÓJ REGIONU, W SZCZEGÓLNOŚCI WSI BERKOWO; 3. POMOC OSOBOM W TRUDNEJ SYTUACJI ŻYCIOWEJ ZWŁASZCZA ZAGROŻONYCH WYKLUCZENIEM SPOŁECZNYM; 4. PODTRZYMYWANIE TRADYCJI NARODOWEJ, PIELĘGNOWANIE POLSKOŚCI ORAZ ROZWÓJ ŚWIADOMOŚCI NARODOWEJ, OBYWATELSKIEJ I KULTUROWEJ; 5. ROZWÓJ RODZIN I PRZECIWDZIAŁANIE ICH PATOLOGIOM; 6. DZIAŁALNOŚĆ WSPOMAGAJĄCA ROZWÓJ WSPÓLNOT I SPOŁECZNOŚCI LOKALNYCH; 7. OCHRONA I PROMOCJA ZDROWIA; 8. NAUKA, EDUKACJA, OŚWIATA I WYCHOWANIE; 9. POMOC SPOŁECZNA, W TYM POMOC RODZINOM I OSOBOM W TRUDNEJ SYTUACJI ŻYCIOWEJ ORAZ WYRÓWNIANIE SZANS TYCH RODZIN I OSÓB; 10. KULTURA, SZTUKA, OCHRONA DÓBR KULTURY I TRADYCJI; 11. UPOWSZECHNIANIE KULTURY FIZYCZNEJ I SPORTU; 12. EKOLOGIA I OCHRONA ZWIERZĄT ORAZ OCHRONA DZIEDZICTWA PRZYRODNICZEGO;</p>

		<p>13. REINTEGRACJA SPOŁECZNA I ZAWODOWA OSÓB WYKLUCZONYCH SPOŁECZNIE ORAZ PRZECIWDZIAŁANIE UZALEŻNIENIOM I PATOLOGIOM SPOŁECZNYM; 14. UPOWSZECHNIANIE I OCHRONA WOLNOŚCI I PRAW CZŁOWIEKA ORAZ SWOBÓD OBYWATELSKICH, A TAKŻE DZIAŁAŃ WSPOMAGAJĄCYCH ROZWÓJ DEMOKRACJI; 15. TURYSTYKI I KRAJOZNAWSTWA, ROZWÓJ ROLNICTWA I OBSZARÓW WIEJSKICH; 16. WSPIERANIE SPOŁECZNEJ AKTYWNOŚCI OBYWATELI I INSTYTUCJI DZIAŁAJĄCYCH NA RZECZ ROZWOJU LOKALNEGO; 17. PROMOCJA I ORGANIZACJA WOLONTARIATU; 18. DZIAŁALNOŚĆ CHARYTATYWNA; 19. PROMOCJA I ROZWÓJ PRZEDSIĘBIORCZOŚCI; 20. WYPOCZYNEK DZIECI I MŁODZIEŻY.</p>
17	Fundacja „Projekt Arche”	<p>ROZWIJANIA KONTAKTÓW I WSPÓŁPRACY MIĘDZY SPOŁECZEŃSTWAMI, 2. DZIAŁANIE WSPOMAGAJĄCE ROZWÓJ GOSPODARCZY, W TYM ROZWÓJ PRZEDSIĘBIORCZOŚCI SPOŁECZNEJ; DZIAŁALNOŚCI WSPOMAGAJĄCEJ ROZWÓJ WSPÓLNOT I SPOŁECZNOŚCI LOKALNYCH, 3. ROZWÓJ SPOŁECZEŃSTWA CYFROWEGO, INFORMACYJNEGO I OBYWATELSKIEGO, 4. WSPIERANIE NAUKI, EDUKACJI, OŚWIATY I WYCHOWANIA, 5. PRZECIWDZIAŁANIE MARGINALIZACJI I WYKLUCZENIU SPOŁECZNEMU ORAZ PROMOCJA ZATRUDNIENIA I AKTYWIZACJI ZAWODOWEJ OSÓB POZOSTAJĄCYCH BEZ PRACY I ZAGROŻONYCH ZWOLNIENIEM Z PRACY, 6. WSPIERANIE I/LUB REALIZACJA PROJEKTÓW MAJĄCYCH NA CELU UPOWSZECHNIANIE I OCHRONĘ WOLNOŚCI I PRAW CZŁOWIEKA ORAZ SWOBÓD OBYWATELSKICH, A TAKŻE DZIAŁAŃ WSPOMAGAJĄCYCH ROZWÓJ DEMOKRACJI, 7. PROMOCJA I DZIAŁANIE W OBSZARZE KULTURY, EDUKACJI, TURYSTYKI, KRAJOZNAWSTWA ORAZ SPORTU, 8. PODNIESIENIE ŚWIADOMOŚCI EKOLOGICZNEJ SPOŁECZEŃSTWA ORAZ OCHRONA ŚRODOWISKA, 9. POMOC SPOŁECZNA, 10. PRACA SOCJALNA I ŚRODOWISKOWA, 11. DZIAŁALNOŚĆ CHARYTATYWNA, 12. DZIAŁALNOŚĆ WSPOMAGAJĄCA ROZWÓJ WSPÓLNOT I SPOŁECZNOŚCI LOKALNYCH, 13. DZIAŁALNOŚĆ NA RZECZ ORGANIZACJI POZARZĄDOWYCH ORAZ PODMIOTÓW UPRAWNIONYCH DO PROWADZENIA DZIAŁALNOŚCI POŻYTKU PUBLICZNEGO, W ZAKRESIE SFER POŻYTKU PUBLICZNEGO, 14. DZIAŁALNOŚĆ W OBSZARZE OBRONNOŚCI PAŃSTWA I PROMOCJA RZECZPOSPOLITEJ POLSKIEJ ZA GRANICĄ, 15. DZIAŁALNOŚĆ WSPOMAGAJĄCA ROZWÓJ TECHNIKI, WYNAŁAZCZOŚCI I INNOWACYJNOŚCI ORAZ ROZPOWSZECHNIANIE I WDRAŻANIE NOWYCH ROZWIĄZAŃ TECHNICZNYCH W PRAKTYCIE SPOŁECZNEJ I GOSPODARCZEJ.</p>
18	Fundacja Życie i Droga	<p>ORGANIZOWANIE I PROWADZENIE DZIAŁALNOŚCI SPOŁECZNIE UŻYTECZNEJ W ZAKRESIE ZGODNYM Z USTAWĄ O DZIAŁALNOŚCI POŻYTKU PUBLICZNEGO I O WOLONTARIACIE Z DNIA 24.04.2013 R. TJ.:</p> <p>1. DZIAŁANIE NA RZECZ INTEGRACJI EUROPEJSKIEJ ORAZ ROZWIJANIA KONTAKTÓW I WSPÓŁPRACY MIĘDZY SPOŁECZEŃSTWAMI, 2. DZIAŁANIE WSPOMAGAJĄCE ROZWÓJ GOSPODARCZY, W TYM ROZWÓJ PRZEDSIĘBIORCZOŚCI SPOŁECZNEJ, DZIAŁALNOŚCI WSPOMAGAJĄCEJ ROZWÓJ WSPÓLNOT I SPOŁECZNOŚCI LOKALNYCH, 3. ROZWÓJ SPOŁECZEŃSTWA CYFROWEGO, INFORMACYJNEGO I OBYWATELSKIEGO, 4. WSPIERANIE NAUKI, EDUKACJI, OŚWIATY I WYCHOWANIA, 5. PRZECIWDZIAŁANIE MARGINALIZACJI I WYKLUCZENIU SPOŁECZNEMU ORAZ PROMOCJA ZATRUDNIENIA I AKTYWIZACJI ZAWODOWEJ OSÓB POZOSTAJĄCYCH BEZ PRACY I ZAGROŻONYCH ZWOLNIENIEM Z PRACY, 6. WSPIERANIE I/LUB REALIZACJA PROJEKTÓW MAJĄCYCH NA CELU UPOWSZECHNIANIE I OCHRONĘ WOLNOŚCI I PRAW CZŁOWIEKA ORAZ SWOBÓD OBYWATELSKICH, A TAKŻE DZIAŁAŃ WSPOMAGAJĄCYCH ROZWÓJ DEMOKRACJI, 7. PROMOCJA I DZIAŁANIE W OBSZARZE KULTURY, EDUKACJI, TURYSTYKI,</p>

		<p>KRAJOZNAWSTWA ORAZ SPORTU, 7. PODNIENIE ŚWIADOMOŚCI EKOLOGICZNEJ SPOŁECZEŃSTWA ORAZ OCHRONA ŚRODOWISKA, 9. POMOC SPOŁECZNA, 10. PRACA SOCJALNA I ŚRODOWISKOWA, 11. DZIAŁALNOŚĆ CHARYTATYWNA, 12. DZIAŁALNOŚĆ WSPOMAGAJĄCA ROZWÓJ WSPÓLNOT I SPOŁECZNOŚCI LOKALNYCH, 13. DZIAŁALNOŚĆ NA RZECZ ORGANIZACJI POZARZĄDOWYCH ORAZ PODMIOTÓW UPRAWNIONYCH DO PROWADZENIA DZIAŁALNOŚCI POŻYTKU PUBLICZNEGO, W ZAKRESIE SFER POŻYTKU PUBLICZNEGO, 14. DZIAŁALNOŚĆ W OBSZARZE OBRONNOŚCI PAŃSTWA I PROMOCJA RZECZPOSPOLITEJ POLSKIEJ ZA GRANICĄ, 15. DZIAŁALNOŚĆ WSPOMAGAJĄCA ROZWÓJ TECHNIKI, WYNALEZCZOŚCI I INNOWACYJNOŚCI ORAZ ROZPOWSZECHNIANIE I WDRAŻANIE NOWYCH ROZWIĄZAŃ TECHNICZNYCH W PRAKTYCE SPOŁECZNEJ I GOSPODARCZEJ. 16. INTEGRACJA SPOŁECZNA I ZAWODOWA.</p>
19	Wydmieńskie Towarzystwo Strzeleckie	<p>CELEM STOWARZYSZENIA JEST ROZWÓJ I UPOWSZECHNIANIE KULTURY FIZYCZNEJ W ZAKRESIE SPORTU STRZELECKIEGO I STRZELECKIEJ REKREACJI, PROPAGOWANIE TRADYCJI STRZELECTWA I KOLEKCJONERSTWA BRONI I MILITARIÓW, A TAKŻE ZRZESZENIA OSÓB ZAJMUJĄCYCH SIĘ STRZELECTWEM ORAZ DZIAŁALNOŚCIĄ KOLEKCJONERSKĄ W ZAKRESIE BRONI, AMUNICJI I MILITARIÓW. A) POPULARYZACJA STRZELECTWA PRAKTYCZNEGO, SPORTOWEGO I REKREACYJNEGO Z BRONI SPORTOWEJ, PNEUMATYCZNEJ, KOLEKCJONERSKIEJ I HISTORYCZNEJ, B) UPOWSZECHNIANIE WIEDZY I UMIEJĘTNOŚCI NA RZECZ OBRONNOŚCI PAŃSTWA, C) UPOWSZECHNIANIE, ROZWIJANIE I PROMOWANIE KOLEKCJONERSTWA BRONI, AMUNICJI ORAZ MILITARIÓW, D) POPULARYZACJA WIEDZY NA TEMAT BRONI, MILITARIÓW ORAZ HISTORII ORĘŻA I DZIAŁALNOŚCI KOLEKCJONERSKIEJ, E) POMOC KOLEKCJONEROM BRONI I MILITARIÓW W POZYSKIWIANIU NOWYCH EKSPONATÓW ORAZ ICH OPRACOWYWANIU, PRZECHOWYWANIU I KONSERWOWANIU, F) WSPIERANIE CZŁONKÓW STOWARZYSZENIA W ZAKRESIE KOLEKCJONOWANIA BRONI, PAMIĄTEK I ARTEFAKTÓW MILITARNYCH I HISTORYCZNYCH, F) WSPIERANIE CZŁONKÓW STOWARZYSZENIA W ZAKRESIE KOLEKCJONOWANIA BRONI DAWNEJ I NOWEJ, PAMIĄTEK HISTORYCZNYCH I POGŁĘBIANIA WIEDZY, G) PROWADZENIE DZIAŁALNOŚCI INTEGRACYJNEJ CZŁONKÓW STOWARZYSZENIA, ORGANIZOWANIE I UDZIAŁ W AKTYWNOŚCIACH Z ZAKRESU STRZELECTWA I KOLEKCJONERSTWA BRONI PALNEJ, H) DORADZTWO I POMOC ORGANIZACYJNA ORAZ SZKOLENIE KADR TRENERKO-INSTRUKTORSKICH INNYCH PODMIOTÓW ZAINTERESOWANYCH DZIAŁALNOŚCIĄ STOWARZYSZENIA, I) PODNOSZENIE SPRAWNOŚCI FIZYCZNEJ ORAZ POZIOMU WYSZKOLENIA PRAKTYCZNEGO I TEORETYCZNEGO SWOICH CZŁONKÓW, J) REPREZENTOWANIE, OCHRONA PRAW I INTERESÓW CZŁONKÓW STOWARZYSZENIA ORAZ SPOŁECZNOŚCI STRZELECKIEJ, W TYM PRZEDSTAWICIELI INNYCH STOWARZYSZEŃ O CHARAKTERZE KOLEKCJONERSKIM, SPORTOWYM LUB OBRONNYM, K) KOORDYNACJA DZIAŁAŃ CZŁONKÓW STOWARZYSZENIA, K) PROWADZENIE DZIAŁALNOŚCI WYCHOWAWCZO-POPULARYZATORSKIEJ W ZAKRESIE STRZELECTWA, PROMOWANIE POSTAW OBYWATELSKICH I PATRIOTYCZNYCH WŚRÓD DOROSŁYCH, DZIECI I MŁODZIEŻY. PUNKTY "M" I "N" ZGODNIE Z §4 STATUTU.</p>

Tabela nr 69. Stowarzyszenia działające w Gminie Giżycko

Lp	Nazwa Stowarzyszenia	Cel
1	Stowarzyszenie „Przystań Kozin”	POMOC SPOŁECZNA, W TYM POMOC RODZINOM I OSOBOM W TUDNEJ SYTUACJ ŻYCIOWEJ ORAZ WYRÓWNYWANIA SZANS TYCH RODZIN
2	Stowarzyszenie „Zielonych Wiosek”	1.POMOC SPOŁECZNA, W TYM POMOC RODZINOM I OSOBOM W TUDNEJ SYTUACJ ŻYCIOWEJ ORAZ WYRÓWNYWANIA SZANS TYCH RODZIN; 2. WSPIERANIE RODZINY I SSYSYTEMU PIECZY ZASTĘPCZEJ 3. UDZIELAENIE NIEODPŁATNEJ POMOCY PRAWNEJ
3	Stowarzyszenie Żeglarskie „Wiatrowskaz”	1.DZIAALNOŚĆ EDUKACYJNA W ZAKRESIE ŻEGLARSTWA ORAZ SPORTÓW MOTOROWODNYCH 2.DZIAŁALNOŚĆ OŚWIATOWA I EDUKACYJNA 3.DZIAŁALNOŚĆ W ZAKRESIE OCHRONY ŚRODOWISKA I ZASOBÓW NATURALNYCH
4	Stowarzyszenie Klub Jeździecki „ Z Fasonem”	KULTURA FIZYCZNA, REKREACJA I SPORT, ZE SZCZEG. UWZGLĘDNIENIEM DYSCYPLIN JEŹDZIECKICH; POPULARYZACJA I ROZWÓJ SPORTU
5	Stowarzyszenie Aktywne Spytkowo	1.INTEGROWANIE I WZMACNIANIE WIĘZI SPOŁECZNYCH WŚRÓD LOKALNEJ SPOŁECZNOŚCI. 2. WSPIERANIE ROZWOJU I AKTYWNOŚCI MIESZKAŃCÓW SPYTKOWA 3. DZAIĄLANIA NA RZECZ BUDOWANIA ODPOWIEDZIALNEJ I ŚWIADOMEJ WSPÓLNOTY
6	Stowarzyszenie Aktywni Gminy Giżycko	WSPIERANIE LUDZI POPRZEZ ZAPEWNIANIE IM MOŻLIWOŚCI SAMODZIELNEGO RADZENIA SOBIE W CODZIENNYM ŻYCIU;
7	Stowarzyszenie „Kocham Mazury”	1.OCHRONA ŚRODOWISKA, , KRAJOBRAZU ORAZ DZIEDZICTWA PRZYRODNICZEGO

		<p>I KULTUROWEGO</p> <p>2.PROMOCJA REGIONU</p> <p>3. PROPAGOWANIE AKTYWNYCH FORM SPĘDZANIA CZASU NA MAZURACH</p> <p>4.DZIAŁANIA WSPIERAJĄCE OCHRONĘ I PROMOCJĘ REGIONU</p>
8	Katolickie Stowarzyszenie Im. Bł. Jana Pawła II w Wilkasach	<p>1. DZIAŁANIA NA RZECZ ROZWOJU SPOŁECZEŃSTWA OBYWATELSKIEGO</p> <p>2.PROMOCJA I ORGANIZACJA WOLONTARIATU</p> <p>3.TWORZENIE, PROMOCJA I REALIZACJA PROGRAMÓW MAJĄCYCH NA CELU POMOC RODZINOM I OSOBOM W TRUDNEJ SYTUACJI ŻYCIOWEJ</p>
9	Stowarzyszenie Przystanek Giżycko	<p>WSPÓLDZIAŁANIE NA RZECZ OCHRONY LOKALNEGO ŚRODOWISKA NATURALNEGO GMIN: GIŻYCKO, KRUKLANKI, MIĘKI, WYDMINY, RYN A TAKŻE Z GMINY WĘGOZREWO I INNYMI Z WOJEWÓDZTWA WARMIŃSKO - MAZURSKIEGO</p>
10	Stowarzyszenie Kulturalno – Społeczne „Mazurska Chata”	<p>1.BUDOWANIE SPOŁECZEŃSTWA OBYWATELSKIEGO MAZUR</p> <p>2. POMOC W BUDOWANIU PARTNERSTW NADAJĄCYCH LOKALNYM DZIAŁANIOM STRATEGICZNY I DŁUGOTERMINOWY WYMIAR</p> <p>3. WSPIERANIE INICJATYW SPOŁECZNYCH, KULTURALNYCH</p>
11	Giżyckie Forum Kobiet	<p>1.WSPIERANIE INICJATYW SPOŁECZNYCH W ZAKRESIE : DOBROCZYNNOSCI, KULTURY FIZYCZNEJ I SPORTU, OCHRONY ZABYTEKÓW, ŚRODOWISKA I ROZWOJU GOSPODARCZEGO</p> <p>2. PROWADZENIE DZIAŁALNOŚCI KULTURALNEJ I OŚWIATOWEJ</p>
12	Wędkarska Grupa Wilkasy	<p>1.PRZYJMOWANIE W UŻYTKOWANIE LUB DZIERŻAWĘ WÓD W CELU PROWADZENIA NA NICH DZIAŁALNOŚCI STATUTOWEJ STOWARZYSZENIA</p> <p>2.UDZIAŁ W PROWADZENIU GOSPIDARKI RYBACKO –</p>

		WĘDKARSKIEJ ZGODNEJ Z ZASADAMI OCHRONY PRZYRODY
13	Stowarzyszenie Współwłaścicieli Ośrodka Wypoczynkowego „FREGATA II”	

Tabela nr 70. Stowarzyszenia działające w Gminie Miłki

Lp	Nazwa Stowarzyszenia	Cel
1	Uniwersytet III Wieku	WYMIENIONE ORGANIZACJE DZIAŁAJĄ W SFERZE: - DYDAKTYKA I EDUKACJA OSÓB STARSZYCH -DZIAŁALNOŚĆ KULTURALNA MAJĄCA NA CELU AKTYWIZACJĘ I INTEGRACJĘ - ROZWÓJ I PROMOCJA TURYSTYKI - OCHRONA ŚRODOWISKA - RZOWÓJ I AKTYWNOŚĆ SPORSTOWA
2	Koło Emerytów, Rencistów i Inwalidów	
3	Stowarzyszenie „Sąsiedzi”	
4	Stowarzyszenie Promocji i Rozwoju Rydzewa	
5	Stowarzyszenie „Razem Promujemy Rydzewo”	
6	Młodzieżowy Klub Sportowy OLIMPIA Gmina Miłki	
7	Stowarzyszenie Na Rzecz Rozwoju Konopek Wielkich	
8	Stowarzyszenie Młodych Rodziców Pod Chmurką	
9	Stowarzyszenie Przyjaciół Kleszczewa	

Tabela nr 71. Stowarzyszenia działające w Mieście i Gminie Ryn.

Lp	Nazwa Stowarzyszenia	Cel
1	Stowarzyszenie Honorowych Dawców Krwi	POMOC OSOBOM TEGO POTRZEBUJĄCYM
2	Stowarzyszenie OSP Ryn	BEZPIECZEŃSTWO, OCHRONA I PROMOCJA ZDROWIA
3	Stowarzyszenie OSP w Sterławkach Wielkich	BEZPIECZEŃSTWO, OCHRONA I PROMOCJA ZDROWIA
4	Stowarzyszenie Integracyjne KWS Krzyżany - Wejdyki – Słabowo	KULTURA, EDUKACJA
5	LUKS OŁÓW RYN	SPORT (ZAPASY, DZIECI I MŁODZIEZ)

6	Stowarzyszenie Ogrodów Przydomowych „STOKROTKA”	HODOWLA ROSLIN I UPRAW
7	Stowarzyszenie Sportowe i Rekreacyjne	SPORT DZIECI I DOROŚLI
8	Stowarzyszenie Na Rzecz Wspierania Rozwoju Dziecka „Przyszłość Dziecka w Brawach Tęczy”	GRY, ZABAWY, IMPREZY OKOLICZNOŚCIOWE DLA RODZIN
9	Ryńskie Stowarzyszenie Integracji Przyjaciół Osób Niepełnosprawnych Dar Serca w Rynie	PROWADZENIE DZIAŁALNOŚCI WARSZTATÓW TERAPII ZAJĘCIOWEJ ORAZ ŚRODOWISKOWEGO DOMU SAMOPOMOCY.

Tabela nr 72. Stowarzyszenia działające w Gminie Kruklanki.

Lp	Nazwa Stowarzyszenia	Cel
1	Stowarzyszenie „Czysta Gmina Kruklanki”	<p>WSZYSTKIE ORGANIZACJE Z TERENU GMINY KRUKLANKI DZIAAJĄ W SFERZE:</p> <ul style="list-style-type: none"> - POLITYKI SPOŁECZNEJ I KULTURY - ROZWOJU TURYSTYKI - OCHRONY PRZYRODY - BEZPIECZEŃSTWA MIESZKAŃCÓW
2	Stowarzyszenie Rozwoju Regionalnego „Puszcza Borecka w Kruklankach”	
3	Stowarzyszenie Integracji i Aktywizacji „Pomocna dłoń w Kruklankach”	
4	Stowarzyszenie Kobiet Wiejskich „KWADRAT” w Żywkach	
5	Stowarzyszenie Miłośników Wsi Kruklanki „Żubr” w Kruklankach	
6	Stowarzyszenie Gospodarstw Agroturystycznych Ekorozwój - Mazury	
7	Stowarzyszenie Mieszkańców Wsi Boćwinka „Koło w Boćwinie”	
8	Stowarzyszenie Miłośników Sołtman „pięć Wysp w Sołtmanach”	
9	Stowarzyszenie na Rzecz Rozwoju Wsi Żabinka i Jasieniec	
10	Związek Ukraińców w Polsce Koło w Kruklankach	

Tabela nr 73. Stowarzyszenia działające w Mieście Giżycko

Lp	Nazwa Stowarzyszenia	Cel
1	Stowarzyszenie na rzecz osób z chorobą nowotworową „PROMYK”	ochrona zdrowia, edukacja, aktywizacja
2	Uniwersytet III wieku w Giżycku	edukacja osób starszych, aktywizacja, rozwój osobisty, promocja turystyki, kultura , sport
3	Związek Emerytów, Rencistów i Inwalidów w Giżycku	ochrona zdrowia, promocja turystyki, kultura, sport
4	Giżycka Grupa Regatowa	sport, rekreacja, rozwój osobisty
5	Związek Żeglarzy Niepełnosprawnych	rehabilitacja, ochrona zdrowia, turystyka
6	Polskie Stowarzyszenie Amazonki	ochrona zdrowia
7	Stowarzyszenie „WSPÓLNOTA MAZURSKA”	kultura, edukacja, historia tradycji, rozwój
8	Polskie Stowarzyszenie na rzecz osób z niepełnosprawnością intelektualną	ochrona zdrowia, edukacja, rozwój osobisty
9	Niemieckie Stowarzyszenie Kulturalno-Oświatowe	współpraca samorządowa, kultura
10	Polski Związek Niewidomych	ochrona zdrowia, edukacja, rozwój osobisty
11	Stowarzyszenie współpracy polsko-francuskiej	współpraca międzynarodowa, kultura, edukacja, turystyka

3.18. Dzieci objęte badaniami w Poradni Psychologiczno – Pedagogicznej w Giżycku

Tabela nr 74. Dzieci objęte badaniami w Poradni Psychologiczno – Pedagogicznej w Giżycku

Rodzaj Badań	2015	2016	2017
Badania uwagi słuchowej i lateralizacji usznej	16	0	25
Badania Logopedyczne	118	123	171
Badania Pedagogiczne	839	765	171
Badania Psychologiczne	714	611	696
Badania surdopedagogiczne	2	4	2
Badania lekarskie	0	0	0
Inne: Badania procesów przetwarzania sensorycznego	45	18	51
Badania tyflopedagogiczne	4	0	0
Badania - razem	1738	1521	1116

Na przestrzeni lat 2015-2017 w Poradni Psychologiczno – Pedagogicznej w Giżycku zdiagnozowano łącznie 4.925 dzieci i młodzieży z terenu powiatu giżyckiego.

Biorąc pod uwagę analizę poszczególnych lat, zauważa się, że najwięcej dzieci zdiagnozowano w 2015 roku, łącznie 1739, natomiast w 2016 roku zaznacza się spadek o 217

dzieci objętych badaniami, tj. 1521. W 2017 roku nastąpił wzrost o 145 badanych dzieci w porównaniu z rokiem 2016, tj. łącznie - 1666 w 2017 roku, a w 2016 roku - 1521 dzieci.

4. CZĘŚĆ IV. IDENTYFIKACJA NAJWAŻNIEJSZYCH PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH POWIATU

Identyfikacja problemów społecznych jest jednym z najważniejszych elementów każdego postępowania diagnostycznego, mającego określić zasadnicze problemy i ewentualne kierunki ich rozwiązywania. Podstawowym narzędziem badawczym za pomocą, którego zidentyfikowano problemy społeczne powiatu był wywiad z pracownikami instytucji pomocy społecznej oraz analiza dokumentów własnych. Z wnikliwej analizy zebranego materiału zidentyfikowano najistotniejsze kwestie/problemy społeczne dotyczące mieszkańców powiatu giżyckiego.

Trudności w funkcjonowaniu rodziny w powiecie:

Wśród trudności, na jakie napotyka rodziny mieszkające na terenie powiatu giżyckiego, pojawia się kilka kwestii. Najistotniejszą z nich jest bezrobocie członków rodzin oraz związane z nim ubóstwo dotyczące zwłaszcza dzieci. Niepokój budzą niskie zarobki, które w konfrontacji z relatywnie wysokimi kosztami utrzymania prowadzą do ubożenia grup mających pracę. Kolejną bolączką jest duża skala emigracji zarobkowej powodująca brak należytej opieki rodziców nad dziećmi. Zaniepokojenie respondentów wzbudza także spadek odpowiedzialności za dzieci. Pojawiła się również kwestia braku perspektyw na przyszłość dla młodych ludzi, którzy na terenie powiatu mają kłopoty ze znalezieniem pracy mimo wzrastającego stopnia wykształcenia. Zwrócono także uwagę na problemy patologii, zwłaszcza uzależnień wśród młodzieży, co kojarzone jest z niedostateczną ofertą zagospodarowania czasu wolnego oraz na kwestię przemocy w rodzinach osób nadużywających środków psychoaktywnych. Poważnym problemem podkreślanym przez respondentów jest również niedorozwój taniego budownictwa mieszkaniowego.

Analiza SWOT została przygotowana w Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Giżycku.

Przedstawione poniżej czynniki obejmują:

- **siły** – wewnętrzne uwarunkowania o pozytywnym wpływie na sytuację społeczną,
- **słabości** – wewnętrzne uwarunkowania o negatywnym wpływie na sytuację społeczną,
- **szanse** – zewnętrzne uwarunkowania o pozytywnym wpływie na realizację celów,
- **zagrożenia** – zewnętrzne uwarunkowania o negatywnym wpływie na realizację celów.

Wynik prac obrazuje prezentowane poniżej zestawienie. Dodać należy, że w analizie SWOT odniesiono się wyłącznie do kwestii społecznych.

Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Możliwość pozyskiwania środków finansowych z EU, ▪ Bezpłatna możliwość doksztalcania kadry pracowniczej, ▪ Waloryzacja świadczeń, ▪ Możliwość zlecenia organizacjom pozarządowym usług z zakresu pomocy społecznej, ▪ Modernizacja i rozwój bazy instytucjonalnej pomocy społecznej, ▪ Szeroko rozumiana praca socjalna w środowisku, ▪ Możliwość zwiększenia zatrudnienia pracowników socjalnych, ▪ Ustawiczny wzrost gospodarczy i związany z nim spadek bezrobocia, ▪ Standardy unijne, ▪ Samoorganizacja społeczna, wolontariat,, ▪ Zwiększona pomoc unijna dla północnych i wschodnich regionów Polski, ▪ Polepszający się stan infrastruktury ▪ Realizacja rządowych programów wspierających rodziny z dziećmi 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Bezrobocie, ▪ Ubóstwo ▪ Wzrost liczby orzeczeń pozarentowych w powiecie, ▪ Niska waloryzacja świadczeń, ▪ Niski poziom aktywizacji społeczeństwa , ▪ Biurokracja, ▪ Małe środki finansowe na szczeblu powiatowym na utrzymanie infrastruktury, ▪ Niskie wynagrodzenia w powiecie, ▪ Mała ilość zakładów pracy, ▪ Rosnące różnice majątkowe, ▪ Położenie w najmniej rozwiniętym regionie kraju, ▪ Krótki sezon turystyczny, ▪ Wysoka emigracja ludzi młodych, ▪ Starzenie się społeczeństwa, ▪ Zwiększanie się bezrobocia wśród grup najbardziej wykształconych. ▪ Niskie zarobki społeczeństwa
Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Wykształcona (wyspecjalizowana) kadra pomocy społecznej, ▪ Wysoko rozwinięta infrastruktura socjalna na szczeblu powiatowym, ▪ Dobrze wyposażona jednostka PCPR (dobra baza lokalowa wyposażona w sprzęt komputerowy, internet, samochody), ▪ Lokalizacja Jednostki i przystosowanie do osób niepełnosprawnych. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Zły przepływ informacji pomiędzy instytucjami pomocy społecznej, ▪ Wypalanie się zawodowe pracowników jednostek pomocy społecznej, ▪ Zbyt duża ilość podopiecznych na 1 pracownika socjalnego,

4.1. Cel Strategii

4.1.1. Cel główny:

Ograniczenie wykluczenia społecznego wśród rodzin Powiatu Giżyckiego poprzez zwiększenie skuteczności działań w ramach pomocy społecznej.

4.1.2. Cele szczegółowe:

1. Rozwój systemu wsparcia grup zagrożonych wykluczeniem lub wykluczonych społecznie.
2. Aktywizacja i integracja grup szczególnego ryzyka, w tym osób niepełnosprawnych.
3. Rozwój form współpracy środowisk działających w sferze pomocy społecznej oraz ochrony zdrowia.
4. Utworzenie standardów placówek/jednostek infrastruktury socjalnej i zdrowotnej w Powiecie Giżyckim.

Ad. 1. Rozwój systemu wsparcia grup zagrożonych wykluczeniem lub wykluczonych społecznie.

Działania

1. Zapewnienie niezbędnych środków finansowych na wsparcie rodzin w trudnej sytuacji materialnej lub życiowej, w tym opieka zastępcza.
2. Świadczenie poradnictwa prawnego, psychologicznego i terapeutycznego.
3. Inicjowanie tworzenia lokalnych grup wsparcia i samopomocowych.
4. Realizacja projektów na rzecz grup wykluczonych społecznie
5. Wsparcie osób niepełnosprawnych poprzez dofinansowania ze środków PFRON
6. Realizacja programów zleconych przez PFRON na rzecz osób niepełnosprawnych,
7. Wspieranie / inicjowanie tworzenia bazy leczniczej dla uzależnionych, w tym dzieci i młodzieży.
8. Utworzenie mieszkań chronionych dla osób opuszczających zastępcze formy opieki.
9. Popularyzowanie i promowanie modelu zdrowego trybu życia.
10. Profilaktyka i rozwiązywanie problemów alkoholowych oraz przemocy domowej.
11. Tworzenie warunków do rozwiązywania problemu bezdomności.
12. Wspieranie rodzin poprzez wzmacnianie ich poczucia radzenia sobie w trudnej sytuacji życiowej
13. Promowanie i rozwój rodzinnych form opieki nad dzieckiem.
14. Inicjowanie działań na rzecz rozwoju wolontariatu.
15. Pozyskanie środków na utworzenie Ośrodka Interwencji Kryzysowej, Ośrodków Wsparcia czy też na zwiększenie miejsc w Ośrodkach Wsparcia .
16. Pozyskanie środków zewnętrznych na utworzenie Ośrodka Wsparcia dla osób z chorobą Alzheimera
17. Pozyskanie środków na utworzenie Domu dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży, w myśl ustawy o wsparciu kobiet w ciąży i rodziny „Za życiem” (Dz. U. z 2016 poz. 1860).

Ad. 2. Aktywizacja i integracja grup szczególnego ryzyka, w tym osób niepełnosprawnych.

Działania

1. Opracowywanie i realizacja lokalnych programów aktywizujących.
2. Pozyskanie środków unijnych na aktywizację osób wykluczonych społecznie
3. Współpraca z Klubem Integracji Społecznej oraz Centrum Integracji Społecznej
4. Współpraca z gminami w celu zwiększenia wsparcia środowiskowego grup wykluczonych społecznie, w tym niepełnosprawnych,
5. Zabezpieczenie środków na ekonomiczne usamodzielnienie się osób i rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym
6. Tworzenie warunków oraz wyrównywanie szans osób, w tym dzieci i młodzieży opuszczającej różne formy opieki zastępczej.
7. Zwiększenie miejsc w Ośrodkach Wsparcia czy też w Warsztatach Terapii Zajęciowej dla dzieci i młodzieży opuszczającej Specjalny Ośrodek Szkolno – Wychowawczy, czy też z Niepublicznego Zespołu Specjalnych Placówek Oświatowych, prowadzony przez Polskie Stowarzyszenie Na Rzecz Osób z Niepełnosprawnością Intelktualną Koło w Giżycku.

Ad. 3. Rozwój form współpracy środowisk działających w sferze pomocy społecznej oraz ochrony zdrowia.

Działania

1. Pozyskiwanie środków UE w partnerstwie z instytucjami działającymi w sferze pomocy i ochrony zdrowia.
2. Rozwój współpracy samorządów z organizacjami pozarządowymi.
3. Działania koordynujące, konsultacyjne i doradcze dla kadry pomocy społecznej.
4. Aktualizacja bazy danych o organizacjach pozarządowych działających w zakresie pomocy społecznej.
5. Realizacja rocznego planu współpracy z organizacjami pozarządowymi.
6. Zlecanie / wspieranie realizacji zadań przez organizacje pozarządowe.
7. Doskonalenie oraz ujednoczenie przepływu informacji / współpracy między jednostkami w zakresie przeciwdziałania marginalizacji (Sąd, Policja, PUP, kuratorzy, OPS, Edukacja itp.).

Ad. 4. Utrzymanie standardów placówek/jednostek infrastruktury socjalnej i zdrowotnej w Powiecie Giżyckim.

Działania:

1. Wsparcie merytoryczne, doradcze i konsultacyjne w zakresie pozyskiwania środków na utrzymanie obowiązujących standardów w placówkach pomocy społecznej, w tym ośrodków wsparcia.
2. Przeciwdziałanie wypaleniu zawodowemu pracowników pomocy społecznej
3. Szkolenia kadry pomocy społecznej

4. Racjonalizacja zatrudnienia służb socjalnych pod kątem możliwości finansowych i potrzeb środowiskowych.
5. Modernizacja, rozbudowa i budowa placówek pomocy społecznej, w tym również różnych form aktywizacji osób niepełnosprawnych.

5. CZĘŚĆ V . HARMONOGRAM STRATEGII

5.1 Rozwój systemu wsparcia grup zagrożonych wykluczeniem lub wykluczonych społecznie

<i>Działania</i>	<i>Od kiedy</i>	<i>Do kiedy</i>	<i>Źródło Finansowania</i>	<i>Realizator</i>
1.Zapewnienie niezbędnych środków finansowych na wsparcie rodzin w trudnej sytuacji materialnej lub życiowej w tym opieka zastępcza.	2019	2026	Rządowe, Samorząd Powiatowy, Samorząd Gminny Organizacje Pozarządowe Sponsorzy oraz inne dostępne źródła finansowania na etapie realizacji działania	<i>Zgodnie z ustawowymi kompetencjami</i>
2. Świadczenie poradnictwa prawnego, psychologicznego i terapeutycznego.	2019	2026	Rządowe, Samorząd Powiatowy, Samorząd Gminny Organizacje Pozarządowe Sponsorzy oraz inne dostępne źródła finansowania na etapie realizacji działania	<i>Zgodnie z ustawowymi kompetencjami</i>
3.Inicjowanie tworzenia lokalnych grup wsparcia i samopomocowych	2019	2026	Rządowe, Samorząd Powiatowy, Samorząd Gminny Organizacje Pozarządowe Sponsorzy	<i>Zgodnie z ustawowymi kompetencjami</i>
4.Realizacja projektów na rzecz grup zagrożonych marginalizacją w tym osób niepełnosprawnych	2019	2026	Rządowe, Samorząd Powiatowy, Samorząd Gminny Organizacje Pozarządowe Sponsorzy oraz inne dostępne źródła finansowania na etapie realizacji działania	<i>Zgodnie z ustawowymi kompetencjami</i>

5.Wspieranie / inicjowanie tworzenia bazy leczniczej dla uzależnionych w tym dzieci i młodzieży.	2019	2026	Rządowe, Samorząd Powiatowy, Samorząd Gminny Organizacje Pozarządowe, sponsorzy oraz inne dostępne źródła finansowania na etapie realizacji działania	<i>Zgodnie z ustawowymi kompetencjami</i>
6.Utrzymanie i tworzenie mieszkań chronionych dla osób opuszczających zastępcze formy opieki	2019	2026	Rządowe, Samorząd Powiatowy, Samorząd Gminny Organizacje Pozarządowe Sponsorzy oraz inne dostępne źródła finansowania na etapie realizacji działania	<i>Zgodnie z ustawowymi kompetencjami</i>
7.Popularyzowanie i promowanie modelu zdrowego trybu życia	2019	2026	Rządowe, Samorząd Powiatowy, Samorząd Gminny Organizacje Pozarządowe Sponsorzy oraz inne dostępne źródła finansowania na etapie realizacji działania	<i>Zgodnie z ustawowymi kompetencjami</i>
8.Profilaktyka i rozwiązywanie problemów alkoholowych oraz przemocy domowej	2019	2026	Rządowe, Samorząd Powiatowy, Samorząd Gminny Organizacje Pozarządowe Sponsorzy oraz inne dostępne źródła finansowania na etapie realizacji działania	<i>Zgodnie z ustawowymi kompetencjami</i>
9.Tworzenie warunków do rozwiązywania problemu bezdomności	2019	2026	Rządowe, Samorząd Powiatowy, Samorząd Gminny Organizacje Pozarządowe Sponsorzy oraz inne dostępne źródła finansowania na etapie realizacji działania	<i>Zgodnie z ustawowymi kompetencjami</i>
10.Inicjowanie aktywności własnej rodzin poprzez szeroko rozumianą pracę socjalną (uczestnictwo pracowników socjalnych w życiu rodziny)	2019	2026	Rządowe, Samorząd Powiatowy, Samorząd Gminny Organizacje Pozarządowe Sponsorzy oraz inne dostępne źródła finansowania na etapie realizacji działania	<i>Zgodnie z ustawowymi kompetencjami</i>

11.Promowanie i rozwój rodzinnych form opieki nad dzieckiem	2019	2026	Rządowe, Samorząd Powiatowy, Samorząd Gminny Organizacje Pozarządowe Sponsorzy oraz inne dostępne źródła finansowania na etapie realizacji działania	Zgodnie z ustawowymi kompetencjami
12.Inicjowanie działań na rzecz rozwoju wolontariatu	2019	2026	Rządowe, Samorząd Powiatowy, Samorząd Gminny Organizacje Pozarządowe Sponsorzy oraz inne dostępne źródła finansowania na etapie realizacji działania	Zgodnie z ustawowymi kompetencjami
13.Utworzenie Ośrodka Interwencji Kryzysowej, Ośrodków Wsparcia czy też na zwiększenie miejsc w Ośrodkach Wsparcia dla osób ze spectrum autyzmu i niepełno-sprawnościami sprzężonymi, w myśl Uchwały rządowej „Za życiem”.	2019	2026	Rządowe, Samorząd Powiatowy, Samorząd Gminny Organizacje Pozarządowe Sponsorzy oraz inne dostępne źródła finansowania na etapie realizacji działania	Zgodnie z ustawowymi kompetencjami
14.Pozyskanie środków zewnętrznych na utworzenie Ośrodka Wsparcia dla osób z chorobą Alzheimera	2019	2026	Rządowe, Samorząd Powiatowy, Samorząd Gminny Organizacje Pozarządowe Sponsorzy oraz inne dostępne źródła finansowania na etapie realizacji działania	Zgodnie z ustawowymi kompetencjami
15.Pozyskanie środków na utworzenie Domu dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet	2019	2026	Rządowe, Samorząd Powiatowy, Samorząd Gminny Organizacje Pozarządowe Sponsorzy oraz inne dostępne źródła finansowania na etapie	Zgodnie z ustawowymi kompetencjami

w ciąży, w myśl ustawy o wsparciu kobiet w ciąży i rodziny „Za życiem” (Dz. U. z 2016 poz. 1860).			realizacji działania	
---	--	--	----------------------	--

5.2. Aktywizacja i integracja grup szczególnego ryzyka w tym osób niepełnosprawnych

<i>Działanie</i>	<i>Od kiedy</i>	<i>Do kiedy</i>	<i>Źródło Finansowania</i>	<i>Realizator</i>
1. Opracowywanie i realizacja lokalnych programów aktywizujących	2019	2026	Rządowe, Samorząd Powiatowy, Samorząd Gminny Organizacje Pozarządowe Sponsorzy oraz inne dostępne źródła finansowania na etapie realizacji działania	<i>Zgodnie z ustawowymi kompetencjami</i>
2. Zabezpieczenie środków na ekonomiczne usamodzielnienie się osób i rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym	2019	2026	Rządowe, Samorząd Powiatowy, Samorząd Gminny Organizacje Pozarządowe Sponsorzy oraz inne dostępne źródła finansowania na etapie realizacji działania	<i>Zgodnie z ustawowymi kompetencjami</i>
3. Współpraca z Klubem Integracji Społecznej oraz Centrum Integracji Społecznej	2019	2026	Rządowe, Samorząd Powiatowy, Samorząd Gminny Organizacje Pozarządowe Sponsorzy oraz inne dostępne źródła finansowania na etapie realizacji działania	<i>Zgodnie z ustawowymi kompetencjami</i>
4. Współpraca z gminami w celu zwiększenia wsparcia środowiskowego grup wykluczonych społecznie, w tym niepełnosprawnych	2019	2026	Rządowe, Samorząd Powiatowy, Samorząd Gminny Organizacje Pozarządowe Sponsorzy oraz inne dostępne źródła finansowania na etapie realizacji działania	<i>Zgodnie z ustawowymi kompetencjami</i>
5. Zabezpieczenie środków na ekonomiczne usamodzielnienie się osób i rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym	2019	2026	Rządowe, Samorząd Powiatowy, Samorząd Gminny Organizacje Pozarządowe Sponsorzy oraz inne dostępne źródła finansowania na etapie realizacji działania	<i>Zgodnie z ustawowymi kompetencjami</i>

6. Tworzenie warunków oraz wyrównywanie szans osób, w tym dzieci i młodzieży opuszczającej różne formy opieki zastępczej.	2019	2026	Rządowe, Samorząd Powiatowy, Samorząd Gminny Organizacje Pozarządowe Sponsorzy oraz inne dostępne źródła finansowania na etapie realizacji działania	Zgodnie z ustawowymi kompetencjami
7. Zwiększenie miejsc w Ośrodkach Wsparcia czy też w Warsztatach Terapii Zajęciowej dla dzieci i młodzieży opuszczającej Specjalny Ośrodek Szkolno – Wychowawczy, czy też z Niepublicznego Zespołu Specjalnych Placówek Oświatowych, prowadzony przez Polskie Stowarzyszenie Na Rzecz Osób z Niepełnosprawnością Intelktualną Koło w Giżycku.	2019	2026	Rządowe, Samorząd Powiatowy, Samorząd Gminny Organizacje Pozarządowe Sponsorzy oraz inne dostępne źródła finansowania na etapie realizacji działania	Zgodnie z ustawowymi kompetencjami

5.3. Rozwój form współpracy środowisk działających w sferze pomocy społecznej oraz ochrony zdrowia

<i>Działanie</i>	<i>Od kiedy</i>	<i>Do kiedy</i>	<i>Źródło Finansowania</i>	<i>Realizator</i>
1. Pozyskiwanie środków UE w partnerstwie z instytucjami działającymi w sferze pomocy i ochrony zdrowia	2019	2026	Rządowe, Samorząd Powiatowy, Samorząd Gminny Organizacje Pozarządowe Sponsorzy oraz inne dostępne źródła finansowania na etapie realizacji działania	Zgodnie z ustawowymi kompetencjami
2. Rozwój współpracy samorządów z NGO	2019	2026	Rządowe, Samorząd Powiatowy, Samorząd Gminny Organizacje Pozarządowe Sponsorzy oraz inne dostępne źródła finansowania na etapie realizacji działania	Zgodnie z ustawowymi kompetencjami

3. Działania koordynujące, konsultacyjne i doradcze dla kadry pomocy społecznej	2019	2026	Rządowe, Samorząd Powiatowy, Samorząd Gminny Organizacje Pozarządowe Sponsorzy oraz inne dostępne źródła finansowania na etapie realizacji działania	<i>Zgodnie z ustawowymi kompetencjami</i>
4. Aktualizacja bazy danych o organizacjach pozarządowych działających w zakresie pomocy społecznej	2019	2026	Rządowe, Samorząd Powiatowy, Samorząd Gminny Organizacje Pozarządowe Sponsorzy oraz inne dostępne źródła finansowania na etapie realizacji działania	<i>Zgodnie z ustawowymi kompetencjami</i>
5. Realizacja rocznego planu współpracy z organizacjami pozarządowymi	2019	2026	Rządowe, Samorząd Powiatowy, Samorząd Gminny Organizacje Pozarządowe Sponsorzy	<i>Zgodnie z ustawowymi kompetencjami</i>
6. Zlecenie / wspieranie realizacji zadań przez organizacje pozarządowe	2019	2026	Rządowe, Samorząd Powiatowy, Samorząd Gminny Organizacje Pozarządowe Sponsorzy oraz inne dostępne źródła finansowania na etapie realizacji działania	<i>Zgodnie z ustawowymi kompetencjami</i>
7. Doskonalenie oraz ujednoczenie przepływu informacji /współpracy między jednostkami w zakresie przeciwdziałania marginalizacji (Sąd, Policja, PUP, kuratorzy, OPS, Edukacja itp.)	2019	2026	Rządowe, Samorząd Powiatowy, Samorząd Gminny Organizacje Pozarządowe Sponsorzy oraz inne dostępne źródła finansowania na etapie realizacji działania	<i>Zgodnie z ustawowymi kompetencjami</i>

5.4. Utrzymanie standardów placówek/jednostek infrastruktury socjalnej i zdrowotnej w Powiecie Giżyckim.

<i>Działanie</i>	<i>Od kiedy</i>	<i>Do kiedy</i>	<i>Źródło Finansowania</i>	<i>Realizator</i>
1. Wsparcie merytoryczne, doradcze i konsultacyjne w zakresie pozyskiwania środków na utrzymanie obowiązujących standardów w placówkach pomocy społecznej, w tym ośrodków wsparcia.	2019	2026	Rządowe, Samorząd Powiatowy, Samorząd Gminny Organizacje Pozarządowe Sponsorzy oraz inne dostępne źródła finansowania na etapie realizacji działania	<i>Zgodnie z ustawowymi kompetencjami</i>
2. Przeciwdziałanie wypaleniu zawodowemu pracowników pomocy społecznej	2019	2026	Rządowe, Samorząd Powiatowy, Samorząd Gminny Organizacje Pozarządowe Sponsorzy oraz inne dostępne źródła finansowania na etapie realizacji działania	<i>Zgodnie z ustawowymi kompetencjami</i>
3. Szkolenia kadry pomocy społecznej	2019	2026	Rządowe, Samorząd Powiatowy, Samorząd Gminny Organizacje Pozarządowe Sponsorzy oraz inne dostępne źródła finansowania na etapie realizacji działania	<i>Zgodnie z ustawowymi kompetencjami</i>
4. Racjonalizacja zatrudnienia służb socjalnych pod kątem możliwości finansowych i potrzeb środowiskowych	2019	2026	Rządowe, Samorząd Powiatowy, Samorząd Gminny Organizacje Pozarządowe Sponsorzy oraz inne dostępne źródła finansowania na etapie realizacji działania	<i>Zgodnie z ustawowymi kompetencjami</i>
5. Modernizacja, rozbudowa i budowa placówek pomocy społecznej, w tym również różnych form aktywizacji osób niepełnosprawnych i osób starszych.	2019	2026	Rządowe, Samorząd Powiatowy, Samorząd Gminny Organizacje Pozarządowe Sponsorzy oraz inne dostępne źródła finansowania na etapie realizacji działania	<i>Zgodnie z ustawowymi kompetencjami</i>

6. CZĘŚĆ VI. MONITORING I EWALUACJA

Monitoring i ewaluacja zapisów strategicznych polegać będzie na systematycznej ocenie realizowanych działań oraz modyfikacji kierunków działania w przypadku istotnych zmian społecznych, które mogą pojawić się poprzez zmianę regulacji prawnych czy też narastanie poszczególnych kwestii społecznych. Podstawowym celem wyżej wymienionych działań będzie dostarczenie praktycznej wiedzy potrzebnej przy podejmowaniu decyzji. Wdrażanie Strategii, monitorowane będzie na bieżąco przez realizatorów merytorycznych poszczególnych zadań, natomiast ocena stopnia realizacji i osiągniętych efektów dokonywana będzie corocznie przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie.

7. CZĘŚĆ VII. WSKAŹNIKI I MIERNIKI STOPNIA EFEKTYWNOŚCI REALIZACJI STRATEGII

Celem oceny wdrażanych działań wykorzystane zostaną wskaźniki społeczne, odzwierciedlające ważne wartości zakładane do osiągnięcia i ukierunkowujące proces rozwoju, w tym m.in.: dane statystyczne w obszarze dotyczącym ludności – liczba podopiecznych pomocy społecznej, liczba osób, którym udzielono pomocy, porady lub wsparcia, liczba orzeczeń o niepełnosprawności, ilość i forma przyznanych świadczeń.

- w obszarze dotyczącym rynku pracy – udział zarejestrowanych bezrobotnych w ogólnej liczbie czynnych zawodowo, udział bezrobotnych do 30. roku życia w ogólnej liczbie bezrobotnych z podziałem na poziom i kierunek wykształcenia, liczba poszukujących pracy na jedno wolne miejsce pracy, oraz te same wskaźniki w odniesieniu do osób niepełnosprawnych bezrobotnych,
- w obszarze dotyczącym edukacji i poziomu wykształcenia - liczba ludności z wykształceniem wyższym, liczba ludności z wykształceniem co najmniej średnim,
- wskaźniki społeczne: liczba programów i projektów socjalnych zrealizowanych w ramach poszczególnych celów strategicznych, liczba uczestników szkoleń i warsztatów, liczba osób opuszczających system pomocy społecznej, wychodzących z bezdomności, uzależnienia, liczba utworzonych mieszkań chronionych dla różnych grup potrzebujących, liczba inicjatyw społecznych w obszarze aktywizacji i integracji społecznej i zadań zleconych w tym zakresie (grupy wsparcia, rodzinne formy opieki nad dziećmi, seniorami i niepełnosprawnymi),
- wskaźniki ekonomiczne: stopień poniesionych nakładów, koszty jednostkowe uzyskania efektu, ilość środków finansowych przeznaczonych na realizację danego projektu.

8. CZĘŚĆ VIII CECHY PROGRAMÓW I PROJEKTÓW

Strategia rozwiązywania problemów społecznych będzie skuteczna, o ile przedstawiciele samorządu lokalnego znajdą zasoby umożliwiające budowę i realizację programów celowych zgodnych z przyjętymi kierunkami działań. Programy można realizować w okresach rocznych, dłuższych lub krótszych, w zależności od charakteru danego projektu.

Przy budowie projektów znaczenie będą miały środki, które Rada Powiatu rocznie będzie przeznaczała na ten cel. Projekty można realizować w ramach:

- własnych zasobów samorządów,
- z zasobów rządowych,

- poprzez organizacje pozarządowe / fundacje,
- poprzez inne instytucje zewnętrzne, w tym UE.

Projekty i programy mogą być przyjmowane przez Radę Powiatu stosownymi uchwałami, które winny przybierać formułę załączników do niniejszej strategii.

Projekty i programy realizowane w ramach strategii powinny być zgodne z przyjętymi kierunkami działań. Ponadto powinna je cechować:

1. Efektywność – jest to jedna z najbardziej pożądanых cech polityki społecznej i jednocześnie kryterium jej oceny. Stosowana jest w polityce społecznej w znaczeniach nadawanych jej przez ekonomię, prakseologię i socjologię. Jest to relacja między osiągniętymi bądź planowanymi celami (korzyściami) danego działania a ponoszonymi lub planowanymi nakładami. Można tego dokonać dwoma sposobami: osiągając maksymalny stopień realizacji celu przy danym nakładzie zasobów (zwiększenie wydajności) lub używając minimalnego nakładu środków, by w jak największym stopniu zbliżyć się do realizacji celu (oszczędzanie zasobów). Efektywne programy, realizowane w ramach strategii, rozwiązują jedną kwestię społeczną, nie przyczyniając się do powstania nowych. Służą zachowaniu równowagi między interesami różnych grup społecznych oraz podnoszą poziom zaspokajania potrzeb społeczeństwa, oszczędnie i wydajnie dysponując posiadanymi środkami.

2. Skuteczność – jest to zgodność między stanem rzeczy, określanym jako skutek danego działania, a zakładanym celem. Skuteczność jest stopniowalna: za skuteczne uznaje się nie tylko działania, których skutki są tożsame z celem, ale i te, które zbliżają do jego osiągnięcia. Skuteczność jest oceną, dla której punktem odniesienia jest wzorzec stanu docelowego. Ten stan docelowy w polityce społecznej może być postrzegany bardziej konkretnie – jako pożądane i zaplanowane zmiany w jakiejś dziedzinie życia społecznego (np. ograniczanie obszarów biedy).

3. Celowość – jest to cecha oznaczająca dotarcie z danym programem do środowiska osób rzeczywiście go potrzebujących. Ocena celowości powinna się opierać na rzetelnie przeprowadzonej diagnozie problemu.

9. BIBLIOGRAFIA

1. Słownik socjologiczny, Toruń 2002r., Krzysztof Olechnicki i Paweł Załęcki
2. Praca socjalna, Warszawa 2013, Paweł Stanisław Czarnecki
3. Problem bezdomności w Polsce, Wybrane aspekty – diagnoza Zespołu Badawczego, red. Maciej Dębski, Gdańsk 2011
4. Praca socjalna z osobami z niepełnosprawnością i ich rodzinami, Warszawa 2014, Dorota Podgórska - Jachnik
5. Raporty GUS za lata 2015-2016
6. Źródła własne:
 - a) Sprawozdania PCPR Giżycko za lata 2015-2017
 - b) Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za lata 2015-2017
7. Ustawa o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2018 poz. 511 ze zm.)
8. Rozporządzenie Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 15 lipca 2003 w sprawie orzekania o niepełnosprawności i stopniu niepełnosprawności (Dz. U. z 2018r., poz. 2027)
9. Ustawa o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2015r., poz. 1390).
10. Ustawa o pomocy społecznej (Dz. U. z 2018r., poz. 1508 ze zm.).
11. Ustawa o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi
12. Dane pozyskane z poszczególnych jednostek
13. Dane z Ewidencji Ludności poszczególnych gmin powiatu giżyckiego
14. Strony internetowe:
 - ❖ www.money.pl ,
 - ❖ www.uniapraczy.org
 - ❖ *mprips Broszura informacyjna 2014, Prace Interwencyjne, roboty publiczne i jednorazowa refundacja składek na ubezpieczenie społeczne*
 - ❖ https://pl.wikipedia.org/wiki/Ubóstwo_względne
 - ❖ https://pl.wikipedia.org/wiki/Minimum_egzystencji
 - ❖ https://pl.wikipedia.org/wiki/Subiektywna_granica_ubóstwa

- ❖ https://pl.wikipedia.org/wiki/Ustawowa_granica_ubóstwa
- ❖ https://pl.wikipedia.org/wiki/Minimum_socjalne
- ❖ <https://finanse.wp.pl/gus-wskaznik-ubostwa-skrajnego-minimum-egzystencji-spadl-do-65-w-2015-r-6115747740919425a>
- ❖ <https://pl.wikipedia.org/wiki/Bezdomność>
- ❖ <https://encyklopedia.pwn.pl/haslo/niepelnosprawnosc;3947453.html>
- ❖ <http://www.parpa.pl/download/rozdzial04.pdf>
- ❖ <http://www.slowak.edu.pl/download/Alkoholizm.pptx>
- ❖ <https://edurada.pl/artykuly/m-odzie-owy-o-rodek-wychowawczy-alternatyw-dla-szko-y-ogolnodost-pnej-kiedy-konieczny/>
- ❖ <https://pl.wikipedia.org/wiki/Narkomania>